

Ti itan chrónka ch'in Juan

1

Ti itan nixja Díos k'óna ijnko chojni chjasintajni

¹ Ti xrankíxixín naxa k'ónahña chjasintajni, mé xráxín itjen ti itan nixja Díos, la ti itan mé kjuák'eko Díos, la ti itan mé Díos tíha. ² Ti nkexro a mé xráxín kjuák'eko Díos, ³ Kaín ti nkehe siín ijie la ti nkexro a mé k'ónaxín. Andá ti chrókó Jehya ti nkexro a la ninkehó ti nkehe siín ijie la chrók'ónahña. ⁴ Ti nkexro a mé kjuikao ti kjuachón a, mé ti xrohi t'inkaséñexín kaín chojni chjasintajni. ⁵ Ti xrohi a mé t'inkaséñaxín ti sítie. Andá ti sítie mé tjinkaon chrókók'anka ti xrohi a, kjánchó kjuachahya kok'anka.

⁶ Kjuák'e ijnko nkexro ichr'án Díos, mé kuék'in Juan. ⁷ Jehé ch'an mé ikui ch'an kixin tsochronka ch'an nkexrín itjen ti xrohi la kaín chojni chrókuitekaon sin ti nkehe chrónka ch'an. ⁸ Kjánchó jehe ch'an la Jehya ti xrohi. Jehó ikui ch'an kixin tsochronka ch'an nkexrín itjen ti xrohi. ⁹ Andá ti xrohi chaxín ts'inkaséñexín kaín chojni chjasintajni la ó ikui.

¹⁰ Kjuák'e ch'an ntihi la kjónté jehe ch'an kjuích'énoxín Díos ti chjasintajni, la kjuátsqanhña chojni ti jehe ch'an. ¹¹ Ikui ch'an chjasintajni, landá ti sin chjasin kuènte ch'an la kuitekakuenhña sin ti jehe ch'an. ¹² Andá kaín ti nkexro kuitekaon ti jehe ch'an, mé kjuajon ch'an kjuachaxin kixin ts'óna sin xjeen Díos. ¹³ Mé tíhi la Jehya éxi ti chojni t'axrjeníxin it'é chjasintajni, la ko Jehya éxi ti tjenkayáxin chojni chjasintajni. Nahi. Jehé sin mé k'óna sin xjeen Díos kixin xikaha tjinkaon Díos.

¹⁴ Andá ti nkexro a mé k'óna ijnko chojni la kjuák'enkákjan ch'an ti jeheni, la mé k'uíkoni ti kjuachaxin ijié chóna ch'an, kixin jehe ch'an ti nkokqaxón Xjeen Díos, la ko jehe ch'an imá tjuéhé ch'an chojni la ko chaxín ndoá nixja ch'an.

¹⁵ Ch'in Juan mé chrónka nkexrín itjen ti nkexro a, la itsen ndáchro ch'an:

—Ti nkexro i, mé ti nkexro kuéndáxrjan: “Ti nkexro itsi chr'éx̄in mé ǎntsí t'et̄oan ke janhan, kixin jehe ch'an la ó xráx̄in itjen ch'an ti nax̄a kohya janhan” —ichro ch'in Juan.

¹⁶ Kaíni ó k'uáyéh̄eni ti kjuachaxin ijié kjuajon ch'an la ko nkochr̄ix̄in tjencheñao ch'an ti jeheni. ¹⁷ Ti nkehe tsík'et̄oan Díos mé tsík'ayéh̄e Moisés kixin tsochronka. Andá Ìnchéni Jesucristo mé kjuako nkexrín Díos tjuēhe ti jeheni la ko ti nkehe chax̄in ndoá. ¹⁸ Ninkexró k'uíkonhña nkexrín itjen Díos. Andá ti nkok̄oaxón Xj̄een ch'an nkok̄o tjenk̄ayáx̄inko ch'an, mé kjuínchenohe ch'an ti jeheni nkexrín itjen ti It'é ch'an.

Ch'in Juan mé chrónkax̄in nkexrín itjen Jesús

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lk. 3:15-17)

¹⁹ Ti sin judío k'uejó chjasin Jerusalén mé ichr'án sin iso nchat'á la ko iso ti sin tjako ley, ikui sin kjuanchankíhi sin ti ch'in Juan, ndáchro sin:

—¿Nkexro ti jaha?

²⁰ Ndá kjuínchemáhya ch'an, ndoá chrónka ch'an:

—Janhan la jehya ti Cristo.

²¹ Ndá xíkjančankí sin ínaá, ndáchro sin:

—¿Xá nkexro ti jaha? ¿Á jaha ti profeta Elías ní?

Ndá ch'in Juan ndáchro:

—Nahi. Janhan la jehya Elías.

Ndá xíkjančankí sin ínaá ndáchro sin:

—¿Á jaha ti nkexro tjejóchónheni itsi tsochronka itén Díos ní?

La ch'in Juan ndáchro:

—Nahi, janhña.

²² Ndá kjuanchankí sin ínaá:

—¿Ndá nkexro ti jaha? Ticháx̄in tsonoheni kixin tsochenkani ti sin ichr'án ti jeheni ikuini. Chronka, ¿nkexro ti jaha?

²³ Ndá kjuátēhe ch'in Juan ndáchro:

—Janhan mé ti nkexro tsjak'e ntejē ts'éya tsondáchro:

“Takitjehéra ijnko nt̄ia ndoí tsix̄in Ìnchéni” —mé xíkaha kjuátēx̄in

ch'an ti nkehe kuéchrónka ti profeta Isaías.

²⁴ Andá ti sin kjuanchankíhi ch'in Juan tíha, la ti sin fariseo a tsíchr'án, ²⁵ ndá kjuanchankí sin:

—Ó ndáchrua kixin jahya ti Cristo, la ko jahya ti profeta Elías la ko jahya ti nkexro kuéchrónka itén Díos ósé. ¿Ndá nkekuènté tíkíte chojni ti xíkaha?

²⁶ Ndá ndáchro ch'in Juan:

—Janhan mé ìntà ó tíkítexián chojni. Kjánchó chríkjan ti jahara mé tjenkákjan ijnko nkexro naxa tjátsoanhñara. ²⁷ Kjónté sao janhan k'uinka la jehe ch'an ti antsí t'etōan ch'an. Méxra tōsuàna chrókjuasintankā ti correa tokatē ch'an —ichro ch'in Juan.

²⁸ Kaín tíha mé tsíkonhen ti chjasin it'in Betania, ti tóhe ndarío Jordán, ti kjuák'e ch'in Juan kuíkíte chojni.

Jesús mé ti Kolélo kuènte Díos

²⁹ Andá ti ñao chr'éxin mé k'uikon ch'in Juan kixin ikui ch'in Jesús. Ndá níxjehē ch'an ti sin tsíkóchjína, ndáchro ch'an:

—Tsjehéra, tíhi mé ti Kolélo kuènte Díos, tsatsiìn ijíee kaín chojni chjasintajni. ³⁰ Janhan mé kuéxrjanka tíhi, kixin iton ti janhan mé tsichréhe ijnko nkexro antsí t'etōan, kixin ti naxa kjuak'éhya janhan, la jehe ch'an la ó xráxín itjen ch'an. ³¹ Janhan la naxa kuéchoxinhña nkexro ti jehe ch'an. Kjánchó k'uinka kuíkítexián chojni ìntà kixin ti sin chjasin Israel mé tsochoxin sin nkexro tíha —mé xíkaha ichro ch'in Juan.

³² Kjaxin ndáchro ch'an:

—Janhan k'uíkuān kixin ti Nchakuen Díos mé k'uinkajinxin nkajní éxi ijnko kontóá la kjuák'ekjen va ti jehe ch'an. ³³ Janhan kjaxin naxa kuénónahña nkexro tíha. Andá ti nkexro ichr'án ti janhan kixin tsíkítexián chojni ìntà, mé chrónka kixin ti ts'ikuan itsi Nchakuen Díos ts'inkajin, tsjak'e ti itjen ti nkexro, la tíha mé ti nkexro tsíkítexín chojni Nchakuen Díos. ³⁴ Andá ijie janhan k'uíkōnxinkuān kixin xíkaha kóhen, méxra ndáxrjan kixin tíhi mé Xjeen Díos —mé xíkaha chrónka ch'in Juan.

Ti sin saoxín kjueyá Jesús

³⁵ Andá ti ñao chr'éx̄in kjuák'e ch'in Juan la ko iyó ti sin k'uajiko ch'an, ³⁶ andá xrín̄ahña k'uikon sin k'uatsínka ch'in Jesús chjínaxón ntiha, la ndáchro ch'in Juan:

—Tsjehéra ti nkexro i mé ti Kolélo kuènte Díos.

³⁷ Andá ti ó kuíhin yóí ti sin k'uajiko ch'in Juan xik̄aha, la sákjuichréhe sin ch'in Jesús. ³⁸ Ndá kuinkátjía ch'in Jesús la k'uikon ch'an kixin tinkáchréhe sin, ndá kjuanchankí ch'an ndáchro ch'an:

—¿Xá nkehe xritjéyára?

Ndá jehe sin ndáchro sin:

—Maestro, ¿xá nke nchia itjen? —ichro sin.

³⁹ Ndá kjuátehe ch'in Jesús ndáchro:

—Xrákira, tsjehera nketí.

Ndá chréhe sin sákjui sin la k'uikon sin nketí itjen ti nchia kjuák'e ch'in Jesús, andá ti ó kjuiji sin ntiha la óndá kójin, éxi las cuatro xik̄aha, la ndá ntahó k'uejóko sin ch'an.

⁴⁰ Ijnko ti iyo sin kuíhin ti nkehe tsíchronka ch'in Juan, ndá chréhe ti ch'in Jesús, mé it'in Andrés, kícho ch'in Simón Pedro.

⁴¹ Ndá jehe ch'an tuénxín sákjuikjeyá ch'an ti savé ch'an Simón, la chenka ch'an:

—Ó k'uitjani ti Mesías, (mé tíha la t'axrjexín Cristo).

⁴² Landá kuik̄ao ch'an ti itjen ch'in Jesús. Ndá ch'in Jesús mé komá ch'an ti ch'in Simón, la ndáchro ch'an:

—Jaha mé Simón, xjeen ch'in Juan. Ndá ijie sintak'ian Cefas. (Cefas mé t'axrjexín Pedro.)

Ch'in Jesús mé k'uéyehē ch'in Felipe la ko ch'in Natanael

⁴³ Andá ti ñao chr'éx̄in mé sáchrókjui ch'in Jesús nó Galilea. Ndá xéta ch'an ti ch'in Felipe, la ndáche ch'an:

—Chrehé ti janhan.

⁴⁴ Chjasén ch'in Felipe mé it'in Betsaida, ti chjasén ch'in Andrés la ko Pedro. ⁴⁵ Andá ch'in Felipe mé sákjuikjeyá ch'an ti ch'in Natanael landá chenka ch'an:

—Ó k'uitjani ti nkexro itsi éxi chrónka ti xroon tsíkjin ch'in Moisés ti nkehe tsík'et̄oan Díos, la ko kjaxin chrónka ti xroon tsíkjin ti sin

kuéchrónka itén Díos kixin itsi ti nkexro a. Landá ijie ó k'uitjani ch'an, mé it'in ch'an Jesús, la it'é ch'an mé it'in José, la ti chjasén ch'an mé Nazaret —ichro ch'in Felipe.

⁴⁶ Ndá ndáchro ch'in Natanael:

—¿Xá ti chjasin Nazaret la chrók'uaxrjexín ijnko nkehe jína ní?

Ndá kjuátehe ch'in Felipe, ndáchro:

—Xrákiá tsjehé.

⁴⁷ Landá k'uikon ch'in Jesús kixin ó tinkákóchjína ti ch'in Natanael, la ndáchro ch'an:

—Ó tekjui ijnko nkexro chaxín israelita, la tíhi mé chóntahya ninkehó kjuach'ia.

⁴⁸ Landá ch'in Natanael kjuanchankí ndáchro:

—¿Xá nkexrín kixin choxian ti janhan?

Ndá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro:

—Ti naxa nixjaahya Felipe, mé janhan k'uíkuan ti jaha tjenkankiá ti inta t'óna tohigo.

⁴⁹ Landá ndáchro ch'in Natanael:

—Maestro, jaha mé ti Xjeen Díos itjen nkaya nkajní; jaha mé ti Rey kuènte Israel.

⁵⁰ Ndá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro:

—¿Á kuitekávan kixin ndáxrjan kixin k'uíkuan tjenkankiá ti inta t'óna tohigo ní? Jehya tihó chrókuitekákonxian. Chr'éxin la ts'ikuan íso kjuaxroan antsí ijié.

⁵¹ Kjaxin ndáchro ch'in Jesús:

—Ijnko nkehe chaxín tsoxrjankara kixin ts'ikonra tsoxitjehe nkajní la itsi itsjé sin ángel kuènte Díos, mé tsjt'ótjen la ko ts'inkajin sin ti itjen ti Xjeen Díos k'óna chojni.

2

Chjasin Caná estado Galilea kótehe ijnko chojni

¹ Andá iní ñao chr'éxin mé kótehe ijnko nkexro ti chjasin Caná estado Galilea, la kjaxin ntiha itjen ti ñné ch'in Jesús. ² Kjaxin tsík'éyehé sin ti ch'in Jesús la ko ti sin k'uajiko ch'an kixin ts'ejo sin ti kia. ³ Ndá ti ó k'uànkā ti vino, la ti ñné ch'in Jesús la ndáche

tjan ti jehe ch'an:

—Í chóntahya sin vino.

⁴ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Ĩñéni, ¿nkekuènté janhan chrónka tíha? Naxa kjuixrakáhya ti ñao tsonohé chojni nkexro ti janhan.

⁵ Andá ti ĩñé ch'an mé ndáche tjan ti sin ich'e ixra:

—Nchexiteyára kaín ti nkehe ts'etoan ch'an.

⁶ Andá ntiha tjejó injon ichi tsík'ónaxin ixro, la tíha tikia ìnta t'ònti ti sin judío kixin kjuenkayáxin sin kixin xikaha ts'axrjehe ti ijie chóna sin. La mé nkojnko ti ichi mé tjacha tikia ciento litro ìnta.

⁷ Ndá k'ueñueñen ch'in Jesús ti sin ich'e ixra, ndáchro:

—Nchekaónra ìnta kaín ti ichi.

Ndá kjuínchexiteyá sin kjuínchekaón sin ìnta nkojnko ti ichi.

⁸ Andá ndáche ch'in Jesús ti sin a ínaá:

—Tákjára intsí ti ìnta tjiá ti ichi la tjikuéhéra ti ch'in t'etoan ti kia.

Ndá xikaha kjuínchexiteyá sin. ⁹ Andá ti nkexro t'etoan ti kia la tsjexín ti ìnta tsík'óna vino, kjánchó noehña nketí kuixin ti vino. Jehó ti sin ch'exín ixra mé nohe sin kixin jehe sin kuakitsje sin ti ìnta. Ndá ti nkexro t'etoan mé k'ueyehé ti nkexro tsíkótehe ¹⁰ la ndáchro:

—Kaín kia tjasin chojni la saó ti vino náxrjón tjajon sin, landá ti ó yeé tsik'i chojni, landá tjajon sin ti vino náxrjónhña. Andá jaha la kjuak'échjína ti vino antsí náxrjón, andá ijie tjájuan tíha —ichro ch'an.

¹¹ Ti nkehe kjuakoxin Jesús ti chjasin Caná estado Galilea mé ti kjuaxroan saoxín kjuasin ch'an, la kjuakoxin ch'an nkexrín imá ijie ti kjuachaxin chóna ch'an, landá ti sin k'uajiko ch'an la kuitekaon sin ti jehe ch'an.

¹² Ndá ti ó k'uatsínka ti kia, ndá ch'in Jesús sákjui ch'an ti chjasin Capernaum, sákjuiko ch'an ĩñé ch'an, ti sin kícho ch'an la ko ti sin k'uajiko ch'an, la k'uejó sin ntiha iso ñao.

Ch'in Jesús kjuínchetjóá ti ninco Jerusalén

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Andá ti ó kuichjína ti kia pascua kuènte ti sin judío, ndá ch'in

Jesús sákjuj ch'an chjasin Jerusalén. ¹⁴ Ndá nkaxenhen ti n̄nko la k'uikon ch'an itsjé sin nchekjixin ntiha, nchekji sin koxinta, kolélo la ko kontóá. La ko k̄axin ntiha tjejóťj̄axin ti sin tjinkí chichaon.

¹⁵ Andá ti ó k'uikon ch'in Jesús x̄ik̄aha, la kuakja ch'an ijnko ihno, ndá kuakitsjexín ch'an sin ti n̄nko, la k̄axin kuakitsjexín ch'an ntiha ti kolélo la ko ti koxinta. Landá ti mesa tjinkíxin sin chichaon mé kótéka ch'an kjaminkí, la x̄enjin ti chichaon. ¹⁶ Ndá ndáche ch'an ti sin nchekjixin kontóá ntiha:

—Takítsjexínra ntihi kaín ti nkehe i. Ch'énahyara ndasin ti ndoę T'aná.

¹⁷ Ndá xráxinkaon ti sin k'uajiko ch'an ti nkehe tsíkjin sin ósé ndáchro: “Imá kónínkaon ąsená kixin imá tjuąhą ti nchia kuènta.”

¹⁸ Ndá ti sin judío mé kjuanchankí sin, ndáchro sin:

—¿Xá nkexrín tsjákoxian ti kjuachaxin chonta kixin x̄ik̄aha ich'e?

¹⁹ Ndá kjuátęhe ch'in Jesús ndáchro:

—T'oxíkara ti n̄nko i, landá iní ñąo la ó s̄it'ána ínaá.

²⁰ Landá ndáchro ti sin judío:

—Cuarenta y seis nánó k'uejó sin kjuích'éna sin ti n̄nko i, ¿andá jaha mé iní ñąo s̄ich'éanaxían ní?

²¹ Kjánchó kienxínhña sin kixin ti n̄nko ndáchro Jesús la ti cuerpo kuènte. ²² Méxrą ti ó xechón ch'an la ti sin k'uajiko ch'an la xráxinkaon sin ti nkehe tsíchronka ch'an, ndá kuitekaon sin ti xroon nixja itén Díos tsíkjin sin ósé la ko ti nkehe tsíchronka ch'an.

Ch'in Jesús mé chóxin ch'an ąsén kaín chojni

²³ Ti ó kjuák'e ch'in Jesús ti chjasin Jerusalén ti kia pascua, ndá itsjé chojni kuitekaon sin ti jehe ch'an kixin k'uikon sin ti kjuaxroan kjuasin ch'an. ²⁴ Kjánchó ch'in Jesús la kuitekakuenhña ch'an ti jehe sin, kixin jehe ch'an la ó nohe ch'an jína nkexrín tjenkayáxin ąsén nkojnko chojni, ²⁵ la tichánxienhña ch'an kixin nkojín nkexro tsochronka nkexrín tjenkayáxin ti chojni, kixin ó nohe ch'an kaín ti nkehe tjenkayáxin sin.

Jesús la ko Nicodemo

¹ Kjuák'e ijnko nkexro kuènte ti sin fariseo, mé kuék'in Nicodemo. Jehé ch'an mé ijnko nkexro imá tjetōan kuènte ti sin Israel. ² Andá ijnko tie kjuichréhe ch'an ti ch'in Jesús, la ndáche ch'an:

—Maestro, ó noheni kixin Díos mé ichr'án ti jaha k'uinka kixin tsjákohéni kixin ti jehya Díos chrókjuak'eko ijnko chojni, la xitjahya chrókjuasin sin kjuaxroan ijié éxi ti kjuaxroan tjákoxian jaha.

³ Ndá kjuátēhe ch'in Jesús, ndáchro:

—Ijnko nkehe chaxín tsotjonka kixin ti nkexro tsokjéhya nixién la xitjahya ts'ixenhen ti itjen Díos t'etōan.

⁴ Andá ch'in Nicodemo kjuanchankí, ndáchro:

—Ó tādana, ¿xá nkexrín chrókókjina nixién ínaá? ¿Á naxa jina chrók'uixahan tsee naná ndá chrókókjina ní?

⁵ Ndá kjuátēhe ch'in Jesús, ndáchro:

—Ijnko nkehe chaxín tsotjonka. Jehó ti nkexro tsíkokjéxín ìnta la ko tsíkokjéxín Nchakuen Díos, mé jina ts'ixenhen sin ti itjen Díos t'etōan. ⁶ Ti ó ijnko ixjan ts'axrjeníxin it'é la ko ìñé la jehó chojni chjasintajni ó. Andá ti nkexro tsokjéxín Nchakuen Díos, mé ts'óna xjeen Díos. ⁷ Chrakonhña kixin ti nkehe xrjanka kixin: “Kain chojni la ticháxin tsokjíhi nixién ínaá.” ⁸ Exi ti xrínto chjéhe, la kjónté tihín t'atsínka, la noahña nketí kuixín la ko noahña nketí sátsji, mé xikaha yóhe ti nkexro tsokjéxín Nchakuen Díos —ichro ch'in Jesús.

⁹ Ndá xíkjanckankí ch'in Nicodemo ínaá, ndáchro:

—¿Xá nkexrín chrókóhen tíhi?

¹⁰ Ndá kjuátēhe ch'in Jesús, ndáchro:

—¿Jaha ijnko maestro imá t'etōan ti nación Israel, landá naxa tiénxinhña tíhi ní? ¹¹ Chaxín ndáxrjan tíhi; jeheni chrónkani ti nkehe noheni la ko ti nkehe k'uíkoni, kjánchó jahara titekákonhñara. ¹² Ti nkehe ndáxrjan la kuènte chjasintajni ó la kjónté titekákonhñara. ¿Ndá nkexrín chrókienxinra ti chrónixja ti nkehe kuènte nkajní? ¹³ Ninkexro kjuihya nkaya nkajní. Jehó ti Xjeen Díos k'óna chojni kjuák'e ntiha la ko ntiha kuixín. ¹⁴ Exi ch'in Moisés, ti k'uixin ti sin israelita nteje, la jehé ch'an kjuích'énoxín ch'an ijnko konche chika kjuak'enkani ch'an ijnko inta, ndá komá

sin la k'uenhña sin, mé xikaha tsohen ti Xjeen Díos k'óna chojni, ticháxin tsjak'enkáni ch'an ijnko ntacruz, ¹⁵ kixin xikaha kaín ti nkexro tsitekaon ti jehe ch'an la tsaá sin, la tsochóna sin kjuachón nkochrín.

Díos imá tjehe ti chojni chjasintajni

¹⁶ Díos imá tjehe ti chojni chjasintajni la kjuajon ch'an ti nkokoxón Xjeen ch'an, kixin kaín ti nkexro tsitekaon ti Xjeen ch'an la ts'itjáñahña sin, tsochóna sin kjuachón nkochrín.

¹⁷ Díos la chr'ánhña ti Xjeen chjasintajni kixin sinchekjasóte ch'an chojni. Nahi. Ichr'án ch'an ti Xjeen ch'an chjasintajni kixin sinchekaá ch'an chojni.

¹⁸ Ti nkexro tsitekaon ti Xjeen Díos la tsjasótehya sin. Andá kaín ti sin tsitekakonhña, la mé tsjasóte sin kixin kuitekakuenhña sin ti nkokoxón Xjeen Díos. ¹⁹ Mé xikaha Díos sinchekjasóte ch'an ti jehe sin nkochrín, kixin ó ikui ti nkexro ts'inkaséñaxín chjasintajni, la kjónté xikaha la antsí kóxríhín sin ti sítie. Andá ti t'inkaséña la nahi, kixin tjinkakonhña sin tsitöhe sin ti nkehe jínahña tjejóch'e sin. ²⁰ Kaín ti nkexro ich'e ti nkehe jínahña la tóxríjenhña chrókóchjína ti t'inkaséña kixin tjinkakonhña tsonoxín ti nkehe jínahña ich'e. ²¹ Andá ti nkexro tjejónchexiteyá ti nkehe jína la mé chéhe sin tóchjinehe sin ti xrohi kuènte Díos kixin tjakoxín sin kixin Díos tjetsjehe kixin chaxín jína nchexiteyá sin.

Ch'in Juan Bautista chrónka nkexrín itjen ch'in Jesús ínaá

²² Landá chr'éxin ch'in Jesús la ko ti sin k'uajiko ch'an la sákjui sin Judea. Ntiha k'uejó sin iso ñao la kuikite ch'in Jesús iso chojni.

²³ Kjaxin ch'in Juan kjuák'e ti chjasin Enón chjínaxón ti chjasin Salim, la mé ntiha kuikite ch'an chojni kixin ntiha la yeé ìnta sítji. La itsjé sin kóchjína sin la kuikite sin. ²⁴ Mé xikaha kóhen ti naxa kjuák'echjínahña ch'in Juan.

²⁵ Andá ti sin k'uajiko ch'in Juan la ko ti sin judío mé ikjo kícho sin kixin nkexrín antsí jína chrókótjuáxin chojni. ²⁶ Andá ti sin k'uajiko ch'in Juan sákjuichréhe sin ch'an, la ndácho sin:

—Maestro, ti nkexro kjuák'ekoa ti tóhe ndarío Jordán, ti nkexro

tsíchronka jaha nkexrín itjen, la mé ijie itjen ch'an t̄ik̄ite ch'an chojni la ko kaín chojni mé chréhe sin ch'an —ichro sin.

²⁷ Landá ndáchro ch'in Juan:

—Xrokjuahya ich'e chojni ixra ti tjajonhña Díos kjuachaxin. ²⁸ Ó kuihínra ndoá kuéxrjanka kixin janhña ti Cristo. Janhan la jehó kjuítónxián nt̄ia kixin tsóxrjanka kixin ó itsi ti nkexro a. ²⁹ Exi yóhe ijnko nkexro tsot̄ehe la jehe ch'an tsakja ch'an ti ichjién ch'an. Andá ti ch'in t'iton ch'an mé chéhe tjetihin nixja ti nkexro t'iton, tsot̄ehe. Mé x̄ik̄aha imá chàna kixin x̄ik̄aha itsjé chojni tóchjinehe sin ti ch'in Jesús. ³⁰ Andá jehe ch'an ticháxin ant̄sí ts'et̄oan ch'an, andá janhan la kánhño —mé x̄ik̄aha ichro ch'in Juan.

Ti nkexro kuix̄in nkaya nkajní

³¹ Ti nkexro kuix̄in nkaya nkajní mé kaín nkehe t'et̄uēhen. Ijnko chojni chjasintajni mé jehó ti nkehe kuènte chjasintajni ó chrónka. Andá ti nkexro kuix̄in nkaya nkajní mé kaín nkehe t'et̄uēhen.

³² Jehe ch'an mé chrónka ch'an ti nkehe tsík'ikon ch'an la ko ti nkehe tsíkihin ch'an, kjánchó ninkexro titekakonhña ti nkehe chrónka ch'an. ³³ Andá ti nkojín nkexro tsitekaon ti nkehe chrónka ch'an mé x̄ik̄aha tjakox̄in sin kixin chaxín ndoá ti nkehe chrónka Díos. ³⁴ Kixin ti nkexro ichr'án Díos, mé nixja itén Díos kixin k'uáyéhe ch'an kaín kjuachaxin kuènte Nchakuen Díos.

³⁵ It'éni Díos mé imá tjehe ch'an ti Xjeen ch'an, mé x̄ik̄aha tsíchjéhe ch'an kjuachaxin kixin ts'et̄uēhen ch'an kaín nkehe.

³⁶ Ti nkexro tsitekaon ti Xjeen Díos mé tsochónta sin ti kjuachón nkochr̄ixín. Andá ti nkexro tsitekakuenhña ti Xjeen Díos mé tsochóntahya sin ti kjuachón nkochr̄ixín. Ti nkexro x̄ik̄aha tsitekakonhña mé Díos sinchekjasóte nkochr̄ixín.

4

Ch'in Jesús la ko ti tjan samaritana

¹ Andá ti sin fariseo mé kónohe sin kixin ant̄sí itsjé chojni chréhe ti ch'in Jesús la ko kuik̄ite ch'an itsjé sin, andá ch'in Juan la kánhño. ² Kjánchó jehya ch'in Jesús kuik̄ite chojni. Nahi. Ti sin

k'uajiko ch'an mé kujukite sin chojni. ³ Ndá ti ó kónohe ch'in Jesús kixin xikaha ichro ti sin fariseo, ndá k'uaxrjexín ch'an Judea la sákjui ch'an Galilea ínaá.

⁴ Andá ti xrakuaxín ch'an ntiha, la ticháxin ts'átsínka ch'an ti nonte Samaria. ⁵ Ndá kjuiji ch'an ijnko chjasin it'in Sicar itjen Samaria, chjínaxón ti nonte tsíchjéhe ch'in Jacob ti xjeen ch'an, José. ⁶ Mé ntiha itjen ti pozo tjía ìntà kuékuènte ch'in Jacob. Andá ch'in Jesús ikui ntiha la imá k'óxrjé ch'an kixin imá ikjín ti ntja kjuixín ch'an, landá kjuák'etjaxín ch'an chrínta ti pozo. Mé chjína chonkixin ti ikjui ch'an ntiha. ⁷ Ndá kánhñó isé la ikui ijnko chojnichjin Samaria tsakitsje ìntà ti pozo a. Andá ch'in Jesús ndáche:

—Tsjájuan intsí ìntà its'ia. ⁸ Kixin ti sin k'uajiko ch'an la sátsíkji sin ti chjasin chjínaxón ntiha sákjuik'ena sin nkehe sinie sin.

⁹ Andá ti tjan samaritana kjuátehe tjan, ndáchro tjan:

—¿Nkekuènté kixin jaha ijnko chojni judío mé tjánchána ìntà its'ia kixin janhan la ijnko chojnichjin samaritana?

(Xikaha ichro tjan kixin ti sin judío la ko ti sin samaritano la chóntehya sin kjuasáya kícho sin.) ¹⁰ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Ti chrókónoha ti nkehe tjajon Díos la ko chrókjuatsqan ti nkexro tjetjanahaha ìntà, ndá jaha chrókjuanchehé ch'an ìntà, la ndá jehe ch'an chrótjáha ch'an ti ìntà tjechón chaxín.

¹¹ Landá ti tjan samaritana la ndáchro:

—¿Xá nkexrín tsjájuan ti ìntà kixin chontahya ninkehó nkehe tsakítsjeyá la ndá ti pozo i la imá njinka? ¿Xá nketí tsjikakjáxian ti ìntà tjechón tsjájuan? ¹² Ti nkexro k'uaxrjeníxini, Jacob, mé kuítqeheni ti pozo i, mé jehe ch'an kuék'i ch'an ti ìntà la kjaxin ti xjeen ch'an la ko ti iko kuènte ch'an. ¿Andá jaha la xá antsí chonta kjuachaxin ke ti jehe ch'an ní? —mé xikaha ichro tjan.

¹³ Landá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro:

—Kaín ti nkexro its'i ti ìntà i la naxa its'en sin ìntà ínaá. ¹⁴ Andá ti nkexro its'i ti ìntà tsjanjuan janhan, la í ts'enhña sin ìntà ínaá, kixin ti ìntà tsjanjuan la mé ts'óna éxi ìntà tjet'axrje nkaya asén sin, la tíha tsjajon ti kjuachón nkochríxín.

¹⁵ Ndá ti tjan samaritana ndáchro:

—Ti xikaha la tsjájuan ti ìnta a its'ia, ndá í ts'énhña ìnta inaá, la ko í tsichánxinhña tsjiha ntihi tsakítsje ti ìnta.

¹⁶ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Sátjia, tik'eyehé ti xiá, ndá tsjiha ntihi inaá.

¹⁷ Ndá ndáchro tjan:

—Chontahya xiná.

Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Chaxín ndoá ndáchrua kixin chontahya xiá, ¹⁸ kixin in'ó xiá kuéchonta, andá ti nkexro chonta ijie la jehya xiá. Tíhi mé ti nkehe chaxín ndoá chronka.

¹⁹ Landá ti ó kuíhin tjan tíha, la ndáchro tjan:

—T'íkuan kixin jaha la ijnko nkexro chrónka itén Díos. ²⁰ Mé ti sin k'uaxrjeníxini k'uejó ósé mé kuéxraxinkakonxín sin Díos ti ijna ntihi, kjánchó ti chojni judío mé ndáchro kixin ti chjasin Jerusalén, mé chrókjuikosáyexíni Díos.

²¹ Ndá ch'in Jesús ndáchro:

—Titekávan kixin ó itsi ti ñao tsjikosáyexinhñara It'éni Díos ti ijna i, la ko tsjikosáyexinhñara Díos ti chjasin Jerusalén kjaxin.

²² Jahara chojni samaritano chonhñara ti nkexro tjikosáyehera. Andá jeheni chojni judío la chóxini ti nkexro tjikosáyeheni kixin ti nkexro tsaaxini la mé ts'axrjeníxin ti sin judío. ²³ Ndá ó itsi ti ñao, la ti ñao a mé ijie, la ti sin chaxín tjinkaon tsjikosáyehé sin It'éni Díos la chaxín kaín asén sin tsjikosáyehé sin ti jehe ch'an, kixin Díos mé tóxrjín kixin xikaha tsjikosáyehé chojni ti jehe ch'an.

²⁴ Díos mé t'ikonhñani ch'an kixin jehó nchakuen ch'an itjen, andá ti sin tjikosáyehé ch'an mé ticháxin kaín asén sin tsjikosáyehé sin ch'an éxi tjinkaon Nchakuen ch'an.

²⁵ Andá ndáchro tjan:

—Ó noheni kixin ó itsi ti Mesías, ti Cristo. Ti ó itsi ch'an mé tsochronkaxin ch'an kaín nkehe —ichro tjan.

²⁶ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Ti nkexro a mé janhan, ti nkexro tjétjua ijie.

²⁷ Landá ti sin k'uajiko ch'an mé kjanxin sin ti chjasin a, la chrakon sin k'uíkon sin kixin tjenixjehé ch'an ijnko chojnichjin, kjánchó ninkexro kjuanchankíehya ti ch'in Jesús nkehe tjinkaon

tjan o nkehe ikjo sin. ²⁸ Andá kjuak'e tjan ti tóa, landá sákjui tjan ti chjasin la ndáche tjan ti sin siín ntiha:

²⁹ —Xrakia sátsjitsjeheni ijnko nkexro chrónka kaín ti nkehe kjuít'a seno. ¿Xá chrókójehya tíhi ti Cristo ní?

³⁰ Landá ti chojni mé k'uaxrjexín sin ti chjasin la sákjui sin ti itjen ch'in Jesús. ³¹ Andá naxa tjijihya sin, la ti sin k'uajiko ch'in Jesús mé chrónóehe sin ch'an, ndáchro sin:

—Maestro, ¿á sintehña ninkehó ní? —ichro sin.

³² Ndá ch'in Jesús ndáchro:

—Ó chonta nkehe siniè la jahara noahñara nkehe tíha.

³³ Andá ti sin k'uajiko ch'an, mé kjuanchankíhi kícho sin:

—¿Xá nkojín nkexro chrókuiķao nkehe sinie ch'an ní?

³⁴ Kjánchó ndáchro Jesús:

—Ti ixra it'á la ko sintaxiteyá ti nkehe k'ueṭoan ti nkexro ichr'án ti janhan, mé tíha la éxi ti nkehe sinie janhan. ³⁵ Jahara ndáchro: “Noó nitjó naxa t'itjáña ndá tsotjáni.” Kjánchó janhan ndáxrjan kixin chrótsjehéra ti ino a kixin ó tsícha la ó jína tsotjara. ³⁶ Ti sin ich'e ixra itjá la tsoxenkehe sin. Andá ti nkehe tsotjá sin la mé chojni tíha, la ts'áyéhe sin kjuachón nkochrín, ndá xikaha ti sin k'ueṅka la ko ti sin itjá, la nkokón tsochéhe sin. ³⁷ Mé xikaha ichro ti nkehe tsíndáchro sin ósé: “Ijnko nkexro ts'ēnka, andá ókjé nkexro tsotjá.” ³⁸ Andá janhan mé ichr'án ti jahara kixin tsotjara ti nonte ókjé nkexro k'ueṅka. Ti nonte a ókjé sin k'óxrjé sin, kjuích'e sin ixra, andá jahara mé tsotjara ti nkehe tsík'ona kixin ti ixra kjuích'e sin.

³⁹ Andá itsjé ti sin chjasin samaritano mé kuitekaon sin ti ch'in Jesús kixin ti nkehe chrónka ti tjan a kixin jehe ch'an chrónka ch'an kaín ti nkehe kjuích'e tjan seno. ⁴⁰ Ndá ti ó kuíhin sin ti nkehe chrónka tjan, ndá ikui sin ti itjen ch'in Jesús la chrónóehe sin ch'an kixin tsitōhe ch'an ntiha. Ndá kuitōhe ch'an ntiha iyó ñao. ⁴¹ Ndá itsjé ti sin a kjaxin kuitekaon sin ti jehe ch'an kixin kuíhin sin ti nkehe nixja ch'an. ⁴² Ndá ndáche sin ti tjan a:

—Ijie titekaoni, jehya kixin ti nkehe chrónka ó. Nahi. Kixin kjaxin jeheni kuíhini ti nkehe chrónka ch'an, la noheni kixin jehe ch'an mé chaxín ti nkexro tsaaxin chojni chjasintajni —ichro sin.

Ch'in Jesús kjuínchekitōhe jína xjeen ijnko nkexro ch'ehe ixra gobierno

⁴³ Andá k'uatsínka iyó ñaō, ndá ch'in Jesús k'uaxrjexín ch'an Samaria, ndá sákjui ch'an Galilea. ⁴⁴ Andá jehe ch'an tsíndáchro ch'an kixin ti nkexro chrónka itén Díos, la ti sin chjasin kuènte ti sin a la tsjikosáyehya sin ti nkexro a. ⁴⁵ Kjánchó ti ó kjuiji ch'an Galilea la mé kjuikosáyehhe sin ch'an kixin kjaxin sin tsíkji sin ti kia pascua k'uixin chjasin Jerusalén, la tsík'ikon sin kaín ti kjuaxroan kjuasin ch'an ntiha.

⁴⁶ Ndá ch'in Jesús xíkjan ínaá ti chjasin Caná, nonte Galilea, ti kjuích'énaxín ch'an ìnta vino. Ntiha mé kjuák'e ijnko nkexro t'etōan ch'ehe ixra gobierno mé chóna ijnko ixjan níhi itjen ti chjasin Capernaum. ⁴⁷ Ndá kuíhin ti nkexro t'etōan kixin tsíkjin ch'in Jesús Judea la itjen ch'an Galilea, ndá sákjuichréhe ch'an, la chrónóehē ch'an kixin sáchrokjuiko ch'an ndōe ch'an kixin sinchekitōhe jína ti xjeen ch'an ó tjet'en. ⁴⁸ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Jahara la chrókuitekákonnhñara ti chrók'uíkonhñara chrókjuásian kjuaxroan.

⁴⁹ Ndá chrónóa ti nkexro t'etōan, ndáchro:

—¿Á jehya jína sáchrokjuini ndōna jaí, kixin xjana la ó tjet'en?

⁵⁰ Ndá kjuátēhe ch'in Jesús, ndáchro:

—Ikjan ndōa kixin ti xjaan la ó jína itjen.

Ndá ti nkexro t'etōan la kuitekaon ti nkehe ichro ch'in Jesús, la sákjui ch'an. ⁵¹ Andá ti ó kjuiji ch'an chjínaxón ndōe ch'an, la ti sin ch'ehe ixra ti jehe ch'an la kjuixin sin ntja, ndachro sin:

—Xjaan la ó jína itjen.

⁵² Ndá ti ó kjuanchankí ch'an kixin nkehora kuitōhe xjan jína, landá chrónka sin:

—Ijna ó la una kójín mé kjuiin ti sóa.

⁵³ Ndá kónohe ch'an kixin xikaha ti hora tsíndáchro ch'in Jesús kixin ti xjeen ch'an la ó jína itjen. Andá jehe ch'an la ko kaín ti sin síin ndōe ch'an mé kuitekaon sin ti ch'in Jesús.

⁵⁴ Tíha mé ti yóxin kjuaxroan kjuasin ch'in Jesús ti ó kjuixin ch'an Judea, ikjan ch'an Galilea.

5

Ch'in Jesús kjuínchekitōhe jína ijnko nkexro tsík'en tōte

¹ Ndá chr'éx̄in ti sin judío mé kjuasin sin ijnko kia, landá ch'in Jesús xíkjan ch'an chjasin Jerusalén. ² Andá chjínaxón ti ndója it'in “Ndója t'ixenxín kolélo”, mé ntiha itjen ijnko pila toxroyeya ìnt̄a, mé ngiva hebreo la Betesda it'in. Mé ntiha la tjejó in'ó cuarto ntsíntsí. ³ La ntiha tjejóchónhen itsjé ti sin níhi: ti sin t'ikonhña, ti sin tinkárenko la ko ti sin tsík'en tōté, mé tjejóchónhen sin nkehora ts'inkí ti ìnt̄a ⁴ kixin nkoyaxón t'ínkajin ijnko ángel, tjiánkí ti ìnt̄a la ti ìnt̄a la t'inkí. Andá ti nkexro saoxín tsikjiánkí ti ìnt̄a mé tsitōhe jína, kjónté nkexéhi ti ichin chóna. ⁵ Ndá ntiha kjuák'e ijnko nkexro, mé treinta y ocho nánó níhi. ⁶ Andá ti ó k'uikon ch'in Jesús kixin ntiha tjetsinka ti nkexro, la nohe ch'an kixin ósé xikaha itjen, la kjuanchankí ch'an:

—¿Á tjinkávan tsitōha jína ní?

⁷ Ndá ndáchro ti nkexro níhi:

—Ìnchéni, chóntahyani ninkexró tsjinkĩtsa ti jeheni tsjiánkíni ti ìnt̄a ti ó t'inki. Andá ti ó tjinkaoni tsjiánkíni, la ókjé nkexro t'ítaón nt̄ja tjiánkí seno.

⁸ Ndá kjuátēhe ch'in Jesús, ndáchro:

—Ijie la t'inkatjen, tjatsían ti kan̄iaa, la sátjia.

⁹ Ndá tuénxín kuitōhe jína ti nkexro a, la kjuatsen ti kan̄iee la kjuankíxin itji. Kjánchó tíha la kóhen ti ñao tok'éhe ti sin judío,

¹⁰ landá ti sin judío la ndáche sin ti nkexro kuitōhe jína:

—Ijie la ti ñao tok'éheni la kohya kjuachaxin tsamá ti kan̄iaa
—ichro sin.

¹¹ Andá ndáchro ti nkexro a:

—Ti nkexro kjuínchekitōna jína mé k'uetoan kixin tsjatsían ti kan̄iana la sátsjia —ichro.

¹² Ndá kjuanchankí sin:

—¿Xá nkexro ti k'uetoan kixin tsjatsían ti kan̄iaa la ko sátsjia?
—ichro sin.

¹³ Andá ti nkexro tsíkítōhe jína la mé noehña tsochronka nkexro

tíha kixin ch'in Jesús la k'uaxrjekjanxin ch'an ntiha kixin síin nchónhña chojni. ¹⁴ Andá chr'éxin ch'in Jesús xéta ti nkexro a nkaxenhen ninko, la ndáche ch'an:

—Tsjehe, ije la ó jína itjen, í tjásinhña ije inaá. Kixin ti naxa tsjásian ije, la antsí taó tsonhan —ichro ch'an.

¹⁵ Landá sákjui ti nkexro a, la chenka ti sin judío kixin ch'in Jesús mé ti nkexro kjuínchekitohe jína ti jehe ch'an. ¹⁶ Mé xikaha ti sin judío la kjuankíxin chréhe sin ti ch'in Jesús, tjinkaon sin chrók'óñá sin ch'an kixin kjuínchekitohe ch'an chojni jína ti ñao tok'éhe sin.

¹⁷ Kjánchó ch'in Jesús ndáche ti sin a:

—T'aná la xráxin tjech'e ixra, andá janhan la kjaxin tjet'a ixra.

¹⁸ Mé xikaha ti sin judío la antsí tjinkaon sin chrók'óñá sin ti ch'in Jesús kixin kjuínchexiteyahya ch'an ti ley kuènte ti ñao tok'éhe sin, la ko kjaxin ndáchro ch'an kixin It'é ch'an mé Díos, la xikaha ch'éna asén ch'an Díos.

Ti kjuachaxin kuènte ti Xjeen Díos

¹⁹ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Ijnko nkehe tjetoan tsotjonkara kixin ti Xjeen Díos, la xitjahya sich'e ixra ti jehó kjuachaxin kuènte ó. Jehó ti ixra t'ikon ch'an tjech'e ti It'é ch'an mé kjaxin ch'an xikaha ich'e ch'an ti ixra a.

²⁰ Kixin T'ana mé imá tjehe ti janhan, la tjako kaín ti ixra tjech'e, la ko antsí tjetoan ti ixra naxa tsjako ch'an, la tsochrakonra ts'ikonra ti ixra a. ²¹ Kixin xikaha éxi T'ana la nchexechón ti sin tsík'en la ko chjéhe sin kjuachón, mé kjaxin janhan kjaxin chóna kjuachaxin tsotjahá kjuachón ti nkexro tjinkavan tsotjahá. ²² La ko ti Tána la í sinchekitoexínhña ch'an ijíe ninkexró kixin janhan, ti Xjeen Díos, mé k'uayáha ti kjuachaxin kixin sintakitoaxian ijíe kaín chojni ²³ ndá kaín chojni chrókjuikosáyehe sin ti janhan éxi tjikosáyexin sin T'ana xikaha. Ti sin tjikosáyehya ti janhan, la kjaxin tjikosáyehya sin ti T'ana, ti nkexro ichr'an ti janhan.

²⁴ Ijnko nkehe tjetoan tsotjonkara kixin ti nkojín nkexro tjejetihin ti nkehe tjákua la ko titekaon ti nkexro ichr'an ti janhan, mé ó chóna ti kjuachón nkochrín la ko tsjasótehya sin, kixin ó kuítohe sin ti ntja chrók'uenxín sin, la ó chóna sin ti kjuachón. ²⁵ Ijnko nkehe

tjetoan tsotjonkara kixin ó itsi ti ñao, andá ti ñao a la ijie, mé ti sin tsík'en tsihin sin itén ti Xjeen Díos. Andá ti sin tsitekaon la tsochónta sin kjuachón nkochrín. ²⁶ T'ana mé chónta kjuachaxin tsjajon ti kjuachón, la ko kjaxin janhan kjuajon ch'an ti kjuachaxin a, ²⁷ la ko kjaxin kjuajon ch'an kjuachaxin sintakitoaxían ijíee chojni chjasintajni kixin janhan mé ti Xjeen Díos k'óna chojni. ²⁸ Chrakonhñara kixin tjéndáxrjan tíhi. Kixin ó itsi ti ñao kaín ti sin tsík'en mé tsihin sin tsonixja ti xjeen Díos. ²⁹ Ndá ts'axrjexín sin ti xravá sin, la ti sin kjuích'e ixra jína mé tsoxechón sin tsochónta sin kjuachón. Andá ti sin kjuích'ehya ixra jína mé kjaxin tsoxechón sin, ndá tsjasóte sin.

Ti kjuachaxin chóna ch'in Jesús

³⁰ Ti jehó kjuachaxin kuèntana la xitjahya sít'a ninkehó nkehe. Andá ijie ntakitoaxían ti ijie éxi k'uetōan T'aná xikaha. Andá ti nkehe ntakitoaxían la jína kixin tjínkakhñña sít'a éxi tjínkavan. Nahi. Exi tjínkaon T'aná, ti nkexro ichr'án ti janhan. ³¹ Méxra ti chróxrjanka kixin imá jína janhan la ninkehó sínkíhña tíha. ³² Kjánchó itjen íjnko nkexro chrónka nkexrín itjén janhan, la ó nóna kixin ti nkehe chrónka ch'an la chaxín tíha. ³³ Jahara tsíkétuēnhénra chojni tsíkijkjanchankíhi ch'in Juan, landá ti nkehe tsíkjatēhe ch'an la chaxín ndoá tíha. ³⁴ Kjánchó janhan la ticháxinahña kixin tsochronka íjnko chojni. Jehí ndáxrjan tíha kixin jahara jína chrókuaáxinra. ³⁵ Ti ch'in Juan kjuák'e éxi ijnko xrohi, kjuák'eche k'uinkaséñaxín, la ko jahara iso ñao ó cóxrjíhanra kuihínra ti nkehe chrónka ch'an. ³⁶ Kjánchó siín nkehe antsí tjetoan tjakoxin nkexrín itjén janhan, andá kánhño tjetoan ti nkehe tsíchronka ch'in Juan. Ti ixra tjét'a, mé ti ixra kjuajon T'aná sít'a, tíha mé tjakoxin kixin chaxín T'aná tsíchr'ána k'uinka ntihi. ³⁷ Kjaxin T'ana, ti nkexro ichr'ána, mé chrónka nkexrín itjén janhan. Andá jahara naxa kuíenhñara ti nkehe nixja ch'an la ko k'uíkonhñara ch'an. ³⁸ Andá ti itén ch'an kuitōeyáhya nkaya asánra kixin jahara tjínkakhññara tsítekáonra ti Xjeen Díos, ichr'án Díos ikui. ³⁹ Jahara nchekuáxinra jína ti xroon tsíkjin ti sin tsíchronka itén Díos ósé, kixin tjínkaonra chrók'uitjaxinra ti

kjuachón nkochríxín, kjánchó ti nkehe tsíkjin sin ósé la chrónka ti nkehe kuèntana ⁴⁰ la jahara tjinkákonhñara tsochjínara ti itjén janhan kixin chrók'uayéhéra ti kjuachón.

⁴¹ Janhan la tjéyahya kixin ti chojni chjasintajni la tsondachro kixin jína it'ǵ ixrǵ ǵ nahi. ⁴² Janhan ó choxian ti jahara la nóna kixin jahara la chaxínhña tjuéhéra Díos. ⁴³ Janhan mé k'uinkaxian ti kjuachaxin kuènte T'aná, kjánchó jahara la titekákonhñara ti janhan. Andá ti chrókui ijnko nkexro kjuachaxin kuènte ó chrókjuixin, la tíha mé chrókótjinkáonra la ko chrókuitekákohénra. ⁴⁴ ¿Nkexrín chrókuitekáonra kixin tjéyára ti chojni chjasintajni chrókjuikosáyahara, andá tjéyáhyara ti kjuachaxin chrókjuajon ti nkokǵa Díos itjen nkaya nkajní? ⁴⁵ Tjenkayáxinhñara kixin janhan tsjánchíá ije ti jahara nkayakon T'aná. Nahi. Ch'in Moisés mé tsjanchehe ije ti jahara kixin tsindáchrora kixin jehe ch'an mé kuinkachónkira ch'an. ⁴⁶ Kixin ti chaxín chrókuitekáonra ti nkehe tsichronka ch'in Moisés, ndá kjaxin chrókuitekáonra ti janhan kixin ti xroon tsíkjin ch'an mé chrónka kuènte ti janhan. ⁴⁷ Andá ti titekákonhñara ti nkehe tsíkjin ch'an, ¿ndá nkexrín chrókuitekáonra ti nkehe ndáxrjan janhan? —ichro ch'in Jesús.

6

Ch'in Jesús kjuajon nkehe kjónie in'ó mil chojni

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Ndá chr'éxín sákjui ch'in Jesús ti tóhe ndañao Galilea, la mé kjaxin it'in Tiberias. ² Landá nchónhña chojni tinkáchréhe sin kixin k'uikon sin ti kjuaxroan ijié kjuasin ch'an kjuínchekitǵhe ch'an chojni jína. ³ Ndá ti ch'in Jesús chrìin ijnko ijna, landá kjuák'etjǵxiko ch'an ti sin k'uajiko ch'an. ⁴ Andá í séhya ts'ixin ti kia pascua kuènte ti sin judío. ⁵ Ndá ti ch'in Jesús k'uikon kixin nchónhña chojni chréhe ti jehe ch'an, ndá kjuanchankíhi ch'an ti ch'in Felipe:

—¿Nketí chrók'uǵnani nkehe sinie kaín ti sin tjejó ntihi?

⁶ Mé xikǵaha ichro ch'an kixin tjinkaon ch'an tsgnohe ch'an nkehe tsjatehe ch'in Felipe kixin ti ch'in Jesús la ó nohe ch'an nkehe ti

kjuaxroan tsjasin ch'an. ⁷ Ndá kjuátehe ch'in Felipe, ndáchro:

—Kjonté doscientos denario chróchóntani la chrókjuachahya chrók'uite ti niotja kixin chrókuakja sin tot'o.

⁸ Andá ch'in Andrés, ijnko ti sin k'uajiko ch'in Jesús, kícho Simón Pedro, mé ndáchro:

⁹ —Ntihi itjen ijnko chájan chóna in'ó niotja tsík'ónaxin noa cebada la ko yaá koche, kjánchó tíhi tsjachahya sinie kaín ti sin tjejó ntihi.

¹⁰ Andá ndáchro ch'in Jesús:

—Ndáche kaín sin ts'ejotjxin sin —ichro ch'an.

Mé ntiha la nchónhña ika yoa siín, landá k'uejótjxin sin, mé chjína in'ó mil chojni ndoa k'uejó. ¹¹ Andá ch'in Jesús kuakja ch'an ti niotja, la chjéhe ch'an Díos kjuasáya ndá k'uetjan ch'an kixin tsóxíkayéhe, tsakja kaín ti sin tjejotjxin. La xikaha kjaxin k'óxíkayéhe sin ti koche. Ndá kaín sin kjónie sin hasta kókjéhe sin. ¹² Andá ti kjuixin kjónie sin ndá k'uetuehen ch'in Jesús ti sin k'uajiko ch'an:

—Tjénájínra kaín tot'o ti nkehe tsíxèhe kixin ninkehó ts'itjáñahña.

¹³ Ndá xikaha kjuích'e sin, kjuenájín sin ti niotja k'ónaxín cebada tsixexin ti kjónie sin, la kaón teyó ntaxra. ¹⁴ Andá ti sin kjónie ti niotja la ti ó k'uikon ti kjuaxroan ijie kjuasin ch'in Jesús la ndáchro sin:

—Jehe ch'an mé chaxín ti nkexro tjejóchónheni chrókui chjasintajni.

¹⁵ Kjánchó ch'in Jesús la kónohe ch'an kixin tjinkaon sin sáchrokjuiko sin ch'an kixin chrók'óna ch'an rey kuente sin ntihi chjasintajni. Andá jehe ch'an mé tjinkakonhña ch'an tíha, ndá sákjuj ch'an chrítaón ti ijna ínaá, la kjuák'e ch'an ntiha, jehó ch'an.

Ch'in Jesús ikjuí chritaon ndaño

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Andá ti ó kóntó ndá ti sin k'uajiko ch'in Jesús k'uinkajin sin, sákjuj sin chrínta ndaño ¹⁷ la k'uit'ótjen sin ijnko ntabarco la k'uatsínka sin ti ndaño, sátsji sin chjasin Capernaum. La ó k'uixin tie la naxa kjanhña ch'in Jesús. ¹⁸ Ndá kjuankíxin imá chjéhe

xr̄intó, la kjuankíxin síkjaminkí ti ìnt̄a. ¹⁹ Andá ti ó kjuacha sin sákjui sin in'ó ɔ injon kilómetro, ndá xr̄inḡhña k'uikon sin kixin ch'in Jesús tet̄ji chr̄ítaón ti ìnt̄a la tinkákóchjinehe ch'an ti ntabarco la jehe sin la imá chrakon sin. ²⁰ Kjánchó ch'in Jesús ndáchro:

—Chrakonhñara kixin janhan ó kjuiha.

²¹ Ndá imá chéhe sin kixin k'uikon sin ch'an la kjuanchia sin kixin ts'it'ótjen ch'an ti ntabarco, la tuénxín kjuiji sin ti chjasin sátsji sin.

Ti chojni xritjeyá ti ch'in Jesús

²² Andá ti ó kóñḡo la mé ti sin kuitohe tóhe ndañao mé nohe sin kixin nkokɔaxón ntabarco kjuák'e ntiha, la ko nohe sin kixin ch'in Jesús la kḡaxinhña sákjui, kixin jehó ti sin k'uajiko ch'an sákjuiko ti ntabarco a. ²³ Andá chr'éx̄in ikui iso ntabarco kuix̄in chjasin Tiberias, tinkákóchjinehe ti k̄jóniex̄in sin ti niot̄j̄a ti ó kjuixin chjéhe ch'in Jesús kjuasáya Díos. ²⁴ Andá ti ó kónohe sin kixin kohya ch'in Jesús la ko kḡaxin kohya ti sin k'uajiko ch'an, ndá k'uit'ótjen sin ti ntabarco la sákjui sin ti chjasin Capernaum, sákjuikjeyá sin ti ch'in Jesús.

Ìnchéni Jesús mé éxi niot̄j̄a tjajon kjuachón

²⁵ Andá ti ó kjuiji sin tóhe ndañao ndá xéta sin ti ch'in Jesús, ndá kjuanchankíhi sin:

—Maestro, ¿nkesá k'uinka ntihi?

²⁶ Ndá kjuátēhe ch'in Jesús ndáchro:

—Ó nóna kixin jahara tjéyára ti janhan kixin k̄jóntera ti niot̄j̄a la kókḡahara, la jehya kixin chrókuiénxinra ti kjuaxroan kjuásian.

²⁷ Chrókjuich'ehyara ixr̄a kixin chrók'uite ti nkehe chrók̄jóntera tjoka tsjeje ó. Nahi. Chrókjuéyára ti nkehe chrókjuejehya kixin chrók'uayèxinra ti kjuachón nkochríx̄in. Ti nkehe tjajon ti Xjeen Díos k'óna chojni mé chrók̄jóntera, kixin It'é ch'an mé tjakox̄in kixin ti Xjeen ch'an mé chón̄ta kjuachaxin.

²⁸ Ndá kjuanchankí sin:

—¿Nkexrín chrókjuich'eni kixin chrókjuinchexiteyáni ti nkehe tjinkaon Díos?

²⁹ Andá kjuátēhe ch'in Jesús, ndáchro:

—Díos mé tjinkaon kixin chrókuitekáonra ti nkexro ichr'án ch'an ikui.

³⁰ Ndá kjuanchankí sin ínaá:

—¿Nkehe chrókjuákoxian chrók'uíkoni ndá chrókuitekaoni ti jaha? ¿Xá nkehe ti ixra ich'e jaha? ³¹ Ti sin tsík'axrjeníxini k'uejó ósé mé kjónie sin ti maná k'óna niotja ti k'uejó sin nteje, éxi ndáchro ti xroon tsíkjin sin ósé: “Kjuajon ch'an niotja kuixin nkaya nkajní kjónie sin.”

³² Andá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro:

—Ijnko nkehe chaxín tsondáchrjan kixin jehya ch'in Moisés kjuajon ti maná k'óna niotja k'uinkajinxin nkaya nkajní. Nahi. T'aná mé tjajon ti niotja chaxín jína kuixin nkaya nkajní. ³³ Kixin ti niotja tjajon Díos, mé ti nkexro k'uinkajinxin nkajní la chjéhe kjuachón nkochrín ti chojni chjasintajni.

³⁴ Ndá jehe sin kjuanchia sin:

—Inchéni, nkochrín chjehéni ti niotja a.

³⁵ Andá ndáchro ch'in Jesús:

—Janhan mé ti niotja tjajon kjuachón. Ti nkexro tóchjinehe ti janhan, la í ts'enhña kjinta, la ko ti nkexro tsitekaon ti janhan, la í ts'enhña inta. ³⁶ Kjánchó éxi kuétjonkara ósé, la ó k'uíkonra ti janhan, la kjónté naxa titekákonhñara. ³⁷ Andá kaín ti sin kjuajon T'aná la tochjinehe sin ti janhan. Andá kaín ti sin tóchjinehe ti janhan la t'étuanhña sin kixin sátsji sin. ³⁸ Janhan k'uinkaxian nkaya nkajní la jehya ti ixra tóxrjina chrókjuít'a. Nahi. K'uinka kixin chrókjuít'a ti ixra tóxrjihin ti nkexro ichr'án ti janhan. ³⁹ Andá ti nkexro tsíchr'ána mé tjinkaon kixin sintak'itjáñahña ti sin kjuajon ch'an, la tjinkaon ch'an kixin janhan mé sintaxechuan kaín sin ti ñao tsjixixín. ⁴⁰ Mé xikaha tjinkaon ti nkexro tsíchr'ána kixin kaín ti sin chóxin ti janhan, ti Xjeen Díos, la ko tsitekaon sin, mé ts'áyéhe sin ti kjuachón nkochrín. Andá janhan mé sintaxechuan sin ti ñao tsjixixín.

⁴¹ Andá ti sin judío mé kjuankíxin kjónta sin ti ch'in Jesús kixin tsíndáchro ch'an kixin jehe ch'an mé ti niotja k'uinkajinxin nkaya nkajní. ⁴² Mé ndáchro sin:

—¿Á jehya tíhi ti Jesús, xjeen ch'in José? ¿Á jehya chóxini ti it'é

la ko ti ñné ch'an ní? ¿Ndá nkekuènté ndáchro ch'an kixin nkajní k'uinkajinxin ch'an? —ichro sin.

⁴³ Ndá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro:

—Tjtohéra, tjóntahyara ti janhan. ⁴⁴ Kohya nkexro chrókóchjína ti itjén janhan ti chrókjuinkĩtsahya T'aná. Andá ti sin tsóchjína la mé sjntaxechuan sin ti ñao tsjixixín. ⁴⁵ Exi chrónka ti xroon itén Díos tsíkjin sin ósé: “Díos mé tsjakohé kaín chojni.” Andá kaín ti chojni tsíkihin nixja T'ána la ko ti nkexro k'uitja ti nkehe kjuako ch'an mé tóchjinehe sin ti janhan.

⁴⁶ Ninkexro k'uíkonhña Díos, T'ána. Jehó ti nkexro kuixin ti itjen ch'an mé k'uikon ti jehe ch'an. ⁴⁷ Chaxín ti nkehe tjéxrjanka kixin ti nkexro tsitekaon ti janhan, mé tsochónta kjuachón nkochrín.

⁴⁸ Janhan mé ti niotja tjajon kjuachón. ⁴⁹ Ti sin k'uaxrjeníxinra k'uejó ósé, kjónie sin ti maná k'óna niotja ti k'uejó sin nteje, andá kjónté ik'uen sin. ⁵⁰ Andá ti nkehe tjéxrjanka mé ti niotja k'uinkajinxin nkaya nkajní, andá ti sin sinie ti niotja a mé ts'enhña sin. ⁵¹ Janhan mé ti niotja tjechón k'uinkajinxin nkaya nkajní. Andá ti nkexro sinie ti niotja i, mé ts'ejóchón sin nkochrín. Ti niotja tsjájuan janhan mé ntóna tíha, la tíha tsjájuan kixin tsochónta kjuachón nkochrín kaín ti chojni siín chjasintajni.

⁵² Andá ti sin judío mé kjuankíxin k'uíxite sin, ikjo kícho sin, ndáchro sin:

—¿Nkexrín chrókjuajon ch'an ti ntøe ch'an chrókjónieni? —ichro sin.

⁵³ Andá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro:

—Tsojtjõnkara ijnko nkehe tjetoan kixin ti sintehñara ntøe ti Xjeen Díos k'óna chojni, la ko ti ts'ihyara ijnié ch'an, la tsochontahyara ti kjuachón. ⁵⁴ Ti nkexro sinie ti ntóna la ko its'i ti ijni kuèntana la tsochónta sin kjuachón nkochrín la ko janhan sjntaxechuan sin ti ñao tsjixixín. ⁵⁵ Kixin ti ntóna mé ti nkehe chaxín inie chojni, la ko ti ijni kuèntana la mé ti nkehe chaxín it'i chojni. ⁵⁶ Ti sin inie ti ntóna la ko it'i ti ijni kuèntana mé nkokoa tjejokjan sin la ko janhan mé tjejian sin. ⁵⁷ T'ána, ti nkexro ichr'án ti janhan, mé chónta ti kjuachón, andá janhan mé tjechõnxian ti jehe ch'an. Andá ti sin sinie ti ntóna mé ts'ejóchónxin sin ti janhan. ⁵⁸ Andá ti niotja nixja

janhan mé ti niotja k'uinkajinxin nkaya nkajní, la yóehya ti maná tsík'óna niotja kjónie ti sin tsík'axrjeníxinra ósé, kixin jehe sin, kjónté kjónie sin ti niotja a, la ik'uen sin. Andá ti nkexro sinie ti niotja k'uinkajinxin nkaya nkajní la ts'ejochón sin nkochrín —ichro ch'in Jesús.

⁵⁹ Kaín tíha mé kjuakohę ch'an ti sin tsíkónkotséxin ti nchia chjéexin sin kjuasáya Díos ti chjasin Capernaum.

Ti nkehe chrónka ch'in Jesús mé tjajon kjuachón nkochrín

⁶⁰ Andá ti ó kuíhin sin ti nkehe kjuako ch'in Jesús, ndá itsjé ti sin chréhe ti jehe ch'an mé ndáchro sin:

—Imá ixra ti nkehe tjako ch'an. ¿Xá nkexro chrókuitekaon tíha?

⁶¹ Andá kónohe ch'in Jesús kixin xikaha itjo kícho sin kixin tienxínhña sin ti nkehe tsíchronka ch'an, ndá kjuanchankí ch'an:

—¿Á kjaxinra tjinkákonhñara tsinhínra tíhi ní? ⁶² ¿Ndá nkexrín chrókóhen ti chrók'uíkonra kixin ti Xjeen Díos k'óna chojni mé sáchrokjuj inaá chrókjuak'e ti kjuák'e seno? ⁶³ Ti Nchakuen Díos mé tjajon ti kjuachón nkochrín, andá ti cuerpo la ninkehó sínkíhña. Andá ti nkehe tjétjonkara mé kuente Nchakuen Díos la tíha mé tjejóchónxin chojni. ⁶⁴ Kjánchó isora naxa titekákonhñara —ichro ch'in Jesús

Mé xikaha ichro ch'an kixin ndesi xrankíxixín ó nohe ch'an nkexro ti tsitekakuenhña ti jehe ch'an la ko ó nohe ch'an nkexro ti sinchekji ti jehe ch'an. ⁶⁵ Andá ndáchro ch'an:

—Méxra xikaha kuétjonkara kixin ninkexró xitjahya tsochjína ti itjén janhan ti jehya T'aná tsjajon kjuachaxin —ichro ch'an.

⁶⁶ Andá ti ó kuíhin sin xikaha, la itsjé ti sin kuéchréhe ti ch'in Jesús la kuitohę sin, í chréhya sin ch'an. ⁶⁷ Ndá kjuanchankíhi ch'an ti teyó sin k'uajiko ch'an:

—¿Á kjaxinra tjinkáonra sáchrokjuira ní? —ichro ch'an.

⁶⁸ Ndá kjuátęhe ch'in Simón Pedro:

—Inchéni, ¿xá nkexro íjnko sáchrokjuichréhęni?, kixin ti itan chrónka jaha mé tsochóntaxíni ti kjuachón nkochrín. ⁶⁹ Méxra kuitekaoni la ko ó noheni kixin jaha mé ti Cristo, ti Xjeen Díos tjechón —ichro ch'an.

⁷⁰ Ndá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro:

—Janhan kjuéyá ti jahara teyóra tjejora ntihi, kjánchó ijnko ti jahara mé nchexiteyéhéra ti jínahña —ichro ch'an.

⁷¹ Tíhi ndáchroxín ch'an kixin ch'in Judas Iscariote, xjeen ch'in Simón, mé ijnko ti teyóxin sin tsík'eyehe ch'an, mé sinchekji ch'an ti ch'in Jesús.

7

Ti sin kícho ch'in Jesús mé kuitekakuenhña sin ch'an

¹ Ndá iso ñao chr'éxin, ndá k'uaji ch'in Jesús iso ti chjasin siín Galilea kixin chrókjuihya ch'an Judea kixin ti sin judío la tjinkaon sin chrók'óñá sin ch'an. ² Kjánchó ó kuichjína ti ñao kia, ndá ti sin judío mé ch'éna sin its'uan ch'énaxin sin chaon nta kixin tsjasixín sin kia, ³ andá ti sin kícho ch'in Jesús mé ndáche sin ch'an:

—Chrókuitqahya ntihi. Sátjia Judea kixin kjaxin ti sin chréhe ti jaha la chrók'uíkon sin ti kjuaxroan tjásian. ⁴ Kixin ti ijnko nkexro tjinkaon kixin tsochóxin chojni, ndá jehya imó chrókjuich'e ixra. Andá ti chaxín tjetjásian kjuaxroan, la jehya imó chrókjuásian kjuaxroan. Nahi. Chrókuitqhé chrók'uíkon kaín chojni.

⁵ Mé xikaha ndáchro ti sin kícho ch'an kixin kjaxin sin titekakuenhña sin ti jehe ch'an. ⁶ Andá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro:

—Naxa kjuixrakáhya ti hora sáchrokjuia ntiha chrókjuásian kjuaxroan. Ndá jahara la kjónté jehya ti hora, la jína sáchrokjuira.

⁷ Ti sin chjasintajni xitjahya tsonínkakohanra. Andá janhan la imá nínkakona sin kixin ndátjan sin kixin jehya jína ti nkehe tjejóch'e sin. ⁸ Jahara la sátjira ti kia a. Andá janhan la tsjíhya kixin naxa kjuixrakáhya ti hora tsonohe sin nkexro ti janhan —ichro ch'an.

⁹ Mé xikaha ichro ch'an, ndá kuitqhe ch'an Galilea.

Itjen ch'in Jesús ti kia a

¹⁰ Ndá ti ó kjuixin sákjuj ti kícho ch'an, andá jehe ch'an la kjaxin sákjuj ch'an ti kia a, kjánchó noxínhña kjuák'e ch'an. ¹¹ Ndá ti sin judío mé xritjeyá sin ch'an ti kia a, la ndáchro sin:

—¿Xá nketí chrókjuak'e ti ch'in a? —ichro sin.

¹² Andá itsjé ti sin tjejó ntiha mé ikjo kícho sin kuènte ch'in Jesús. Mé iso sin la ndáchro: “Jehe ch'an mé ijnko chojni jina”; andá íso sin la ndáchro: “Jehya chojni jína ti jehe ch'an kixin imá ch'iyehé ch'an chojni”, ichro sin.

¹³ Kjánchó noxínhña ikjo sin xikaha kixin chrakonhen sin ti sin t'etōan kuènte ti sin judío.

¹⁴ Andá ó nkosiñe ti kia, ndá k'uixenhen ch'in Jesús ti njnko, ndá kjuankíxin kjuako ch'an. ¹⁵ Andá ti sin judío la chrakon sin, komá sin ti jehe ch'an, ndáchro sin:

—¿Xá nkexrín kixin imá nohe ti ch'in i kixin tsíxrakoehya ch'an?

¹⁶ Ndá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro:

—Ti nkehe tjákua la jehya kuèntana, mé tíha la kuènte ti nkexro ichr'án ti janhan. ¹⁷ Ti nkojinra tjinkáonra chrókjuinchexiteyára éxi tóxrjín Díos, la tsonohara á chaxín kuènte Díos ti nkehe tjákua, o á jehó kuèntana tíha. ¹⁸ Andá ti nkexro tjako ti nkehe t'axrjeníxin asén ó, mé xikaha tjakoxin kixin tjinkaon kixin chrókjuikosáyehe chojni. Kjánchó janhan tjinkavan kixin ti nkexro ichr'ána k'uinka la ts'áyehe kaín ti kjuasáya, méxrā chaxín ndoá ndáxrjan kaín nkehe la t'ayahya ninkehó.

¹⁹ ¿Á jehya Moisés tjáhara ti ley ní? Kjánchó nijnkora nchexiteyéhyara. ¿Méxrā nkekuènté tjinkáonra chrók'oñára ti janhan?

²⁰ Ndá kjuátehe sin, ndáchro sin:

—Jaha la chonta nchakuen jínahña. ¿Xá nkexro tjinkaon chrók'oñá ti jaha? —ichro sin.

²¹ Ndá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro:

—Nkokōa kjuaxroan kjuásian ndá chrakonra. ²² Andá Moisés tsík'etōan kixin xjanra ndoa itsa xroye, (kjónté jehya Moisés kjuankíxixín kjuako tíha; tíha la kjuako ti sin tsík'axrjeníxinra ósé) Ndá xikaha jahara la nchekara xjan xroye, kjónté ti ñao tok'éheni.

²³ Andá ti xikaha nchekara xjan xroye, kjónté ti ñao tok'éheni, kixin tjinkákonhñara sijnchek'itjáñankíra ti nkehe k'uetōan Moisés, ¿andá nkekuènté kixin ninkáonra kixin kjuintakitōhā jína ijnko chojni ti ñao tok'éheni? ²⁴ Chrókjuanchahyara ijje kixin ti nkehe

t'ikonra nduáhya ó. Nahi. Chrókjuenkayáxinra ijnko nkehe chaxín ndoá kixin jína chrókuitqoxín —mé xikaha ichro ch'in Jesús.

Ch'in Jesús chrónka nketí kuixín

²⁵ Andá iso sin ti chjasin Jerusalén kjuanchankí'i kícho sin:

—¿Xá á jehya ti nkexro i ti xritjeyá sin chrók'óñá sin ní? ²⁶ Andá ijie ti siín nchónhña chojni la tjenixja ch'an la ninkexró ndáchrohya ninkehó. ¿Á titekaon ti sin t'etqan kixin ti nkexro a mé chaxín ti Cristo ní? ²⁷ Kjánchó ó noheni nketí tsíkijixín ti nkexro i. Andá ti ó itsi ti Cristo ndá ninkexró tsonohña nketí tsixín ch'an —ichro sin.

²⁸ Andá ch'in Jesús kjuák'e ch'an kjuako ch'an ti nínko, ndá kuíhin ch'an kixin xikaha ikjo kícho sin, ndá itsen nixja ch'an, ndáchro ch'an:

—Chaxín choxinra ti janhan la ko nohara nketí k'uinkaxian. Kjánchó jehya kixin k'uinka sintaxiteyá ti nkehe ndáchro asená ó. K'uinka kixin ti nkexro chaxín ndoá itjen la ichr'án ti janhan, andá jahara la naxa chonhñara ti nkexro a. ²⁹ Janhan la choxian ch'an kixin k'uinkaxian ti itjen ch'an, la mé jehe ch'an ichr'ána k'uinka —ichro ch'in Jesús.

³⁰ Ndá chrótsé sin ch'in Jesús chrókjuak'echjína ch'an, kjánchó ninkexró tséhya ti jehe ch'an, kixin naxa kjuixrakáhya ti hora tsotsé sin ch'an. ³¹ Andá itsjé chojni kuitekaon sin ti jehe ch'an la ndáchro sin:

—¿Á ti ó itsi ti Cristo la, antsí itsjé kjuaxroan tsjakoxin ch'an ke ti nkexro i ní? —ichro sin.

Ti sin fariseo tjinkaon tsotsé sin ti ch'in Jesús

³² Andá ti sin fariseo kuíhin nkehe ichro chojni kixin nkexrín itjen ch'in Jesús, ndá jehe sin la ko ti sin nchat'á k'uetuqhen sin iso sin policia kuente ti nínko kixin tsotsé sin ch'in Jesús tsjak'echjína.

³³ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Í séhya tsjak'é ntihi ts'ejóni, ndá saxikjía ti itjen ti nkexro ichr'ána. ³⁴ Andá jahara tsjéyára ti janhan la í ts'itjahyarani kixin xitjahya tsjasánra ti tsjak'é janhan.

³⁵ Andá ti sin judío kjuankíxin kjuanchankíhi kícho sin:

—¿Xá nketí sátsj̄ ti nkexro i kixin tsjachahyani ts'itjani? ¿Xá sátsjichréhe ch'an ti sin judío tjejóyákjan ti sin griego, kixin tsjakohé ch'an sin ní? ³⁶ ¿Xá nkehe t'axrjexín ti nkehe ndáchro ch'an kixin tsjeyáni ch'an la í ts'itjahyani, la tsjachahyani tsjichréheni ch'an ti tsjak'e ch'an? —ichro sin.

Ti ndarío tjechón

³⁷ Andá ti ñao tsjixixín ti kia a, mé ti ñao ijié, mé k'uínkatjen ch'in Jesús, ndá itsen nixja ch'an ndáchro ch'an:

—Ti nkojinra ik'uenra ìnta la xrákira ti itjén janhan, la it'ira. ³⁸ Exi ndáchro xroon Itén Díos, ti nkexro titekaon ti janhan, la nkaya asén sin ts'óna ijnko ndarío ts'axrje ìnta tjechón —ichro ch'an.

³⁹ Mé xikaha chrónkaxín ch'in Jesús kixin ti sin tsitekaon ti jehe ch'an la ts'áyéhe sin ti Nchakuen Díos, kjánchó naxa tihya ti Nchakuen Díos kixin ch'in Jesús la naxa sáttj̄hya ch'an nkajní.

Nkokohya kjuenkayáxin ti chojni

⁴⁰ Andá iso sin, ti ó kuíhin sin ti nkehe ndáchro ch'in Jesús, ndá ndáchro sin:

—Kjá chaxín ti nkexro i mé ti profeta chrókjuí.

⁴¹ La ko iso sin ndáchro sin:

—Jehe ch'an mé ti Cristo.

Andá iso sin ndáchro sin:

—¿Xá nkekuènté chrókjuix̄in Galilea ti Cristo? ⁴² Ti xroon tsíkjin sin ósé mé chrónka kixin ti Cristo mé ts'axrjeníxin ti sin k'uaxrjeníxin ti Rey David la ko tsjix̄in ti chjasin Belén, mé ti chjasin kuékjak'e Rey David —ichro sin.

⁴³ Mé xikaha nkokohya kjuenkayáxin sin kaín sin, kixin nkexro ti ch'in Jesús. ⁴⁴ Iso sin tjinkaon sin tsotsé sin ti jehe ch'an kixin tsjak'echjína ch'an, kjánchó ninkexró xikahña kjuích'e.

Ti sin t'et̄oan kuitekakohña sin ti ch'in Jesús

⁴⁵ Andá ti sin policía kuènte njnko mé ikjan sin ti tjejó ti sin fariseo la ko ti sin nchat'á t'et̄oan. Ndá ti sin a mé kjuanchankíhi sin ti sin policía:

—¿Nkekuènté kjuíkoáhyara ti nkexro a?

⁴⁶ Ndá kjuátēhe ti sin policía:

—Kohya ninkexró nixja éxi nixja ti nkexro a.

⁴⁷ Ndá ndáche ti sin fariseo ti sin policía:

—¿Á kjaxinra kujtohéra kjuít'ayahara ch'an ní? ⁴⁸ ¿Á nkojín ti sin t'etōan kuènténi la ko ti sin fariseo kuitekaon ti jehe ch'an ní?

⁴⁹ Andá ti sin kuitekaon la mé ti chojni chónhña ti ley, la mé jehe sin la tsjasóte sin —ichro ti sin t'etōan.

⁵⁰ Andá ti ch'in Nicodemo, ti nkexro kjuitsjehe ti ch'in Jesús ijnko tie, la mé jehe ch'an ijnko chojni fariseo, la ndáche ch'an sin:

⁵¹ —Ti ley kuènténi la kohya kjuachaxin sinchekjasóteni ijnko chojni ti naxa kuienhñani nkehe nixja ch'an, la ko kuienhñani ti ije kjuasin ch'an —ichro ch'in Nicodemo.

⁵² Ndá kjuátēhe sin, ndáchro sin:

—¿Á kjaxinhña jaha kjuixian nonte Galilea ní? Nchekuáxian ti xroon itén Díos ndá tsonoha kixin nijnko ti sin kuéchrónka itén Díos la tsíkjaxin sin Galilea. ⁵³ Ndá kaín sin sákjui sin ndōe sin.

8

Ijnko chojnichjin konoxíxin kjuasin ije

¹ Andá ch'in Jesús mé sákjui ti ijnā Olivo. ² Andá ti ó kónhño mé ikjan ch'an k'uixenhen ch'an ti njnko, ndá kaín chojni mé kóchjinehe sin ti jehe ch'an. Ndá kjuák'etjaxin ch'an, la kjuankíxin kjuako ch'an. ³ Ndá ti sin tjako ti ley la ko ti sin fariseo mé kjuikāo sin ijnko chojnichjin tsíkónoxíxin chóna ókjé chojni ndoa. Ndá kjuák'e sin tjan nkosiñe ⁴ la ndáche sin ti ch'in Jesús:

—Maestro, ti tjan i mé kónoxíxin tjan kixin kjuasin tjan ije, kixin chóna tjan ókjé chojni ndoa. ⁵ Andá ti ley kjuajon Moisés mé t'etōan kixin ixro chrók'ónhñaxini ti chojnichjin xikaha tjasin ije.

¿Andá jaha, nkechrua?

⁶ Mé xikaha ichro sin kixin tjinkaon sin kixin ách'e nduáhya chrókjuatehe ch'in Jesús, ndá chrókjuanchia sin ije. Ndá ch'in Jesús mé k'uisén ch'an la kjínxin ch'an ndedo itja ch'an ti nonte.

⁷ Ndá naxa tjanchankí sin, ndá ch'in Jesús xrendoa ch'an la ndáchro ch'an:

—Ti nkojín ti nkexro tjejó ntihi chóntahya ninkehó ije, la saõ its'e ti ixro —ichro ch'an.

⁸ Ndá xík'isén ch'an ínaá la ikjin ch'an ti nonte. ⁹ Ndá ti ó kuíhin sin ti nkehe ndáchro ch'in Jesús, ndá kósuéhe sin ndá nkojnko sin sákjui sin, la mé saõxín ti sin ańtsí táda la hasta ti sin ańtsí ndasoá sakjui.

Ndá jehó ch'in Jesús la ko ti tjan a kuitõhe sin. ¹⁰ Ndá k'uínkatjen ch'an la tsjehe ch'an la i ninkexró kohya, ndá kjuanchankíhi ch'an ti tjan a:

—¿Nkekjá ti sin kjuanchia ije? ¿Á ninkexró kjuínchekjasótiahya ní? —ichro ch'an.

¹¹ Ndá jehe tjan ndáchro tjan:

—Nahi, ninkexró.

Ndá ch'in Jesús ndáchro:

—Kjaxin janhan sintakjasótiahya. Sátjia la í tjásinhña ije.

Ch'in Jesús mé ti xrohi t'inkaséñaxín chjasintajni

¹² Ndá ch'in Jesús xínixjehe ti sin tsíkóchjína, ndáchro:

—Janhan mé ti xrohi t'inkaséñaxín chjasintajni. Ti tsochrehéra ti janhan la ts'ajira ti t'inkaséña la tsochontara ti kjuachón, la í ts'ajihyara ti sítie.

¹³ Ndá ti sin fariseo ndáchro:

—Jahua tjechronka nkexrín itjén, méxra kaín ti nkehe chronka la sínkíhña —ichro sin.

¹⁴ Ndá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro:

—Janhuán tjétjonkara nkexrín itjén, la kjónté ijnko nkehe chaxín xrjanka kixin nóna nketí k'uinkaxian la ko nóna nketí sátsjia. Andá jahara noahñara nketí k'uinkaxian la ko noahñara nketí sátsjia.

¹⁵ Jahara la éxi chojni chjasintajni ó tjanchiara ije. Andá janhan la tekahya ije ninkexró. ¹⁶ Kjánchó ti chrókjuintakitõaxián ijíee chojni la ndoá chrókjuít'a kixin jehya janhuán it'a tíha. T'aná, ti nkexro ichr'án ti janhan k'uinka, mé tjékjan ch'an, la tjinkitsana ch'an ntakitõaxián ijíee chojni. ¹⁷ Andá ti ley kuéntara mé ndáchro kixin ti tsõnoxín yaá sin tsochronka á chaxín xikaha tsíkonhen, ndá chrókuitekaon chojni. ¹⁸ Ndá janhan mé tjéxrjanka nkexrín itjén

janhan la ko kjaḡin T'aná, ti nkexro ichr'án ti janhan k'uinka, mé jehe ch'an kjaḡin chrónka ch'an nkexrín itjén janhan —ichro ch'in Jesús.

¹⁹ Ndá kjuanchankíhi sin ch'an:

—¿Xá nketí itjen ti It'á?

Ndá kjuáteḡhe ch'in Jesús, ndáchro:

—Jahara la chonhñara ti janhan la ko kjaḡin chonhñara ti T'aná. Ti chrókóchoxinra ti janhan la kjaḡin chrókóchoxinra ti T'aná.

²⁰ Mé xikaha ichro ch'in Jesús ti kjuako ch'an ti ninko chjína ti itjen ti nkehe xrejoya ti chichaon tjajon sin. Kjánchó ninkexró tséhya sin ti jehe ch'an kixin naḡa kjuixrakáhña ti hora tsotsé sin ch'an.

“Xitjahya tsjasánra ti sátsjia janhan”

²¹ Ndá ínaá ndáchro ch'in Jesús:

—Ó sátsjia janhan la jahara tsjéyára ti janhan, kjánchó ti ó its'enra ndá naḡa tsochontara ije la xitjahya tsjasánra ti sátsjia janhan.

²² Ndá ti sin judío mé ikjo kícho sin, ndáchro sin:

—¿Á ts'óñá ch'an ḡsén ch'an kixin xikaha ndáchro ch'an kixin xrokjuahya sátsjini ti tsjak'e ch'an a ní? —ichro sin.

²³ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Jahara la nonte ntihi k'uaxrjeníxinra. Andá janhan la nkajní k'uaxrjeníxian. Jahara la kuènte chjasintajni. Andá janhan la jehya kuènte chjasintajni. ²⁴ Mé xikaha tjonkara kixin ti ó its'enra la naḡa tsochontara ije kixin ti tsítekákonhñara ti janhan, ti nkexro xráxín itjen, ndá ti ije chontara ts'énxinra.

²⁵ Ndá kjuanchankí sin ndáchro sin:

—¿Xá nkexro ti jaha?

Ndá kjuáteḡhe ch'in Jesús, ndáchro:

—Ti xrankíxixín tjonkara kixin nkexro ti janhan. ²⁶ Itsjé nkehe chróndáxrjan la chrókjuíntakitḡaxián ti ije chontara. Kjánchó ti nkexro ichr'án ti janhan k'uinka la kaín ti nkehe chrónka ch'an la chaxín ndoá. Andá jehó ti nkehe kuḡhan chrónka ch'an mé ti nkehe ndátjan ti sin chjasintajni.

²⁷ Kjánchó jehe sin mé kuienxínhña sin kixin nixja ch'an kuènte ti It'é ch'an itjen nkaya nkajní. ²⁸ Andá ndáchro ch'in Jesús:

—Ti ó sijnchek'it'ótjenra noi ti Xjeen Díos k'óna chojni, ndá tsonohara kixin janhan mé ti nkexro xráxín itjen. La tsonohara kixin ti ixrā tjet'ā la jehya ixrā kuèntana. Nahi. Jehó ti nkehe kjuako T'aná mé tjetjākua janhan. ²⁹ Ti nkexro ichr'án ti janhan k'uinka mé tjékjan. T'aná la títqehya ti janhan kixin nkochrín ntaxiteyáha ti nkehe tóxrjín ch'an.

³⁰ Mé xikaha ndáchro ch'an ndá nchónhña chojni kuitekaon ti jehe ch'an.

Ti sin xjeen Díos la ko ti sin tjasin ije

³¹ Ndá níxjehe ch'in Jesús ti sin judío kuitekaon ti jehe ch'an, ndáchro ch'an:

—Ti tsítqéhyara ti nkehe kjuáqohara ndá chaxín ts'onara chojni kuèntana ³² la ko tsjátsoanra ti nkehe chaxín ndoá, la ko ti nkehe chaxín ndoá la tíhi mé tsjinkitsa kixin ti Jinahña la í ts'etuenhña ti jahara.

³³ Ndá kjuátqhe ti sin judío, ndáchro:

—Jeheni mé k'uaxrjeníxini Abraham, la kohya nkexro k'uqtuqhen ti jeheni. ¿Nkekuèté ndáchrua kixin tsokohya nkexro ts'etuqhen ti jeheni? —ichro sin.

³⁴ Andá ndáchro ch'in Jesús:

—Ijnko nkehe chaxín tsotjonkara kixin ti nkexro tjasin ije mé xrokjuahya tsítqhe sin ijíee sin kixin ti ije mé t'etuqhen ti jehe sin.

³⁵ Ijnko chojni k'uíná sich'exín ixrā, la nkochrínhña tsjak'e ti ndqe ti nkexro k'uèna. Andá ti xjeen ti nkexro la mé nkochrín tsítqhe ntiha. ³⁶ Landá ti Xjeen Díos tsotjahára kjuachaxin ndá chaxín tsochontara ti kjuachaxin, andá tsochontahyara ije. ³⁷ Ó nóna kixin jahara tsík'axrjeníxinra Abraham, kjánchó tjinkáonra chrók'oñára ti janhan kixin titekákonhñara ti nkehe tjéxrjanka.

³⁸ Janhan xrjanka ti nkehe kjuako ti T'aná. Andá jahara tjejonchexiteyara ti nkehe kuihínra chrónka it'ára —ichro ch'in Jesús.

³⁹ Andá jehe sin kjuátqhe sin ndáchro sin:

—It'éni mé Abraham.

Andá ndáchro ch'in Jesús:

—Ti jahara chrókóchaxín xjeen Abraham, la chrókjuákoxinra éxi kjuákoxin ch'an xikaha. ⁴⁰ Janhan tjéxrjanka ti itan chaxín kujhan chrónka Díos, la kjónté tjinkáonra chrók'oñára ti janhan. Andá Abraham la xikahya kjuíich'e. ⁴¹ Andá jahara la tjinkáonra sich'era éxi kjuíich'e ti it'ára.

Ndá kjuátehe sin ndáchro sin:

—Jeheni la jehya k'ónamáni. Nahi. Chóntani nkokoa It'éni, mé Díos tíha —ichro sin.

⁴² Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Ti chrókóchaxín Díos It'ára la chrótjuéhéra ti janhan, kixin janhan kjaxin k'uaxrjeníxian Díos la k'uinkaxian ti itjen ch'an. Jehya jehí k'uinka. Nahi. Díos mé ichr'ána k'uinka. ⁴³ ¿Nkekuènté kixin tiénxinhñara ti nkehe tjonkara? ¿Nkekuènté tjinkákonhñara chrókuihínra ti nkehe xrjanka? ⁴⁴ Jahara mé xjeen ti Jinahña, la tjinkáonra sijnchexiteyára ti nkehe tjinkaon. Ti Jinahña mé ndesi xrankíxixín la kjuaya la kuénixjahya nkehe jína la ko xráxín ch'ia kixin xikaha tjákoxin nkexrín tjenkayáxin. Ti Jinahña mé ijnko nkexro imá ch'ia la ko it'é kaín ti kjuach'ia. ⁴⁵ Andá janhan tjétjonkara nkehe chaxín ndoá, ndá titekákonhñara. ⁴⁶ ¿Á nkojinra nohara nke ijie kjuásian janhan ní? Kixin janhan la jehó nkehe chaxín ndoá ndáxrjan, ¿ndá nkekuènté titekákonhñara? ⁴⁷ Ti sin tinkáchónki Díos mé tjinkaon sin chrókuíhin sin itén Díos. Andá jahara la titekákonhñara Díos, méxrā tjinkákonhñara chrókuihínra itén ch'an —ichro ch'in Jesús.

Cristo la ó xráxín itjen

⁴⁸ Andá ti sin judío ndáche sin ti ch'in Jesús:

—Chaxín ndoá ndáchroni kixin jaha mé ijnko chojni samaritano la ko chonta ijnko nchakuen jínahña —ichro sin.

⁴⁹ Ndá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro:

—Janhan la chontahya ninkehó nchakuen jínahña. Ti ixrā it'ā la tjikosáyaxian T'aná. Andá jahara mé chontehyara kjuasáya ti janhan. ⁵⁰ Janhan la tjéyáhya kjuasáya kuéntana ó, kjánchó itjen

ijnko nkexro tjinkaon chrókjuikosáyēhe chojni ti janhan, andá ti nkexro a mé tsjanchia ijie. ⁵¹ Ijnko nkehe chaxín tjétjonkara kixin ti nkojín nkexro tsítekaon ti nkehe tjákua la ts'énhña sin.

⁵² Ndá kjuátehe ti sin judío ndáchro:

—Ijie ó noheni kixin chaxín chonta ijnko nchakuen jínahña kixin Abraham la ko kaín ti sin kuéchrónka itén Díos ósé la ik'uen sin. Andá jaha ndáchrua kixin ti tsitekaoni ti nkehe tjákua, la í ts'enhñani. ⁵³ ¿Xá imá tjetoan jaha landá kánhño tjetoan ti it'eni Abraham a ní? Jehe ch'an la ik'uen ch'an la ko kjaxin ik'uen kaín ti sin kuéchrónka itén Díos ósé. ¿Xá nkexro ti jaha kixin xikaha ichrua? —mé xikaha ichro ti sin judío.

⁵⁴ Ndá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro:

—Ti chrókjuikosáyahā asená ó la mé ninkehó sínkíhña tíha. Andá T'aná mé tjikosáyēhe ch'an ti janhan, landá jahara ndáchrora kixin jehe ch'an mé Díos kuéntara, ⁵⁵ kjánchó jahara chonhñara ch'an. Andá janhan la choxian ch'an. Ti chróndáxrjan kixin chónhña ch'an ndá chrókóyona éxi ti jahara, chrókjuich'ia. Kjánchó janhan la choxian T'aná la ko ntaxiteyá ti nkehe t'etōan ch'an. ⁵⁶ Abraham, ti nkexro tsík'axrjeníxinra, la imá chrókóchéhe ch'an kixin chrók'uíkon ch'an ti ñgo chrók'uinka janhan. Ndá ó kjuixin k'uikon ch'an la imá kóchéhe ch'an —ichro ch'in Jesús.

⁵⁷ Andá ti sin judío ndáche sin ti ch'in Jesús:

—Jaha la naxa chontahya cincuenta nánó, ¿landá nkekuènté ndáchrua kixin ó k'uikuan ti ch'in Abraham?

⁵⁸ Ndá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro:

—Ijnko nkehe chaxín tsotjonkara kixin ti naxa kohya ch'in Abraham mé xráxín itjén janhan.

⁵⁹ Ndá kónínkaon sin la kuakja sin ixro chróchjéhe sin ti ch'in Jesús, kjánchó kjuák'emá ch'an la k'uaxrjexín ch'an ti njnko ntíha, la k'uatsínka ch'an nkosiñe ti tjejó sin la sákjui ch'an.

9

**Ch'in Jesús kjuínchekitohe jína ijnko nkexro tsíkokjéxién
t'ikonhña**

¹ Andá ti ó kjuiji sin ntja la ch'in Jesús k'uikon ijnko nkexro tsíkokjéxien t'ikonhña. ² Ndá ti sin k'uajiko ch'an la kjuanchankí sin ndáchro sin:

—Maestro, ¿nkekuènté tsíkokjéxien ti nkexro i t'ikonhña? ¿Á ijíée ti it'é ch'an o ti ìñé ch'an o á ijíée ch'an?

³ Ndá kjuátēhe ch'in Jesús, ndáchro:

—Jehya ijíée ti nkexro i la ko jehya ijíée ti it'é ch'an la o ti ìñé ch'an. Nahi. Xikaha tsíkonhen kixin Díos mé tsjakoxin ti kjuachaxin kuènte tsitōexín jína ti nkexro t'ikonhña i. ⁴ Ijie naxa nchakotjin ticháxin sit'a ti ixra tjinkaon ti nkexro ichr'ána k'uinka kixin ti ó ts'ixin tie la ninkexró xrokjuahya ich'e ixra. ⁵ Ti naxa itjén ntihí chjasintajni mé janhan ti xrohi t'inkaséñaxín ti chjasintajni.

⁶ Ndá ti ó kjuixin ndáchro ch'an tíha, ndá kuikite ch'an ntaté ch'an intsí inche la kjuích'éna ch'an nchet'o, ndá kotèya ch'an ikon ti nkexro t'ikonhña, ⁷ la k'uētōan ch'an ndáchro ch'an:

—Sátjia ti pila tjiá ìnta it'in Siloé la t'ontia ti ikuan. (Siloé mé ngivee sin la t'axrjexín k'uítuenhen.)

Ndá sákjui ti nkexro t'ikonhña, la k'ónti ti ikon, ndá ti ó ikjan la ó jína t'ikon. ⁸ Ndá ti sin tjejó chjínaxón ti ndōe ch'an la ko ti sin k'uek'íkon kixin t'ikonhña ch'an mé ndáchro sin:

—¿Á jehya ti nkexro i, ti nkexro kuék'ikonhña kuékjanchak'á a ní?

⁹ Ndá iso sin ndáchro sin:

—Kjá jehe ch'an.

La íso sin ndáchro:

—Nahi, jehya ch'an. Ó tóyóhó ti nkexro a.

Kjánchó jehe ch'an ndáchro ch'an:

—Chaxín jeheni —ichro ch'an.

¹⁰ Ndá kjuanchankíhi sin ch'an:

—¿Nkexrín kixin ijie la ó t'ikuan?

¹¹ Ndá kjuátēhe ch'an ndáchro ch'an:

—Ijnko nkexro it'in Jesús mé kjuích'éna nchet'o kjuatematóxin ti ikuān landá k'uētōan kixin sátsjia ti pila tjiá ìnta nchek'in sin Siloé la ts'ontia ti ikuān, ichro ch'an. Ndá sákjuia ntihá la k'ontia, ndá xrínahña ó k'uíkuān jína —ichro ti nkexro kuék'ikonhña.

¹² Ndá kjuanchankíhi sin ch'an:
—¿Nketí itjen ti nkexro a?
Ndá kjuátehe ch'an, ndáchro ch'an:
—Nónahña.

Ti sin fariseo la ko ti nkexro kuék'ikonhña

¹³ Ndá ti sin ikjo ch'an seno la sákjuiko sin ti jehe ch'an, sákjuichréhe sin ti sin fariseo a. ¹⁴ Mé ti ñao a, la ti ñao tok'éhe sin mé tsíkjich'éna ch'in Jesús ti nchet'õ la tsikjinchekitoexín jína ti nkexro kuék'ikonhña. ¹⁵ Ndá ti sin fariseo kjuanchankíhi sin ti nkexro a nkexrín kuitõhe jína. Ndá kjuátehe ch'an, ndáchro ch'an:
—Ti nkexro a la kjuatematóxin nchet'õ ti ikuan, ndá k'ontia la ijie la ó t'íkuan jína —ichro ch'an.

¹⁶ Ndá iso ti sin fariseo ndáchro:
—Ti ch'in kjuích'e tíha la jehya kuènte Díos kixin chóntahya kjuasáyé ti ñao tok'éheni.

Kjánchó iso sin ndáchro:
—¿Xá nkexrín ijnko nkexro chóna ijie chrókjuasin ijnko kjuaxroan ijie xikaha?

Mé xikaha nkokónhña kjuenkayáxin sin. ¹⁷ Ndá xíkjanckankíhi sin ti ch'in kuék'ikonhña ínaá:

—¿Ndá jaha nkechrúa, nkexro ti ch'in kjuínchekitohe jína ti ikuan?

Ndá kjuátehe ch'an, ndáchro ch'an:
—Janhan ndáxrjan kixin jehe ch'an mé ijnko nkexro chrónka itén Díos —ichro ch'an.

¹⁸ Kjánchó ti sin judío la kuitekakónhña sin kixin chaxín kuék'ikonhña ti nkexro a. Ndá k'uéyehé sin ti it'é la ko ti ñné ch'an kixin tsochronka sin ¹⁹ la kjuanchankí sin, ndáchro sin:

—¿Á tíhi ti xjaanra ndáchrora kixin tsíkokjéxín t'ikonhña ní?
¿Ndá nkexrín kixin ijie la ó t'ikon ch'an ní?

²⁰ Ndá kjuátehe ti it'é la ko ti ñné ch'an, ndáchro:
—Chaxín tíhi mé ti xjeeni la ko chaxín noheni kixin ti kokjéxín ch'an la t'ikonhña ch'an, ²¹ kjánchó noehñani nkexrín kixin ó t'ikon ch'an ijie la ko noehñani nkexro kjuínchekitohe jína ti jehe ch'an.

Tjanchankíhíra ch'an, ó ijíé ch'an, ndá jehe ch'an tsochronka ch'an nkexrín kuitōhe ch'an jína.

²² Mé xíkaha kjuátēhe sin kixin chrakonhen sin ti sin judío kixin ó kuíhin sin kixin ti nkexro tsitekaon ti ch'in Jesús, ti Cristo, mé tsakitsjexin sin ti nínkué sin. ²³ Méxra ndáchro ti it'é la ko ti ñé ti nkexro kuék'ikonhña kixin jehe sin chrókjuanchankíhi sin ti nkexro kuitōhe jína kixin ó ijíé ch'an la ó nohe ch'an tsochronka ch'an, ichro sin.

²⁴ Ndá ó yaáxin k'uéyēhe ti sin judío ti nkexro kuék'ikonhña, la kjuanchankíhi sin:

—Chronka ndoá kixin Díos tjetsjehe kixin ó noheni kixin ti ch'in a la chóna ijie —ichro sin.

²⁵ Ndá ti nkexro kuék'ikonhña la kjuátēhe ndáchro:

—Nónahña á chóna ch'an ijie o nahi. Jehó nóna kixin seno la kuék'íkonhña, andá ijie la ó t'íkuan.

²⁶ Ndá xíkjanchankí sin ínaá:

—¿Nkexrín kjuích'e ti nkexro a kixin ó jína t'íkuan?

²⁷ Ndá kjuátēhe ch'an, ndáchro ch'an:

—Ó kjuixin tjonkara, kjánchó titekákonhñara. ¿Ndá nkekuènté tjinkáonra tsōxrjanka ínaá? ¿Á kjaxinra tjinkáonra tsochrehéra ch'an ní?

²⁸ Ndá kónínkaon sin la k'uántaxíhjin sin ch'an la ndáchro sin:

—Jaha la chrehé ti nkexro a. Andá jeheni la jehó chrēhēni ti nkehe k'uētōan Moisés. ²⁹ Ó noheni kixin Díos kuénixjēhe Moisés. Andá ti ch'in a la noehñani nketí tsíkjixin ch'an —ichro sin.

³⁰ Ndá kjuátēhe ti nkexro kuék'ikonhña la ndáchro:

—Chaxín ijnko kjuaxikaon tíha. Ti ch'in a mé kjuínchekitōhe jína ti jeheni, andá jahara ndáchrora kixin noahñara nketí tsíkjixin ch'an. ³¹ Ó noheni kixin Díos la tienhña ch'an ti nkehe tjanchia ti chojni chóna ijie. Jehó tihin ch'an ti nkehe tjanchia ti nkexro titekaon la ko nchexiteyá ti nkehe tjinkaon ch'an. ³² Nunca kuienhñani kixin ijnko nkexro chrókjuinçek'ikon ijnko chojni tsíkokjéxién t'ikonhña. ³³ Andá ti nkexro a ti chrókuixinhña ti itjen Díos la ninkehó kjuaxroan chrókjuasinhña.

³⁴ Ndá kjuátēhe ti sin fariseo, ndáchro:

—Jaha la ndesi ti tsikokjiha la chonta ijie. Andá ijie jaha tjinkávan chrókjuákohéni ní?

Ndá kótéka sin ti nkexro kuitohe jína kuakitsjexín sin ti ninkue sin, sákjui ch'an.

Ntakótán nchakuen sin

³⁵ Ndá kuíhin ch'in Jesús kixin xikaha tsikjich'e ti sin judío, tsikakitsjexin sin ninkue sin ti nkexro kuék'ikonhña. Ndá ti ó xéta ch'in Jesús ti nkexro a la kjuanchankíhi ch'an:

—¿Á titekávan ti Xjeen Díos k'óna chojni ní?

³⁶ Ndá kjuátehe ti nkexro a, ndáchro:

—Tjákohéni nkexro tíha ndá tsitekaoni ti jehe ch'an.

³⁷ Ndá kjuátehe ch'in Jesús ndáchro:

—Ó k'uikuan jaha. Janhan mé ti nkexro tjetjuá.

³⁸ Ndá ti nkexro a la kjuák'exín toch'in ti itjen ch'in Jesús, la ndáchro:

—Ijie titekaoni ti jaha, ìnchéni —ichro ch'an la kjuikosayehe ch'an.

³⁹ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—K'uinka ntihi chjasintajni kixin sintakitoxian ijíee chojni kixin ti sin t'ikonhña la ts'ikon, andá ti sin t'ikon la tsokjan sin ntakótán.

⁴⁰ Andá iso ti sin fariseo k'uejontaxín kuíhin kixin xikaha ndáchro ch'in Jesús, ndá kjuanchankíhi sin ch'an:

—¿Xá kjaxini t'ikonhñani ní?

⁴¹ Ndá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro:

—Ti jahara chaxín chrók'uíkonhñara la chróchontahyara ijie, kjánchó ndáchrora kixin t'ikonra, méxrą chontara ijie.

10

Ch'in Jesús ncheyóexin ti t'inkachjína kolélo

¹ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Chaxín ndáxrjan kixin ti nkexro ts'ixenhen ti t'inkachjína kolélo, andá ti jehya puerta kuènte ti korra t'ixenxín, la ókjé nketí chrók'uixexín, mé xíchee tíha. ² Andá ti nkexro t'ixenxín ti puerta

la mé tíha la ti nkexro t'ayakonhen ti kolélo. ³ Andá ti nkexro tjentá ti puerta la mé tsakitjehē ndá ts'ixenhen ti nkexro t'ayakonhen ti kolélo. Andá ti nkexro a mé ts'éyexin ti kolélo a nkojnko ti ihnié va, andá ti kolélo mé tsjatsqan va itén ti nkexro a, ndá t'axrjexín va ti korré va. ⁴ Ndá ti ó tsjixin ts'axrje va kaín va, ndá t'ítóhe ch'an ntja la tsinkáchréhē va kixin ó tjatsqan va ti itén ch'an. ⁵ Kjánchó chréhya va ókjé chojni chóxinhña va, jehó tinkéhe va ti jehe sin kixin tjatsqanhña va ti itén sin.

⁶ Mé xikaha kjuíncheyóexin ch'in Jesús, kjánchó kienxinhña sin nkehe t'axrjexín tíha.

Ch'in Jesús mé ti pastor jína

⁷ Ndá ínaá chrónka ch'an:

—Ijnko nkehe chaxín tsotjonkara, janhan mé ti puerta t'ixenxín ti kolélo. ⁸ Kaín ti sin kuitónxin ntja ikui mé tíha la xichee. Andá ti kolélo la ándosén va, kuitekakuenhña va ti jehe sin. ⁹ Janhan mé ti puerta, andá ti nkexro t'ixenxin ti puerta i la tsaá la ts'óna éxi ti kolélo ts'ixenhen ti korré la ko ts'axrje la ts'itja ika yoa náxrjón sinie.

¹⁰ Ti xícheé mé jehó itji kixin tjinkaon tseé, ts'óñá la ko sinchek'itjáña. Andá janhan k'uinka kixin tsochontara kjuachón, la mé kjuachón nkochríxín. ¹¹ Janhan mé ti pastor jína, la ti pastor jína mé ts'enyákonhen ti kolélo kuènte. ¹² Andá ti nkexro xenkehe kixin ts'ayakonhen ti kolélo mé ti ó ts'ikon itsi ijnko kolobo la tsítóhe ti kolélo la tsinká sátsji kixin jehya kolélo kuènte la ko jehya ti nkexro chaxín t'ayakonhen va. Ndá ti kolobo mé tsotsé va ti kolélo, ndá kaín ti íso va la tsinká va la sátsjichroe va. ¹³ Mé xikaha ti nkexro i la tsinka kixin jehó tjinkaon tsjacha ti ixra kjuích'e ch'an kixin tikonóehña ti kolélo.

¹⁴⁻¹⁵ Janhan mé ti pastor jína. Exi T'aná chóxin ti janhan mé xikaha kjaxin janhan choxian ti jehe ch'an. La xikaha choxian ti kolélo kuèntana la ko jehe va mé chóxin va ti janhan la janhan ts'ényákonhen ti jehe va. ¹⁶ Kjaxin chonta íso kolélo naxa jehya ntihi korré va, la kjaxin ticháxin sátsjikakjián va. Ndá tsitekakona va ndá tsojnkojié va la ts'óna nkokqa korré va la ko nkokqa ti

nkexro ts'ayakonhen va.

¹⁷ 'T'aná la tjuēhe ti janhan kixin kjónté its'én la tsoxechuan ínaá.

¹⁸ Ninkexró tsjachahya tsakitsjena ti kjuachón chonta kixin janhan tsjanjuan tíha. Chonta kjuachaxin tsjanjuan tíha kixin its'en, la ko chonta kjuachaxin tsoxechuan ínaá. Tíhi mé ti nkehe k'ueṭoan T'aná —ichro ch'in Jesús.

¹⁹ Ti ó kuíhin ti sin judío ti nkehe ndáchro ch'in Jesús, ndá kjuankíxin nkokṭahya kjuenkayáxin sin. ²⁰ Ndá itsjé ti sin a ndáchro:

—¿Nkekuènté tihínra ti nkehe ndáchro ch'an? Jehe ch'an la chónṭa ch'an nchṭakuen jínahña la ko loco ch'an.

²¹ Ndá íso sin ndáchro:

—Xikahya chrónixja ijnko chojni chónṭa nchṭakuen jínahña. Ijnko nchṭakuen jínahña la ¿á jína chrókjuinchek'ikon ijnko chojni t'ikonhña ní? —ichro sin.

Ti sin judío kuitekakuenhña sin ti ch'in Jesús

²² Andá ti nitjó imá ikin la ti chjasin Jerusalén k'uixin ti kia xraxinkakonxín sin ti ñṭo tsíkjiṭin tsík'óna ti njnkue sin. ²³ Ndá ch'in Jesús kjuák'e ti njnko, ti ndasin kuènte Salomón ²⁴ la ti sin judío kuántatjen sin ch'an la kjuanchankí sin:

—¿Hasta nkesá ts'ejóchói tsihini jína? Ijie chrónka á chaxín jaha ti Cristo —ichro sin.

²⁵ Ndá kjuátehe ch'in Jesús:

—Ó tjṭnkara, andá naxṭa titekákonhñara. Kaín ti ixrṭa tjét'a la kjuachaxíen kuènte T'aná, la tíhi tjṭkoxin nkexro ti janhan.

²⁶ Kjánchó jahara la titekákonhñara, kixin jehya kolélo kuèntana éxi tjṭnkara seno. ²⁷ Ti kolélo kuèntana la tjatsṭoan va ti taná la ko kjaxin janhan tjátsṭoan ti jehe va, la ko jehe va mé chréhe va ti janhan. ²⁸ Janhan mé tjṭhṭa va ti kjuachón nkochrín la í ts'itjáñahña va la ko ninkexró tsjachahya tsakitsjexín va ti tjaná.

²⁹ T'aná, ti nkexro kjuajon ti jehe va, mé ṭantsí t'etṭoan ch'an, la ninkexró tsjachahya tsakitsjexín va ti itja ch'an. ³⁰ Janhan la ko T'aná mé nkokṭa nkexro tíha —ichro ch'in Jesús.

³¹ Ndá ti sin judío kónínkaon sin la kuakja sin ixrṭo chróchjéhe sin

ch'an ínaá. ³² Andá ch'in Jesús ndáchro:

—Itsjé nkehe jína k'uíkonra kjuákoxian kjuachaxien T'aná. ¿Ndá nkehe nduáhya kjuákua kixin chrók'okaxinra ixro? —mé xikaha ichro ch'an .

³³ Ndá kjuátehe ti sin judío, ndáchro:

—Jehya kixin ti kjuaxroan jína kjuásian ndá chrók'okaxini ixro. Nahi. Jaha ijnko chojni ó ndá ch'éna asán Díos, mé xikaha chrók'okaxini ixro —ichro sin.

³⁴ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Ndáchro xroon itén Díos tsíkjin sin ósé: “Kjaxinra jahara éxi Díos xikaha.” ³⁵ Ndá ó nohara nkehe ndáchro xroon itén Díos, la xitjahya tsitekakönhñara tíha. Mé xikaha ndáchro Díos kixin nkojnko nkexro k'uáyéhe itén ch'an mé ts'óna sin éxi Díos.

³⁶ Andá Díos mé kjueyána la ichr'ána chjasintajni, ¿ndá nkekuèté ndáchrora kixin janhan k'uántaxihan Díos kixin ndáxrjan kixin janhan mé ti Xjeen Díos? ³⁷ Ti chrókjuit'ahya ti ixra ich'e T'aná la chrókuitekákonhñara. ³⁸ Andá ti chaxín tjét'a ti ixra a, andá kjónté titekákonhñara ti janhan, la mé chrókuitekáonra ti ixra tjét'a la chrókienxinra kixin T'aná la ko janhan mé nkokoa tjékjan —ichro ch'in Jesús.

³⁹ Méxra chrótsé sin ti ch'in Jesús ínaá kixin chrókjuak'echjína ch'an, kjánchó jehe ch'an la sákjui ch'an.

⁴⁰ Ndá ch'in Jesús xíkjan ti tóhe ndarío Jordán ti kjuák'e ch'in Juan kuékikite chojni seno. ⁴¹ Ndá itsjé chojni sákjuichréhe sin ch'an kjuitsjehe sin la ndáchro sin:

—Chaxín ch'in Juan kjónté kjuasinhña kjuaxroan ijié, la ti nkehe chrónka ch'an kuènte ti nkexro i la chaxín ndoá —ichro sin.

⁴² Ndá itsjé ti sin tjejó ntiha la kuitekaon sin ti ch'in Jesús.

11

Ch'in Lázaro ik'uen

¹ Kjuák'e ijnko nkexro imá níhi mé it'in Lázaro, chjasén ch'an mé Betania, ti chjasin itjen ti tjan María la ko ti kjavé tjan Marta, kícho ch'an. ² Ti tjan María i mé ti tjan kuikite aceite xraxé náxrjón toté

ch'in Jesús la ko kjuínchexámáxin tjan kax̄ih̄i tjan. ³ Andá yóí ti tjachjin, kícho ch'in Lázaro, mé ichr'án sin ijnko nkexro kixin tsochenka ch'in Jesús:

—Inchéni, ti nkexro tjuēhé la níhi.

⁴ Andá ti ó kuíhin ch'in Jesús xik̄aha la ndáchro:

—Ti ichin chón̄ta ch'an la jehya kixin ts'enxin ch'an. Nahi. Tíha mé tsjakox̄in ti kjuachaxin ijé chón̄ta ti Xjeen Díos.

⁵ Ch'in Jesús la imá tjuēhe ch'an ti tjan Marta, ti kícho tjan la ko ti ch'in Lázaro, ⁶ la kjónté kuíhin ch'an kixin imá níhi ti ch'in Lázaro, la ntahó kjuák'e ch'an í yaa ñao. ⁷ Andá chr'éx̄in ndáche ch'an ti sin k'uajiko ch'an:

—Sátsjini Judea ínaá.

⁸ Ndá jehe sin kjuátēhe sin:

—Maestro, nax̄a séhya ti sin judío la tjinkaon sin chrók'óñáxian sin ixro. ¿Á chax̄in tjinkávan sátsjia ntiha ínaá ní? —ichro sin.

⁹ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Nkojnko ñao la chón̄ta teyó hora. Andá ti nkexro ixri nchakotjin la tsóténkix̄inh̄ña ninkehó kixin t'inkaséñax̄in ti xrohi kuènte ñao.

¹⁰ Andá ti nkexro ixri sítie mé tsóténkix̄in kixin chóntahya xrohi.

¹¹ Ndá chr'éx̄in ndáchro ch'an ínaá:

—Ti nkexro chóxini it'in Lázaro, la ó k'uajua. Ndá janhan sátsjia sintakjayah̄a ch'an.

¹² Ndá ndáchro ti sin k'uajiko ch'an:

—Inchéni, ti k'uajua ch'an la chrókuitōhe ch'an jina —ichro sin.

¹³ Kjánchó ti nkehe ndáchro ch'in Jesús mé t'axrjex̄in kixin ó kjuixin ik'uen ti ch'in Lázaro. Ndá ti sin k'uajiko ch'an la kjuenkayáxin sin kixin jehó ndáchro ch'an kixin tjejua ti nkexro a.

¹⁴ Méxr̄a ch'in Jesús ndoá chrónka:

—Ó ik'uen ch'in Lázaro. ¹⁵ Andá chána kixin tjénh̄ña ntiha kixin xik̄aha jahara la tsítekaonra. Andá ijie ìntára sátsjini ti itjen ch'an.

¹⁶ Ndá ch'in Tomás, kjax̄in tikitex̄in ch'an Nóhé, mé ndáche ti íso sin:

—Kaíni sátsjini kixin koíni ts'enkueni ch'an —ichro ch'an.

Ch'in Jesús sinchexechón chojni

¹⁷ Ndá ti ó kjuiji ch'in Jesús la kuíhin ch'an kixin ti ch'in Lázaro la ó chóna noó ñao tsíxravá. ¹⁸ Andá ti chjasin Betania mé chjínaxón ti chjasin Jerusalén itjen, éxi iy'á kilómetro kjínxín.

¹⁹ Méxrā itsjé ti sin judío satsikjitsjehe sin ti tjan Marta la ko ti tjan María, la níxjēhe sin kixin kánhñó ts'avá sin kixin tsík'én ti kícho sin. ²⁰ Ndá ti ó kuíhin ti tjan Marta kixin ó ikui ch'in Jesús, ndá k'uaxrjexín tjan ndōe tjan la kjuixihin tjan ntja, kjánchó ti tjan María la kuitōhe. ²¹ Ndá ti tjan Marta ndáche tjan ti ch'in Jesús:

—Inchéni, ti chrókjuak'e ntihi, la chrók'uenhña ti kíchoni,
²² kjánchó ó noheni kixin Díos tsotjáha kaín ti nkehe tsjanchehé —ichro tjan.

²³ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Ti kíchuá la tsoxechón ínaá.

²⁴ Ndá ndáchro tjan Marta:

—Ó noheni kixin tsoxechón ti kíchoni ti ó tsoxechón kaín ti sin tsík'en, ti ñao tsjixixín —ichro tjan.

²⁵ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Janhan mé ntaxechoán chojni la ko tjahā sin kjuachón. Ti nkexro tsitekaon ti janhan la kjónté ó tsík'en sin, la naxā ts'ejóchón sin. ²⁶ Andá kaín ti nkexro naxā tjejóchón la titekaon ti janhan, la ts'enhña sin nkochrín. ¿Á titekávan tíhi ní?

²⁷ Ndá ndáchro tjan:

—Chaxín, Inchéni, titekaoni kixin jaha mé ti Cristo, ti Xjēen Díos, ti nkexro chrókui chjasintajni.

Tsjánka ch'in Jesús kixin tsík'en ch'in Lázaro

²⁸ Ndá ó kjuixin ndáchro tjan xikāha, ndá sákjuik'éyēhe tjan ti kícho tjan María, la imó chenka tjan:

—Ntiha itjen ti Maestro la t'eyāha ch'an —ichro tjan.

²⁹ Ndá ti ó kuíhin ti tjan María xikāha, la tuénxín k'uínkatjen tjan, sákjuichréhe tjan ti ch'in Jesús. ³⁰ Mé ti ch'in Jesús la naxā tsík'ixenhña ch'an ti chjasin a, naxā itjen ch'an ti xéta ch'an ti tjan Marta. ³¹ Ndá ti sin judío tjejónixjēhe sin tjan kixin kánhñó ts'avá tjan, la ti ó k'uikon sin kixin tjoka k'uaxrjexín tjan nchia, ndá kjuichréhe sin tjan kixin kjuenkayáxin sin kixin sátsji tjan ti tsixravá

ti kicho tjan la ntiha tsotsjánkaxin tjan.

³² Ndá ti tjan María, ti ó kjuiji tjan ti itjen ch'in Jesús, ndá kjuák'exín tjan toch'in tjan nkayakon ch'an, la ndáchro tjan:
—Ìnchéni, ti chrókjuak'e ntihi, la chrók'uenhña ti kichoni —ichro tjan.

³³ Ndá ti ó k'uikon ch'in Jesús kixin tsjánka ti tjan María la ko ti sin judío kjuijikotóxin tjan, ndá imá k'uává ch'an, la kóxakonhen asén ch'an. ³⁴ Ndá kjuanchankí ch'an:

—¿Nketí kjuavára ti kichuara?

Ndá ndáchro sin:

—Ìnchéni, xrakia, tsjehé.

³⁵ Ndá tsjánka ch'in Jesús. ³⁶ Ndá ndáchro ti sin judío:

—Tsjehéra kixin imá kuétjuēhe ch'an ti nkexro tsík'en —ichro sin.

³⁷ Kjánchó íso sin ndáchro:

—Ti nkexro i mé kjuínchek'ikon ti nkexro t'ikonhña. ¿Á xitjahya chrókjuajon kjuachaxin kixin chrók'uenhña ti ch'in Lázaro a ní?

Ch'in Jesús kjuínchexechón Lázaro

³⁸ Ndá naxa imá t'avá asén ch'in Jesús la kóchjinehe ch'an ti tsíxravá ti nkexro a. Mé tíha la ijnko itjo, andá ndója ti itjo mé tekjèxin ijnko ixro. ³⁹ Ndá k'ueṭoan ch'in Jesús, ndáchro:

—Takjìinra ti ixro.

Andá ti tjan Marta, kicho ti nkexro tsík'én, mé ndáchro:

—Ìnchéni, kjá ó imá ixra ch'an kixin ó chóna noó ñao xravá ch'an.

⁴⁰ Ndá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro:

—¿Á ndáxrjanhña kixin ti tsítekávan la ts'ikuan ti kjuachaxin ijie kuènte Díos ní?

⁴¹ Ndá kjuakjìin sin ti ixro, ndá ch'in Jesús konta nkajní, la ndáchro:

—It'éni, tjaha kjuasáya kixin kuihín ti nkehe kjuanchaha.

⁴² Janhan ó nóna kixin xráxín tihín ti nkehe tjanchaha, ndá ijie ndáxrjan kixin tsihin ti sin tjejontaxín ntihi, ndá tsitekaon sin kixin jaha ichr'an ti janhan k'uinka —ichro ch'in Jesús.

⁴³ Ndá ti ó kjuixin nixja ch'an, ndá itsen k'uéya ch'an:

—¡Lázaro, t'axrjéxian méhe! —ichro ch'an.

⁴⁴ Ndá ti nkexro tsík'en k'uaxrjexín ntiha, la ti itja ch'an la ko ti toté ch'an la naxa tjejóchróntetoxín ika la ko ti nkayakon ch'an la tjejkèxin ijnko ika. Ndá ch'in Jesús k'uətoan:

—Tjasintankara ti ika chróntetoxín ch'an kixin jína sátsji ch'an.

Kjuenkayáxin sin nkexrín ts'óñá sin ti ch'in Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lk. 22:1-2)

⁴⁵ Ndá itsjé ti sin judío sákjuikotóxín sin ti tjan María mé k'uikon sin ti kjuaxroan kjuasin ch'in Jesús ndá kuitekaon sin ti jehe ch'an,

⁴⁶ kjánchó iso sin la sákjuitsjehe ti sin fariseo la chrónka sin ti kjuaxroan kjuakoxín ch'in Jesús. ⁴⁷ Andá ti sin fariseo la ko ti sin nchət'á t'ətoan mé nkokoa kónkotséko ti sin antsí t'ətoan, la ndáchro sin:

—¿Xá nkehe chrókjuich'eheni ti nkexro i kixin jehe ch'an la imá tjasin ch'an kjuaxroan ijié? ⁴⁸ Ti tsitoheni ch'an xikahó, ndá kaín chojni tsitekaon sin ti jehe ch'an, la ndá itsi ti sin romano t'ətoan la sinchek'itjáña sin ti ninkueni, ti ixra chóntani la ko ti chjasin kuènténi —ichro sin.

⁴⁹ Ndá ch'in Caifás, ti nkexro t'etuənen ti sin nchət'á ti nánó a, mé ndáchro:

—Jahara la noahñara ninkehó kuènte tíha, ⁵⁰ la ko kjá tjenkayáxinhñara kixin ícha jína nkokoa chojni chrók'uenyákohe ti chjaséni ndá chrók'uitjáñahña kuenté ti chjasin —ichro ch'an.

⁵¹ Kjánchó ch'in Caifás, ti nchət'á k'uətoan ti nánó a, la jehya jehó ch'an kjuenkayáxin ch'an tíha. Nahi. Ti Nchakuen Díos kjuínchenohe ch'an kixin ch'in Jesús mé ts'enyákonhen ti chjasin judío. ⁵² Andá jehya ti chjasin kuènte sin ó chrók'uenyákohe ch'an. Nahi. Its'en ch'an kixin sinchekaá ch'an kaín ti sin k'óna xjeen Díos tjejó kuenté chjasintajni. ⁵³ Andá ti ñao a ti sin t'etuənen ti sin judío mé kjuankíxin kjuenkayáxin sin kixin chrók'óñá sin ti ch'in Jesús.

⁵⁴ Andá ch'in Jesús la í noxinhña k'uaji ch'an ti síin ti sin judío, la k'uaxrjexín ch'an Judea, sákjui ch'an ti chjasin it'in Efraín

chjínaxón nteje, la ntiha k'uejóko ch'an ti sin k'uajiko ch'an.

⁵⁵ Ndá í séhya ndá ts'ixin ti kia pascua, ti kia kuènte ti sin judío. Ndá itsjé chojni k'uaxrjexín sin chjasén sin sákjuj sin Jerusalén kixin ntiha tsoyaxíhin sin kixin sinchetjóá sin asén sin, kjónté naxa xrankixinhña ti kia pascua. ⁵⁶ Ndá ntiha k'uajikjeyá sin ti ch'in Jesús, la ko naxa tjejóxenhen sin ninko la kjuanchankíhi sin kícho sin:

—¿Jahara nkechrora? ¿Á chrókjui ch'an ti kia i ní o nahi?
—ichro sin.

⁵⁷ Andá ti sin fariseo la ko ti sin t'etuñhen ti sin nchat'á la ó k'ueṭoan sin kixin ti nkojín nkexro nohe nketí itjen ti ch'in Jesús la tsochronka sin kixin jína sátsjitsé sin ch'an tsjak'echjína ch'an.

12

Ijnko tjan kjuíncheka aceite xraxé toté ch'in Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Injon ñao naxa t'itjaña ndá ts'ixin ti kia pascua, la ch'in Jesús sákjuj ch'an chjasin Betania ti itjen ch'in Lázaro, ti nkexro kjuínchexechón ch'an. ² Ndá ntiha ijnko kójín kjónie sin kixin xikaha kjuikosáyehe sin ch'in Jesús. Ti tjan Marta mé kjuínchechján tjan ti nkehe kjónie sin la ch'in Lázaro la ko íso sin mé kjónieko sin ti ch'in Jesús. ³ Andá ti tjan María mé kujukao it'o litro aceite tsík'ónaxin itsjo nardo imá tjete sínkí, mé kjuíncheka tjan toté ch'in Jesús, la kaxíhi tjan kjuínchexámáxin tjan. La ndá kuenté ti nkaxenhen nchia kókaxraxéxenhen ti aceite. ⁴ Ndá ch'in Judas Iscariote, xjeen ch'in Simón, ijnko ti nkexro k'uajiko ch'in Jesús, la ko ti nkexro sinchekji ti ch'in Jesús chr'éxin, mé ndáchro: ⁵ —¿Nkekuènté kóxiha ti aceite xraxé náxrjón i, chrókóxixín iní ciento denario kixin chrókuinkitsa ti sin nóa?

⁶ Kjánchó ti ch'in Judas la jehya ndáchro xikaha kixin chrókuikonóḡhe ch'an ti sin nóa. Nahi. Ndáchro ch'an xikaha kixin jehe ch'an la ijnko chojni chee la kjaxin jehe ch'an t'ayakonhen ch'an ti nkehe tjinká chichaon xrenájín ntiha la ó xráxin teé ch'an.

⁷ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—T̄it̄ohéra tjan kixin jehe tjan tsíkjak'echj̄ina tjan ti aceite i kixin ti ñ̄ao tsoxravána. ⁸ Ti sin nóa la nkochr̄ixín ts'ejokoára sin. Andá janhan la nkochr̄ixínhña ts'ejóni.

Ti sin judío kjuenkayáxin sin kixin ts'óñá sin ch'in Lázaro

⁹ Andá itsjé ti sin judío kónohe sin kixin ch'in Jesús kjuák'e ti chjasin Betania, andá sákjui sin ntiha. Jehya chrókjuitsjehe sin ti ch'in Jesús ó. Nahi. Kjaxin tjinkaon sin chrókjuitsjehe sin ti ch'in Lázaro, ti nkexro xechón kixin ti kjuaxroan kjuích'e ch'in Jesús.

¹⁰ Andá ti sin nchat'á t'et̄oan mé kónkotsé sin la kjuenkayáxin sin kixin kjaxin chrók'óñá sin ti ch'in Lázaro ¹¹ kixin itsjé ti sin judío k'uaxrjekjaxín sin ntiha kixin kuitekaon sin ti ch'in Jesús kixin xikaha kjuínchexechón ch'an ti ch'in Lázaro.

Ch'in Jesús k'uixenhen chjasin Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lk. 19:28-40)

¹² Nchónhña chojni satsikj̄i ti chjasin Jerusalén kixin ti kia pascua. Andá ti ñ̄ao chr'éxin kónohe sin kixin ó tsjiji ch'in Jesús ti chjasin ntiha. ¹³ Ndá kóchr̄ijin sin chaon ntakajni xraá sin la kjuixihin sin nt̄ia ti ch'in Jesús, la itsje sin, ndáchro sin:

—Chjéheni Díos kjuasáya. Imá jína ti nkexro kux̄in ti kjuachax̄ien It'éni itjen nkaya nkajní. Imá jína ti Rey ts'etuēhen ti nación Israel —itsje sin.

¹⁴ Ndá ch'in Jesús tsík'itja ijnko kolócho la kjuák'ekjen ch'an, éxi nixja ti xroon itén Díos:

¹⁵ Chrakonhñara jahara tjejora chjasin Jerusalén,
tsjehéra ó ikui ti Rey kuèntara,
tjekjen ijnko kolócho.

¹⁶ Ti ó kóhen tíha, la tienxínhña ti sin k'uajiko ch'in Jesús nkekuènté xikaha kóhen. Andá chr'éxin ti ó kjuixin sákjuijia ch'in Jesús nkaya nkajní, ndá xraxinkaon sin kixin xikaha tsíkjin ti sin kuéchrónka itén Díos ósé nkexrín tsqhen ch'in Jesús, landá xikaha chaxín xiteyá.

¹⁷ Kaín ti sin k'uejóko ch'in Jesús ti ó kuéyeh̄e ch'an ti ch'in Lázaro kixin ts'axrjexín ch'an ti tòȳe tsíxravá ch'an ndá xechón

ch'an, mé ti sin a mé chrónka sin ti nkehe k'uikon sin. ¹⁸ Mé xikaha sákjuixihin sin ntia ti ch'in Jesús, kixin ó nohe sin kixin xikaha tsíkjasin ch'an ti kjuaxroan ijié. ¹⁹ Méxrā ti sin fariseo la ikjo sin kícho sin, ndáchro sin:

—Tsjehéra, tsjachahyani sich'eni ninkehó kixin kaín chojni sákjuichréhe ch'an —ichro sin.

Iso sin griego tjejá sin ti ch'in Jesús

²⁰ Iso sin griego tjejóyákjan ti sin sákjuí ti kia kuènte ti chjasin Jerusalén kixin tsoxraxinkakonxín sin Díos. ²¹ Mé kóchjinehe sin ti ch'in Felipe, chjasén ch'an mé Betsaida, ijnko chjasin kuènte Galilea, mé chrónóa sin, ndáchro sin:

—Tjinkaoni chrók'uíkoni ti ch'in Jesús —ichro sin.

²² Ndá ch'in Felipe sákjuichenka ch'an ti ch'in Andrés. Landá yóí sin sákjuichenka sin ti ch'in Jesús. ²³ Ndá ch'in Jesús ndáchro:

—Ó kjuixraká ti ñao, ndá ti Xjeen Díos k'óna chojni mé sátsji ts'áyéhe ti kjuachaxin ijié tsjajon It'é ch'an. ²⁴ Andá tsotjonkara ijnko nkehe chaxín kixin ti chrókjuitsinkahya ijnko noatrigó ti inche la chrók'uenhña ti noa a, la nkokoa noa ó chrókjuak'e. Andá ti its'en ti noa a ndá ts'óna nchónhña noa la jína tsotjá chojni. ²⁵ Ti nkexro imá tjuéhé asén kixin kohya nkehe chró k'uatsínka la mé tsochóntahya ti kjuachón nkochríxín. Andá ti nkexro tjuéhya asén ntihi chjasintajni, chrakonhña chrónka itén Díos la mé chr'éxín tsochónta sin kjuachón nkochríxín. ²⁶ Andá ti nkojín nkexro tjinkaon chrókjuich'éna ixrā, la ticháxín tsochréhe ti janhan, kixin ti tsjak'e janhan mé kjaxin ts'ejo ti sin sit'ána ixrā. Ti nkojín nkexro sich'e ti ixrā kuèntana mé xikaha T'aná la tsjikosáyehe ch'an ti jehe sin.

Ch'in Jesús chrónka kixin its'en

²⁷ 'Ijie imá t'áva asená. ¿Xá nkehe chróndáxrjan? ¿Á chrókjuáncháha T'aná kixin sinchekaána ch'an kixin ti nkehe tsona ijie ní? Nahi, kixin tíha k'uinkaxian janhan. ²⁸ Jaha It'éni, tjákoqoxian ti kjuachaxin kuènte ti ihníá —ichro ch'in Jesús.

Ndá kuíhin sin nixja ijnko nkexro nkaya nkajní ndáchro:

—Ó kjuixin kjuákoxian ti kjuachaxin kuéntana la ko xikaha naxa xikjåkoxian inaá.

²⁹ Andá ti sin tjejontaxín ntiha tsíkihin, mé ndáchro kixin kjóna, andá íso sin ndáchro:

—Ijnko ángel níxjehe ti jehe ch'an.

³⁰ Kjánchó ndáchro ch'in Jesús:

—Jehya kixin janhan nixjabin ti itan. Nahi. Nixja kixin jahara tsinhínra. ³¹ Ndá ijie tsitoexín ijíee kaín chojni chjasintajni, la mé ti nkexro jínahña t'etōan chjasintajni la ts'axrjehe ti ixra t'etōan.

³² Andá ti ó tsjak'énkania ijnko ntacruz, ndá nchónhña chojni tsitekaon ti janhan —ichro ch'in Jesús.

³³ Mé xikaha chrónkaxín ch'an nkexrín its'en ch'an. ³⁴ Andá kjuátehe ti sin tjejó ntiha, ndáchro:

—Kuihini nchekuáxin sin ti xroon tsíkjin sin ósé chrónka kixin ti Cristo la nkochrín tsjak'e. ¿Ndá nkekuénté ndáchrua kixin ti Xjeen Díos k'óna chojni la ticháxin tsjak'enkáni ijnko ntacruz? ¿Xá nkexro ti Xjeen Díos k'óna chojni? —ichro sin.

³⁵ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Naxa itjen ti xrohi tjejokoára, kjánchó í séhya tsjak'e. Chrók'uajira ti naxa itjen ti xrohi t'inkaséñaxín ntja. Andá ti nahi, la ó ts'ixin tie. Andá ti sin ixri ti sítie a mé noehña sin nketí sátsji sin.

³⁶ Titekáonra ti xrohi ti naxa itjen t'inkaséñaxin kixin ts'ónara chojni kuénte ti t'inkaséña.

Ndá kjuixin chrónka ch'in Jesús tíha, ndá sákjui ch'an kjuák'eméhe ch'an ti jehe sin.

Ti sin judío kuitekakuenhña sin ti ch'in Jesús

³⁷ Kjónté kuékjasin ch'in Jesús nchónhña kjuaxroan ijíe k'uíkonxín ikon sin, la kjónté xikaha la kuitekakuenhña sin ti jehe ch'an. ³⁸ Mé xikaha tsoxiteyá ti xroon tsikjin Isaías ndáchro:

Ìnchéni, ¿Nkexro kuitekaon ti nkehe chrónkani?

Xá nkexro kjuakohē ti kjuachaxin kuénta.

³⁹ Méxra kuitekakuenhña sin ti ch'in Jesús éxi tsíkjin ch'in Isaías kjaxin:

⁴⁰ Díos kjuínchek'ikonhña ch'an sin la ko kjuínchecha ch'an

asén sin,
kixin chrók'uíkonhña sin,
la ko chrókienxinhña sin,
ndá chrókóchjinehya sin ti jehe ch'an kixin chrókjuinchekitohe
ch'an jína ti jehe sin.

⁴¹ Mé xikaha kuéchrónka ch'in Isaías imá ósé kixin kuék'ikon
ch'an ti kjuachaxin ijié kuènte ch'in Jesús, ndá kuéchrónka ch'an ti
nkehe kuék'ikon ch'an.

⁴² Itsjé ti sin judío t'etōan la kuitekaon sin ti ch'in Jesús, kjánchó
chenkahya sin ninkexro kixin tsonoehña ti sin fariseo, kixin ti
tsonohe sin la tsonínkaon sin ndá tsjajonhña sin kjuachaxin
chrók'uixenhen sin ti ninko. ⁴³ Mé xikaha imá kóxrjihin sin kixin
chojni chjasintajni ó chrókjuikosáyehe sin, ndá kánhño kjeuyá sin
kixin Díos chrókjuikosáyehe ch'an ti jehe sin.

Jesús ikui kixin sinchekaá chojni chjasintajni

⁴⁴ Ndá itsen nixja ch'in Jesús ndáchro:

—Ti nkexro tsitekaon ti janhan la mé jehya janhuán titekaon sin,
kjaxin titekaon sin ti T'aná, ti nkexro ichr'án ti janhan k'uinka.

⁴⁵ Andá ti nkexro t'ikon ti janhan mé kjaxin t'ikon ti nkexro ichr'án ti
janhan k'uinka. ⁴⁶ Janhan mé ti xrohi k'uinka chjasintajni kixin ti
nkexro tsitekaon ti janhan la ts'ejóhya sin ti sítie. ⁴⁷ Andá ti nkojín
nkexro tihin ti nkehe tjexrjanka ndá titekákonhña, la jehya janhan
sintakjasótia kixin jehya k'uinka sintakjasóte chojni chjasintajni.
Nahi. K'uinka kixin sintakaá chojni. ⁴⁸ Andá ti nkexro
tsitekákonhña ti janhan la ko tsitekákonhña ti itan kuèntana la ó
siín nkexrín tsitōexin ti ijié sin, la mé ti itan xrjanka tsjasótexin sin
ti ñao tsjixixín. ⁴⁹ Jehya ti nkehe kuèntana xrjanka. Nahi. T'aná, ti
nkexro ichr'án ti janhan k'uinka, mé k'uētōan ti nkehe tsoxrjanka
la ko ti nkehe tsjàkua. ⁵⁰ Andá nóna kixin ti sin titekaon ti nkehe
k'uētōan T'aná mé ts'áyéhe sin ti kjuachón nkochríxín. Mé xikaha
ti nkehe ndáxrjan, mé T'aná mé k'uētōan tso ndáxrjan.

Ch'in Jesús kjuínchek'íjmá toté ti sin k'uajiko

¹ Ti ó kuichjína ti ñao tsjasin sin ti kia Pascua la ch'in Jesús ó nohe kixin ó kjuixraká ti hora tsítóhe ch'an chjasintajni ndá sátsjichréhe ch'an It'é ch'an. Jehe ch'an la xráxín imá tjuēhe ch'an ti sin kuènte ch'an tjejó chjasintajni, andá ijie antsí tsjakoxin ch'an kixin imá tjuēhe ch'an ti jehe sin.

² Ndá ti Jinahña tsík'etuehen asén ti ch'in Judas Iscariote, xjeen ch'in Simón, kixin sinchekji ch'an ti ch'in Jesús. ³ Ch'in Jesús la ó nohe kixin kujxin ch'an ti itjen Díos la ko xikjan ch'an sátsjichréhe ch'an Díos ínaá. La ko nohe ch'an kixin It'é ch'an mé kjuajon kjuachaxin ts'etuehen ch'an kaín ti nkehe síin. ⁴ Ndá naxa tjejónie sin, ndá ch'in Jesús k'uínkatjen ch'an la kuakitsje ch'an ti ika t'itsáte ch'an la kuakja ch'an ijnko ika xámáxin chojni ti ó t'onti, la k'uinkat'óxin ch'an. ⁵ Ndá kujkia ch'an ìnta ijnko nkehe, ndá kjuankíxin ch'an kjuínchek'ónti ch'an toté nkojnko ti sin k'uajiko ch'an, la kjuínchexámáxin ch'an ti ika k'uinkat'óxin ch'an.

⁶ Landá ti ó kjuiji ch'an ti itjen ch'in Pedro, la ti ch'in Pedro ndáchro:

— Ìnchéni, ¿ nkekuènté jaha chrókjuínchek'ontia toténi?

⁷ Ndá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro:

— Jahara la naxa tiénxinhñara ti nkehe tjét'a. Chréxin ndá tsiénxinra nkekuènté tjét'a tíhi.

⁸ Ndá ndáchro ch'in Pedro:

— Nahi. Jaha la sijnchek'ontihña ti toténi.

Ndá ndáchro ch'in Jesús:

— Ti sintak'óntihya ti totá, la xrokjuahya tsochrehé ti janhan —ichro ch'an.

⁹ Ndá kjuátehe ch'in Simón Pedro, ndáchro:

— Nahi, Ìnchéni. Jehya ti toténi ó chrókjuínchek'ontia. Kjaxin itjani la ko ikjani chrókjuínchek'ontia.

¹⁰ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

— Ti sin ó tsíkjin tsík'ónti la ticháxinhña kuenté sin ts'ónti sin ínaá. Nahi. Jehó ti toté sin mé ticháxin naxa ts'ónti kixin kuenté sin la ó tjóá sin. Andá jahara la ó tjóára, kjánchó kaínhñara.

¹¹ Mé xikaha ndáchro ch'in Jesús kixin kaínhña sin tsíkótjóá sin

kixin ó nohe ch'an nkexro sinchekji ti jehe ch'an.

¹² Ndá ti ó kjuixin kjuínchek'ónti ch'an toté sin, ndá k'uinkáya ch'an ti ika t'inkáyate ch'an ínaá, ndá kjuák'etjaxin ch'an ti mesa la ndáchro ch'an:

—¿Á kuíenxinra ti nkehe kjuít'a ní? ¹³ Jahara la ndáchrora kixin janhan Maestro kuéntara la ko Ìnchára, la chaxín ndoá ndáchrora kixin janhan tíha. ¹⁴ Mé xikaha janhan ti Maestro kuéntara la ko Ìnchára kjuíntak'ontia totára la kjaxin jahara xikaha chrókjuínchek'ontira toté ti kíchuára. ¹⁵ Janhan mé kjuákoxian kixin xikaha chrókjuích'era éxi kjuít'a janhan. ¹⁶ Ijnko nkehe chaxín tsotjonkara kixin ti sin ch'exón ixra mé t'etōanhña sin éxi t'etōanxin ti làmoé sin, la ko ti sin k'uáyéhe ijnko ixra la t'etōanhña sin éxi t'etōanxin ti nkexro kjuajon ti ixra. ¹⁷ Ti chrókuiénxinra nkehe tíhi la ko chrókjuínchexiteyára la antsí chrókócháhara.

¹⁸ Jehya kaínra ndáxrjanxian tíhi. Ó nóna nkexro kjuéyá janhan. Kjánchó ticháxin tsoxiteyá ti nkehe tsíkjin sin ósé ndáchro: “Ijnko nkexro tjéneķian mé tsokjan tsonínkakona.” ¹⁹ Mé xikaha ndáxrjan seno kixin ti ó ts'átsínka kaín tíhi, ndá tsítekáonra kixin janhan mé ti nkexro xráxin itjen. ²⁰ Ijnko nkehe chaxín tsotjonkara kixin ti tsjánjonra kjuachaxin ndōara tsitōhe ti nkexro ichr'án janhan, mé éxi chrókjuájonra kjuachaxin kixin janhan chrókuitōna ndōara, andá ti nkexro tsjajon kjuachaxin tsitōna janhan la mé éxi yóhe chrókjuajon sin kjuachaxin chrókuitōhe ti nkexro ichr'án ti janhan k'uinka —ichro ch'in Jesús.

Ch'in Jesús chrónka kixin Judas sinchekji ti jehe ch'an

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lk. 22:21-23)

²¹ Ndá ti ó kjuixin chrónka ch'in Jesús xikaha, ndá imá kóxakonhen asén ch'an la ndáchro ch'an:

—Ijnko nkehe chaxín tsotjonkara kixin nkojinra tjejora ntihi mé sinchekjira ti janhan.

²² Andá ti sin k'uajiko ch'an kjuankíxin komá kícho sin kixin noehña sin nkexro ti ndáchro ch'an. ²³ Andá ijnko ti sin k'uajiko ch'in Jesús, imá tjeuhe ch'an, mé itjen chjínaxón ti itjen ch'an tjejónie sin. ²⁴ Ndá ch'in Simón Pedro kjuakōexín ch'an itja ch'an ti

nkexro a kixin chrókjuanchankí ch'an nkexro tíha.

²⁵ Andá ti nkexro a la antsí kóchjinehe ch'an ti ch'in Jesús, ndá kjuanchankíhi ch'an ndáchro ch'an:

—Inchéni, ¿xá nkexro tíha?

²⁶ Andá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro:

—Sintakjata it'o niotja, andá ti nkexro tsotjaha ti niotja a, mé tíha ti nkexro a.

Andá xikaha kjuínchekjata ch'in Jesús it'o ti niotja, ndá chjéhe ch'an ti ch'in Judas Iscariote, xjeen ch'in Simón. ²⁷ Ndá ti ó kuakja ch'in Judas ti niotja, ndá tuénxín k'uíxenhén asén ch'an ti Jinahña. Ndá ch'in Jesús ndáche ti jehe ch'an:

—Ti nkehe tjinkávan sich'e la jaí tóxakohan.

²⁸ Kjánchó nijnko ti sin tjejónie ntiha kiexinhña ti nkehe ndáchro ch'an. ²⁹ Ch'in Judas la mé ti nkexro t'ayakonhen ti nkehe tjinká chichaon, méxrā iso sin kjuenkayáxin sin kixin ch'in Jesús mé k'uētuēhen ti ch'in Judas kixin ichrén nkehe sátsjik'ena ch'an kuènte ti kia a, o ách'e ichrén nkehe sinchekitohen ch'an ti sin nóa a. ³⁰ Mé ti ó kuakja ch'in Judas ti niotja, la k'uaxrjexín ch'an ntiha. Ndá ó k'uixin tie.

Ijnko nkehe nixin k'uētoan ch'in Jesús

³¹ Andá ti ó kjuixin satsikji ch'in Judas, ndá ndáchro ch'in Jesús:
—Ijie tsonoxín ti kjuachaxin ijie kuènte ti Xjeen Díos k'óna chojni la ko tsjakoxin ch'an ti kjuachaxin ijie kuènte Díos. ³² La mé xikaha ti Xjeen Díos k'óna chojni mé tsjakoxin ti kjuachaxin ijie kuènte Díos, ndá xikaha Díos mé tsjakoxin ti kjuachaxin kuènte ti Xjeen, la tjoka tsoxiteyá tíha. ³³ Xjeeni, í séhya naxā tsjak'é ntihi ts'ejoni. Ndá jahara ts'ajikjéyára ti janhan. Ndá éxi tjanka ti sin judío mé tsotjonkara kjaxin: Ninkexró xitjahya tsjiji ti sátsjia janhan. ³⁴ Ijnko nkehe nixin tētuahanra ijie kixin chrótjuéhéra kichuára éxi tjuaaxinra xikaha, mé xikaha chrótjuéhéra kichuára. ³⁵ Ti tsotjuéhéra kichuára, ndá tsonohe kaín chojni kixin tinkachónkira ti janhan —mé xikaha ichro ch'in Jesús.

Ch'in Pedro nchemá kixin chónhña ti ch'in Jesús

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lk. 22:31-34)

³⁶ Ndá kjuanchankí ch'in Simón Pedro ndáchro:

—Ìnchéni, ¿xá nketí sátsjia?

Ndá kjuátehe ch'in Jesús ndáchro:

—Ti sátsjiá la xitjahya tsochrehéra jaí, kjánchó chr'éxin tsjasánchrehéra ntiha.

³⁷ Andá ndáchro ch'in Pedro:

—¿Nkekuènté xitjahya tsochráha ti jaha jaí? Kixin janhan tjinkavan tsochráha ti jaha kjónté its'en.

³⁸ Ndá kjuátehe ch'in Jesús ndáchro:

—¿Á chaxín tjinkávan kjónté its'en tsochrehé ti janhan ní? Ijnko nkehe chaxín tsotjonka kixin naxa tsotsjehya ti kochintóá la ó sinchemána iní veces kixin choxinhya ti janhan, tsixrua.

14

Jesús mé ti ntja sátsjixini ti itjen Díos

¹ Tóxakuanhñara. Titekáonra Díos la ko titekáonra ti janhan.

² Ndoe T'aná la itsjé nchia siín ts'ejóni. Andá ti chrókókehya xikaha la chróndáxrjan. Méxra sátsjiá sintayóxian ti ts'ejóni. ³ Andá ti sátsjiá la sintayóxian ntiha, ndá ts'inka inaá, ndá sátsjini kixin ti tsjak'é janhan la kjaxinra ts'ejora. ⁴ Jahara la ó nohara nketí sátsjiá la ko ó nohara ti ntja.

⁵ Ndá kjuátehe ch'in Tomás ndáchro:

—Ìnchéni, noehñani nketí sátsjia. ¿Andá nkexrín chrókónoheni ti ntja?

⁶ Ndá ch'in Jesús ndáchro:

—Janhan mé ti ntja la ko ti itan chaxín la ko janhan mé tsjájuan ti kjuachón. Ninkexró xrokjuahya tsjiji ti itjen t'aná, jehó ti nkexro tsitekaon ti janhan mé jina tsjiji ntiha. ⁷ Ti chrókjuatsqanra ti janhan, ndá xikaha chrókjuatsqanra T'aná. Landá ijie ó choxinra ch'an la ko ó tjejókora ch'an.

⁸ Ndá ch'in Felipe ndáchro:

—Ìnchéni, tjtóhèni tsochóxini ti It'á. Táhó mé tjinkaoni.

⁹ Ndá kjuátehe ch'in Jesús ndáchro:

—Felipe, ósé tjejóni, ¿landá naxa tjátsqanhñara ti janhan ní? Ti nkexro t'ikon ti janhan la mé ó k'uíkon sin ti T'aná kjaxin. ¿Ndá nkekuènté tjánchánara kixin ts'ikonra ti T'aná? ¹⁰ ¿Á titekákonhñara kixin janhan la nkokqa tjékjan T'aná, landá T'aná itjen ti itjén janhan ní? Ti nkehe nixja janhan la jehya kuèntana. Nahi. T'aná tjékjan mé tjech'e ti ixra. ¹¹ Titekáonra kixin nkokqa tjékjan T'aná, la T'aná itjen ti itjén janhan. Kjónté titekákonhñara xikaha, la chrókuitekáonra kixin ti kjuaxroan ijié kjuákoxian k'uíkonra. ¹² Ijnko nkehe chaxín tsotjonkara kixin ti chaxín tsítekáonra ti janhan, la kjaxinra tsjachara sich'era ti ixra tjét'a, la ixra antsí ijié tsjachara sich'era kixin janhan la sátsjía ti itjen T'aná. ¹³ La kaín ti nkehe tsjanchehera T'ana, tsjanchatoxixinra nina la tsjájuan janhan kixin xikaha tsjákoxian ti kjuachaxin ijié kuènte T'aná. ¹⁴ Ti nkojín nkehe tsjanchatóxixínra nina la janhan tsjájuan.

Chaxín chrónka Ch'in Jesús kixin tsochr'án ch'an ti Nchakuen Díos

¹⁵ Ti chaxín tjuéhéra ti janhan, la chrókjuinchexiteyára ti nkehe kuétqan. ¹⁶ Ndá tsoxrjanógha T'aná kixin tsochr'án ch'an ti Nchakuen ch'an kixin tsjinkitsa ti jahara la ko sinchechéhe asánra, la tíha ts'ejokoara nkochrín. ¹⁷ Ti Nchakuen ch'an mé chaxín ndoa. Ti chojni chjasintajni la xitjahya ts'áyéhe sin ti Nchakuen Díos kixin t'ikonhña sin la ko chónhña sin. Kjánchó jahara ó choxinra kixin tjejokoara la ko ts'ejokoara nkochrín. ¹⁸ Janhan la tsitoáhyara nòé; janhan la tsokjan ínaá kixin ts'ejóni. ¹⁹ Andá í séhya ndá ti chojni chjasintajni la í ts'ikonhña sin ti janhan, kjánchó jahara la ts'ikonra ti janhan. Ndá kjaxinra ts'ejochónra kixin janhan la tjéchuqan. ²⁰ Andá ti ñao a tsonohara kixin T'aná la ko janhan nkokqa tjékjan la ko kjaxin jahara la ko janhan nkokqa tjejóni. ²¹ Ti nkexro nohe ti nkehe kuétqan la ko nchexiteyá, mé xikaha tsjákoxín sin kixin chaxín tjuana sin. Andá ti nkexro tjuana, la kjaxin T'aná tsotjuéhé ti jehe sin la ko janhan tsotjuahá sin la ko tsjákoxian nkexrín itjén janhan —ichro ch'in Jesús.

²² Andá ndachro ti ch'in Judas, jehya Iscariote:

—Inchéni, ¿nkekuènté jehóni ó tsjákoxian, ndá tsjákoéxinhña ti chojni chjasintajni?

²³ Ndá kjuátehe ch'in Jesús ndáchro:

—Ti nkexro tjuéhe ti janhan mé sinchexiteyéhe ti nkehe tétōan. La ko T'aná mé tsotjuéhe ti jehe sin, landá T'aná la ko janhan ts'ejókian sin. ²⁴ Ti nkexro tjuéhya ti janhan mé nchexiteyéhya ti nkehe tjákua. Ti nkehe tjákua tjejotinhínra la jehya kuèntana. Nahi. Kuènte T'aná, ti nkexro ichr'án ti janhan k'uinka.

²⁵ Naxa tjejóni la tjétjonkara kaín tíhi. ²⁶ Andá T'aná, mé tsochr'án ti Nchakuen ch'an kjuachaxien nina, mé tsjinkitsa ti jahara, la ko tsjáko'hara kaín ti ixra la ko sinchexraxinkáonra kaín ti nkehe xrjanka.

²⁷ Ti kjuaxróxin tsitōha la ko ti kjuaxróxin kuèntana tsotjahára. Jehya éxi ti kjuaxróxin tjajon ti chjasintajni. Nahi. Chrókóxakuenhña asánra la ko chróchrakonhñara. ²⁸ Ó kuihínra ndáxrjan kixin sátsjiá la ko tsokjan ts'ejóni inaá. Ti chaxín tjuéhéra ti janhan ndá chrókóchá'hara ti kuihínra kixin sátsjiá ti itjen T'aná kixin jehe ch'an la antsí t'etōan ch'an ke janhan. ²⁹ Andá ijie seno xrjanka tíhi kixin ti ó tsohen la ts'ikonra la tsítekáonra.

³⁰ Andá ijie la í séhya tsonixjahara kixin ó itsi ti Jinahña, ti nkexro t'etōan ti chjasintajni. Andá tíha la ninkehó t'etuenhña ti janhan.

³¹ Kjánchó ticháxin kixin xikaha tsohen, ndá ti chojni chjasintajni mé tsonohe sin kixin janhan tjuaha T'aná la ko ntaxiteyáha ti nkehe k'uētōan ch'an. Ndá ijie t'inkatjenra, sátsjixini ntihi.

15

Jesús ti inta to uva

¹ Janhan mé éxi ti nta tu uva la T'aná mé ti nkexro t'ayakonhen.

² Jehe ch'an t'ochrínjin ch'an chaon ti inta t'ónahña ito, andá nchetjuák'á ch'an ti chaon inta t'óna ito kixin antsí itsjé to ts'óna.

³ Andá jahara la kótjuáxinra ti nkehe kuétjonkara. ⁴ Ti tsitōéhyara ti janhan, ndá kjaxin janhan tsitōahya ti jahara. Kixin éxi ijnko chaon inta ti tsik'axrjentehe, la xrokjuahya ts'óna ito, mé xikaha ti jahóra la xitjahya sich'era ti ixra kuèntana.

⁵ Janhan mé éxi ti ntanóa, andá jahara la ti chaon ti inta to uva tsík'añanta. Ti nkexro nkokoa tjejian mé ts'óna nchónhña ito.

Andá ti tsitohéra ti janhan, la ninkehó ixra tsjachahyara sich'era.

⁶ Andá ti nkexro nkokohya tjékian la mé yóhe éxi ti inta t'ónahña to uva la tsochrínjin tsjik'itji kixin tsoxámá, ndá chr'éxin tsoxrejo la tsoche.

⁷ Méxra ti chaxín tsitoéhyara tsinkachónkira ti janhan la ko ts'itjáñahñara ti nkehe kjuákohara, ndá ti tsjanchiara ichrén nkehe tjinkáonra la ts'ayéhéra. ⁸ Andá T'aná la tsochéhe ch'an ti sich'era itsje ixra. Mé xikaha tsjákoxinra kixin tinkachónkira ti janhan.

⁹ Janhan tjuahara éxi tjuana T'aná xikaha. Chrókuitoéhyara ti janhan kixin imá tjuahara. ¹⁰ Ti tsítekáonra ti nkehe kuétuahanra ndá tsonohara kixin tjuahara éxi janhan ntaxiteyáha ti nkehe k'uetan T'aná, ndá nóna kixin jehe ch'an mé tjehe ch'an ti janhan.

¹¹ Mé xikaha tjonkara kaín tíhi kixin tsocháhara, éxi chána xikaha mé tsochéxin asánra. ¹² Ti nkehe tetuahanra la mé tíhi:

chrótjehéra kíchuára éxi janhan tjuahara xikaha. ¹³ Ti nkexro tjákoxin nkexrin imá tjehe ti nkexro chóxin, la t'enyákonhen ti jehe sin. ¹⁴ Jahara mé chojni choxian ti tsítekáonra ti nkehe tetuahanra. ¹⁵ Ndáxrjñahña kixin jahara la chojni ch'exón ixra,

kixin ti chojni ch'exón ixra la noehña nkehe ixra ich'e ti lámoe.

Andá jahara la chojni choxian janhan kixin kaín nkehe kjuako T'aná la kjuákohara. ¹⁶ Jahara la kjuéyáhyara ti janhan. Nahi.

Janhan mé kjuéyá ti jahara kixin tsotjahára ixra, la éxi ti inta náxrjón t'óna itsje to uva mé chrók'uaxrje jina ti ixra sich'era la ts'itjáñahña. Ndá T'aná mé tsotjahára kaín ti nkehe tsjanchexinra nina. ¹⁷ Mé xikaha tetuahanra kixin chrótjehéra kíchuára.

Ti sin chjasintajni nínkakonhen ti ch'in Jesús la ko ti sin xriko ch'an

¹⁸ Ti tsonínkakohanra ti chojni chjasintajni la xraxinkaonra kixin seno janhan kónínkakóna sin. ¹⁹ Ti jahara naxa

chrókjuenkayáxinra éxi ti chojni chjasintajni, ndá ti chojni chjasintajni la chrótjehe ti jahara. Kjánchó janhan kjuéyá ti jahara

kixin chrók'uaxrjekjanxínra ti chojni chjasintajni. Méxrą ti chojni chjasintajni la nínkakohanra kixin í tjenkayáxinhñara éxi jehe sin xikąha.²⁰ Xraxinkáonra ti nkehe tjonkara kixin ti nkexro ch'ehe ixrą ijnko lamo la kánhñó t'ętan. Exi ti janhan nínkaon sin la tjinkaon sin chrók'óñána sin, mé xikąha sich'ehe sin ti jahara. Andá ti kuitekaon sin ti nkehe kjuákohą sin, ndá kjaxin tsitekaon sin ti nkehe naxą tsjákohéra sin.²¹ Mé xikąha kaín tíhi sit'ahara sin kixin jahara tinkachónkira ti janhan kixin jehe sin mé chónhña sin ti nkexro ichr'án ti janhan k'uinka.

²² Ti chrók'uinkahya janhan ntihi chrónixjahya sin, ndá chróchóntahya sin ije. Ndá ijie kohya nketí tsaáxin sin kixin ti ijie kjuasin sin.²³ Ti sin nínkakona mé kjaxin nínkakonhen sin T'aná.²⁴ Jehe sin chróchóntahya sin ije ti chrók'uejokianahña sin ntihi ti kjuásian kjuaxroan éxi tsíkjasinhña ninkexró seno. Ndá ijie ó k'uikon sin kaín ti kjuaxroan la kjónté nínkakonhen sin ti janhan, la ko kjaxin nínkakonhen sin T'aná.²⁵ Mé xikąha tsohen kaín tíha ndá tsoxiteyá ti nkehe ndáchro ti ley chóna sin ndáchro: "Janhan la kjuásinhña ije la kónínkakóna sin."²⁶ Andá ti ó itsi ti nkexro tsjinkįtsa, mé ti Nchąkuen Díos chaxín, la tsochronka nkexrín itjen janhan. Janhan mé tsochr'anxián ti itjen T'aná.²⁷ La ko jahara kjaxin tsochronkara nkexrín itjén janhan kixin nkokąa k'uejóni ndesi xrankíxixín.

16

¹ Kaín tíhi tjonkara kixin chrókuįtoéhyara ti nkehe kjuákohara.² Ti sin judío tsakitsjexin sin njnko ti jahara la ko itsi ti ñao kixin ti sin ts'óñá ti jahara tsondáchro kixin xikąha tjejóch'ehe sin ixrą Díos.³ Mé xikąha sich'e sin kixin chónhña sin ti T'aná la ko chónhña sin ti janhan.⁴ Andá tjonkara kaín tíhi kixin ti ó tsjixraká ti ñao xikąha tsohen, ndá tsoxráxinkáonra kixin ó xráxín kuéxrjanka kaín tíhi.

Ti ixrą ich'e Nchąkuen Díos

Ndąxrjanhña tíhi ndesi xrankixixin kixin nkokąa k'uejóni.⁵ Andá ijie sátsjįá ti itjen ti nkexro ichr'án ti janhan k'uinka, kjánchó nijnkora tjanchankíhyara nketí sátsjįá.⁶ Ndá ijie ti ó tjonkara tíha,

ndá imá t'avára kixin kuihínra xikaha xrjanka. ⁷ Andá chaxín ndáxrjan kixin ticháxin sátsjiá kixin jína chrók'uejora. Andá ti sátsjihya la tsihya ti nkexro tsjinkitsa ti jahara. Méxrā ticháxin sátsjiá ndá tsétoan itsi ti nkexro ts'ejokoara. ⁸ Andá ti ó itsi mé sinchenohe ch'an kaín ti chojni siín chjasintajni kixin tzejótjasin sin ije, la ko tsochronka nkexro ti chaxín jína itjen la ko tsochronka kixin Díos sinchekitoexín ti ije; ⁹ kixin ti ije chóna sin la kixin titekakhña sin ti janhan. ¹⁰ La ko tsochronka nkexro ndoa itjen. Janhan, kixin sátsjiá ti itjen T'aná la jahara i ts'ikonhñara ti janhan, ¹¹ ¿Nkexro ti sinchekitoexín Díos ijié? Tíha la ti nkexro t'etuñhen ti chjasintajni ntihi la ó kuitoexín kixin tsjasóte.

¹² Naxā chonta itsjé nkehe chrótjonkara, kjánchó tsjachahyara tsiénxinra ije. ¹³ Andá ti ó itsi ti Nchakuen Díos chaxín, ndá tíha mé tsjakohara kaín ti nkehe jína. Méxrā jehya ti nkehe kuènte ch'an ó tsochronka ch'an. Nahi. Kaín ti nkehe tsikihin ch'an chrónka T'aná mé tsochronka ch'an la tsjakohara ch'an ti nkehe tsohen chr'éxin. ¹⁴ Jehe ch'an mé tsjakoxin ch'an ti kjuachaxin ijié kuèntana kixin ts'áyéhe ch'an kaín ti nkehe kuèntana, ndá tsjakohere ch'an ti jahara kaín tíha. ¹⁵ Kaín ti nkehe chóna T'aná la mé kjaxin kuèntana. Mé xikaha ndáxrjan kixin ti Nchakuen Díos chaxín mé ts'áyéhe ti nkehe kuèntana, ndá kaín tíha tsjakohe ti jahara.

Seno la ts'ává sin ndá chr'éxin tsochéhe sin

¹⁶ Ndá í séhya la í ts'ikonhñara ti janhan. La ko kjaxin í séhya ndá xik'ikonra ti janhan inaá kixin sátsjiá ti itjen T'aná.

¹⁷ Ndá iso ti sin k'uajiko ch'an mé kjuanchankíhi sin kícho sin:
—¿Nkehe t'axrjexín ti nkehe ndáchro ch'an kixin í séhya ndá ts'ikonhñani ch'an la ko kjaxin í séhya ndá xik'ikoni ch'an inaá kixin sátsji ch'an ti itjen It'é ch'an? ¹⁸ ¿Nkehe t'axrjexín ti ndáchro ch'an, kixin “í séhya”? Kixin tienxínhñani ti nkehe ndáchro ch'an —ichro sin.

¹⁹ Ndá kónohe ch'in Jesús ti nkehe chrókjuanchankí sin, la ndáchro ch'an:

—Xikaha tjonkara kixin í séhya ndá í ts'ikonhñara ti janhan, la ko

kjaxin í séhya ndá xik'ikonra ti janhan ínaá. ¿Á tíha ti tjejtjanchankíhíra kíchuára ní? ²⁰ Ijnko nkehe chaxín tsondáxrjan kixin imá tsotsjankara la ko ts'avára. Andá ti chojni chjasintajni la tsöchéhe sin. La kjónté jahara imá ts'avára, kjánchó chr'éxin la imá tsöcháhara. ²¹ Exi yóhe ijnko chojnichjin sinchekokjíhi ijnko ixjan, la imá tóxakonhen kixin ó kjuixraká ti hora tsjotéhe tjan. Andá ti ó tsjixin tsokjíhi ti ixjan, ndá í tsoxraxinkakonhña tjan nkexrín kjoté kixin chéhe tjan kixin kjuínchekokjíhi tjan ijnko ixjan ikui chjasintajni. ²² Mé xikaha jahara t'avára ijie. Ndá itsi ijnko ñao la xik'íkuan ti jahara ínaá, ndá imá tsöchéhe asánra, la ko tsokohya ninkexró tsakitsjahara ti kjuachéhe tsochontara. ²³ Ti ó itsi ti ñao a ndá tsjanchankíhyara ninkehó. Chaxín ti nkehe tjonkara kixin T'aná tsotjahára kaín ti nkehe tsjanchatóxixínra nina. ²⁴ Jahara naxa kjuanchatóxixínhñara nina ninkehó nkehe. Ndá ijie tjanchiara la ts'ayéhéra, landá antsí tsöcháhara.

Ìnchéni Jesucristo kjuacha k'ueṭoan, ndá chjasintajni la nahi

²⁵ Ti nkehe tjonkara mé ntayóaxían ijnko nkehe. Andá ti ó itsi ti ñao la í ninkehó sintayóaxinhña, ndoá tsoxrjanka ti nkehe kuente T'aná. ²⁶ Andá ti ñao a mé tsjanchaxínra nkehe nina la ndáxrjanhña kixin janhan tsoníxjayákohanra ti itjen T'aná, ²⁷ kixin T'aná mé tjuéhe ch'an ti jahara kixin jahara tjuéhéra ti janhan la ko kuitekáonra kixin janhan k'uinkaxian ti itjen ch'an.

²⁸ K'uaxrjéxian ti itjen T'aná la k'uinka ntihi chjasintajni. Ndá ijie ó tsitohá ti chjasintajni, la sátsjiá ínaá ti itjen T'aná —ichro ch'in Jesús.

²⁹ Ndá ndáchro ti sin k'uajiko ch'an:

—Ndá ijie la ndoá tjéchronka la ninkehó ncheyóexinhña. ³⁰ Ndá ijie tienxíni kixin jaha mé noha kaín nkehe la ticháxinhña kixin nkojín nkexro chrókjuanchankíha ichrén nkehe. Méxra titekaoni kixin jaha mé k'uinkaxian ti itjen Díos —ichro sin.

³¹ Ndá kjuátéhe ch'in Jesús ndáchro:

—¿Á ijie kuitekáonra ní? ³² Ndá itsi ti ñao la mé ijie tíha, landá tsochrakonra la tsóxikayahara sátsjira, ndá tsitohéra janhuán

tsjak'é, kjánchó jehya janhuán itjén. T'aná mé tjékian. ³³ Tjɔnkara kaín tíhi kixin kjuaxróxin ts'ejó asánra, tinkachónkira ti janhan. Kjónté ntihi chjasintajni kjuaxróxinhña ts'ejora tsjasótera, kjánchó chrakonhñara kixin janhan kjuácha tétɔan. Andá ti chjasintajni la í t'etɔanhña —ichro ch'in Jesús.

17

Jesús chrónóɛɛ ch'an It'é ch'an kixin ts'ayakonhen ti sin k'uajiko ch'an

¹ Andá ti ó kjuixin chrónka ch'in Jesús kaín tíha, ndá konta nkajní la ndáchro:

—It'éni, ó kjuixraká ti hora. Andá ijie tjákoɔxian ti kjuachaxin ijie kuènte ti Xjaan kixin kjaxin ti Xjaan chrókjuákoɔxin ti kjuachaxin ijie kuènta. ² Jaha kjuánjuan ti kjuachaxin ts'etueñhen ch'an kaín chojni, landá jehe ch'an tsochjéhe ch'an kjuachón nkochríxín kaín ti nkexro tsíchjéhé ch'an. ³ Ti kjuachón nkochríxín mé t'axrjexín kixin tsochóxin sin ti jaha, ti nkokɔa Díos tjechón, la ko Jesucristo, ti nkexro ichr'án ikui chjasintajni.

⁴ Ó kjuixin kjuákɔhɔ ti chojni chjasintajni ti kjuachaxin kuènta la ko ó kjuixinhɔ ti ixrɔ kuétɔan. ⁵ Andá ijie It'éni, tsajuan ti kjuachaxin ijie kuéchonta janhan ti naxɔ kuék'ejóni nkokɔa ti naxɔ k'ónahña chjasintajni.

⁶ Kaín ti chojni chjasintajni kjuánjuan la ó kjuixin kjuákɔhɔ sin nkexro ti jaha. Jaha k'uekuènta ti jehe sin, landá kjuánjuan la kjuákɔhɔ sin ti itan, la kuitekaon sin. ⁷ Andá ijie ó nohe sin kixin kaín ti kjuachaxin chonta janhan, la jaha kjuánjuan. ⁸ Kixin ó kjuixin kjuákɔhɔ sin ti itan kjuánjuan, la jehe sin kuitekaon sin, la ó nohe sin chaxín kixin janhan la k'uinkaxian ti itjen jaha, la ko kuitekaon sin kixin jaha ichr'án ti janhan k'uinka.

⁹ Xrjanóɔha kixin chrók'uayakohén ti jehe sin. Jehya xrjanóaha kixin chrók'uayakohén kaín ti chojni siín chjasintajni. Nahi. Jehó chrók'uayakohén ti sin kjuánjuan kixin kuènta ti jehe sin. ¹⁰ Kaín ti nkehe chonta janhan la kuènta, la ko kaín ti nkehe kuènta mé kuèntana kjaxin. Andá ti kjuachaxin ijie kuèntana mé tjákoɔxin sin

nkexrín ti janhan.

¹¹ Andá ijie í séhya tsjak'é ntihi chjasintajni, kjánchó jehe sin naxa ts'ejo sin ntihi. Landá janhan la ó tsjasán ti itjén. Jaha It'éni, jaha imá jína, t'ayakuenxián sin kjuachaxién ti ihniá ndá xikaha nkokoa chrók'uejó sin éxi ti jaha la ko janhan nkokoa tjejoni. ¹² Ti naxa k'uejókián sin ntihi chjasintajni la k'uayakohan sin kjuachaxién ti ihniá kjuánjuan, la ninkehó ti jehe sin k'uitjáñahña. Jehó ti nkexro tsikokjexién kixin ts'itjáña, mé k'uitjáña kixin xikaha tsoxiteyá éxi nixja ti xroon tsíkjin sin ósé.

¹³ Ndá ijie ó tsjasán ti itjén. Kjánchó ndáxrjan tíhi ti naxa itjén ntihi chjasintajni kixin tsochéhe sin éxi chànaxian janhan.

¹⁴ Janhan ó kjuákoha sin ti itan, landá ijie ti chojni chjasintajni la nínkakonhen ti jehe sin kixin jehe sin la í jehya kuènte chjasintajni, éxi janhan la kjaxin jehya kuènte chjasintajni.

¹⁵ Tjáncháha kixin chrókuakítsjexian sin chjasintajni. Nahi. Tjáncháha kixin chrók'uayakohén sin kixin ti jínahña la chrókjuachahya chrókjuich'iyehé ti jehe sin. ¹⁶ Jehe sin la jehya kuènte chjasintajni, éxi janhan la kjaxin jehya kuènte chjasintajni.

¹⁷ Nchetjuáxian sin ti kjuachaxin kuènta kixin ti itán mé ti itan chaxín ndoá. ¹⁸ Exi jaha kuétōan k'uinka chjasintajni mé xikaha tétuānhan sin kixin sáchrokjui sin kuenté chjasintajni, tsochronka sin ti itán. ¹⁹ Janhan tjájuan asená kixin sit'a ti ixra kuènta, ndá kjaxin jehe sin kaín asén sin chrókjuich'e sin ti ixra kuènta kixin ó kuíhin sin ti itan chaxín ndoá.

²⁰ Xrjanóaha kixin jehya jehó sin chrókjuinkitsa sin. Nahi. Kjaxin xrjanóaha kixin chrókjuínkitsa kaín ti sin tsitekaon chr'éxin, ti ó tsihin sin ti nkehe tsochronka ti sin a. ²¹ Xrjanóaha kixin kaín sin nkokoa chrók'uejó sin éxi jaha It'éni la ko janhan nkokoa tjejoni, mé xikaha xrjanóaha kixin kaín sin nkokoa chrók'uejókoni sin. Andá xikaha ti chojni chjasintajni chrókuitekaon sin kixin jaha ichr'án ti janhan k'uinka. ²² Ti kjuachaxin ijie kjuánjuan la tjaha ti jehe sin kixin ndá kaín sin nkokoa chrók'uejó sin éxi jaha la ko janhan nkokoa tjejóni. ²³ Janhan la ko jehe sin nkokoa chrókjuak'ekian sin éxi jaha la ko janhan nkokoa tjejóni. Mé xikaha ti sin chjasintajni la chrókónohe sin kixin jaha ichr'án ti

janhan ó k'uinka, la ko kǵaxin chrókónohe sin kixin tǵuehé ti jehe sin éxi tǵueéxian ti janhan.

²⁴ It'éni, tǵínkavan kixin ti sin kjuánjuan la chrók'uejó sin ti tsjak'é janhan kixin chrók'uíkon sin ti kjuachaxin ijié kjuánjuan; kixin xráxín k'uetǵuehé ti janhan ndesi nǵaxǵa k'ónahña chjasintajni.

²⁵ It'éni, jaha imá jína. Kǵónté ti sin chjasintajni chónhña sin ti jaha, la janhan choxian ti jaha la kaín ti sin i la kǵaxin ó nohe sin kixin jaha ichr'án ti janhan k'uinka. ²⁶ Ó kjuákqohǵa sin nkexro ti jaha, la ko xíkǵaha nǵaxǵa tsǵákqohǵa sin, kixin éxi tǵueéxian ti janhan mé xíkǵaha chrótǵuehé sin kícho sin, la ko janhan chrók'uejokǵan ti jehe sin —ichro ch'in Jesús níxǵehǵe Díos.

18

Sákjuiko sin Ch'in Jesús tsjak'echjína

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lk. 22:47-53)

¹ Andá ti ó kjuixin ndáchro ch'in Jesús kaín tíha, ndá jehe ch'an la ko ti sin k'uajiko ch'an la k'uatóye sin ti tsǵaka sítǵi ìntǵa it'in Cedrón. Mé ntiha itjen ijnko huerto síin nchónhña inta la ntiha k'uíxenhen sin. ² Kǵaxin Judas, ti nkexro sinchekji ti ch'in Jesús, mé nohe kixin ntiha itjen ti huerto kixin ntiha nkoyaxón tónkotséko ch'in Jesús ti sin k'uajiko. ³ Méxra Judas la kjuiji ntiha, kjuijiko nchónhña ti sin soldado la ko iso policía kuènte ti nǵnko ichr'án ti sin nchǵat'á t'etǵan la ko ti sin fariseo. La kjuiji sin xraá sin chika espada la ko xrohi t'inkaséñaxín ti kjuijixín sin. ⁴ Andá ch'in Jesús ó nohe kaín ti nkehe ts'átsínka , la kóchjína, la sǵo kjuanchankí, ndáchro:

—¿Xá nkexro ti xritǵeyára?

⁵ Ndá jehe sin ndáchro sin:

—Xritǵeyáni ti ch'in Jesús tsíkǵixǵin Nazaret.

Ndá kjuáteǵhe ch'in Jesús ndáchro:

—Janhan tíha.

Andá Judas, ti nkexro tsíkǵijnchekji ti ch'in Jesús, mé ntiha tǵenkakjan ch'an ikui ch'an. ⁶ Andá ti ó kjuáteǵhe ch'in Jesús kixin jehe ch'an tíha, ndá jehe sin kjuixin iton sin, la k'uitsínka sin

nonte. ⁷ Andá ch'in Jesús xíkjanchankí, ndáchro:

—¿Xá nkexro ti xritjéyára?

Ndá ndáchro sin:

—Tjeyáni ti ch'in Jesús tsíkjixin Nazaret.

⁸ Ndá ch'in Jesús ínaá ndáchro:

—Ó kjuixin tjonkara kixin janhan tíha. Ti janhan xritjéyára la t̄iṭohéra sátsji ti sin xríkjan.

⁹ Mé xíkaha ndáchro ch'in Jesús kixin tsoxiteyá ti nkehe tsíndáchro ch'an: “It'éni, ti sin kjuánjuan, la ninkexró k'uitjáñahña.”

¹⁰ Ndá ch'in Simón Pedro kuakitsje ti espada kuènte la kóchríjin ndatsjon chjína ijnko ti nkexro it'in Malco, ti nkexro ch'ehe ixrā ti nchāt'á t'et̄oan. ¹¹ Andá ch'in Jesús ndáche ti ch'in Pedro:

—Tjak'échjína ti espada méhe. Ti k'uēt̄oan T'aná kixin itsjé tsjasótena la, ¿á jehya ticháxin xíkaha tsohen ní? —ichro ch'an.

Ch'in Jesús kjuák'e nkayakon ti nchāt'á t'et̄oan

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lk. 22:54)

¹² Andá ti sin soldado la ko ti sin comandante la ko ti sin policía judío kuènte ti njnko mé itsé sin ti ch'in Jesús la kjuínchenteto sin.

¹³ Andá sákjuiko sin ch'an nd̄e ti ch'in Anás, ich'ee ti ch'in Caifás, ti nchāt'á t'et̄oan ti nánó a. ¹⁴ Ti ch'in Caifás mé ti nkexro tsintáche ti sin judío kixin ícha jína nkok̄o chojni chrók'uenyákoheñ kaín ti nación.

Ch'in Pedro kjuínchemá kixin chónhña ti ch'in Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lk. 22:55-57)

¹⁵ Ch'in Simón Pedro la ko ijnko ti nkexro kuék'ajiko ch'in Jesús mé kuinkáchréhe sin ti ch'in Jesús. Andá ti ijnko ch'in mé xráxin chóxin ch'an ti nchāt'á t'et̄oan, méxrā k'uixenko ch'an ti ch'in Jesús ti nd̄asin nd̄e ti nchāt'á. ¹⁶ Kjánchó ch'in Pedro la ndója ó kuit̄ohe. Andá ijnko ti nkexro k'uajiko ch'in Jesús xráxin chóxin ti nchāt'á t'et̄oan mé k'uaxrje ch'an la níxjeh̄e ch'an ti tjan tjentá ndója ti nd̄asin la chrónóeh̄e ch'an tjan ndá kjuajon tjan kjuachaxin k'uixenhen ti ch'in Pedro. ¹⁷ Andá ti tjan tjenta ti ndója nd̄asin mé kjuanchankíhi tjan ti ch'in Pedro:

—¿Á jehya kjaxian xríkoa ti nkexro a ní? —ichro tjan.

Ndá ch'in Pedro ndáchro:

—Nahi, xrikjanhña ch'an.

¹⁸ Ndá imá kókin ntiha ndá ti sin ch'exín ixrā la ko ti sin policía mé kjuaka sin xrohi la tjejóxin toté sin chjixrohe sin. La koí ch'in Pedro tjechjixrohe ch'an ntiha.

Ti nchat'á t'etōan kjuanchankíhi ti ch'in Jesús

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lk. 22:66-71)

¹⁹ Ndá ti nchat'á t'etōan kjuankíxin kjuanchankíhi ti ch'in Jesús kixin nkexro ti sin k'uajiko ch'an la ko nkehe ti kjuako ch'an. ²⁰ Ndá kjuátehe ch'in Jesús ndáchro:

—Noxín kjuak'é kjuákua, k'uikon kaín chojni. Xrácín kuékjākoxian kaín n̄nko ntsíntsí la ko ti n̄nko tónkotséxin kaín ti sin judío la ninkehó nkehe kjuákohya ómó. ²¹ Ndá ¿nkekuèté janhan tjánchánkiá kaín tíha? Chrókjuanchankíhi ti sin kuíhin nkexrín kjuákua. Jehe sin la kjá nohe sin ti nkehe kjuákua —ichro ch'in Jesús.

²² La nandá kjuixin ndáchro ch'in Jesús tíha, ndá ijnko ti policía kuènte ti n̄nko, mé chjéhe nkayakon ti ch'in Jesús la ndáchro:

—¿Á xikaha tsjátehé ti nkehe tjanchankí ti nchat'á t'etōan ní?

²³ Ndá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro:

—Ti nduáhya ti nkehe xrjanka la chrónka nkehe tíha. Andá ti ndoá ti nkehe xrjanka, ¿la nkekuèté k'oká?

²⁴ Ndá ch'in Anás k'uetōan kixin tjechróntetoxihin ch'in Jesús sátsjiko sin ti itjen ch'in Caifás, ti nchat'á t'etōan.

Ch'in Pedro xikjinchemá inaá kixin chónhña ti ch'in Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lk. 22:58-62)

²⁵ Ndá ch'in Simón Pedro mé naxā tjexín toté ch'an tjechjixrohe. Ndá ijnko nkexro kjuanchankíhi ti jehe ch'an, ndáchro:

—¿Á kjaxinhña xríkoa ti nkexro i ní?

Ndá ch'in Pedro kjuínchemá inaá, ndáchro:

—Nahi, chónhña ti nkexro a.

²⁶ Andá ijnko ti nkexro ch'ehe ixrā ti nchat'á t'etōan, mé naxā

kjéhya ti ch'in tsíkóchrínjihin ch'in Pedro ndatsjon, mé kjuanchankí ndáchro:

—¿Á jehya jaha ti k'uíkuḡn tjekoa ch'an ti huerto ní? —ichro ch'an.

²⁷ Ndá ch'in Pedro xíkjinchemá ínaá kixin jehya ch'an tíha. Ndá xrínḡhña tuénxín itsje ijnko kochintóá.

Ch'in Jesús kjuák'e nkayakon ti ch'in Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lk. 23:1-5)

²⁸ Ndá k'uaxrjexín sin ndḡe ch'in Caifás, sákjuiko sin ch'in Jesús ti palacio t'ḡṭoanxín ti gobernador. Ndá ó k'uinkaséña kjuiji sin ntiha. Méxṛḡ ti sin judío la k'uixenhña sin ti palacio kixin ti chrók'uixenhen sin la chrókuamá sin ti ijie síin ntiha la í xrokjuahya sinie sin ti nkehe ts'ixin ti kia pascua, ichro sin. ²⁹ Ndá ch'in Pilato k'uaxrjexín ti nchia itjen t'ḡṭoan la kjuanchankí, ndáchro:

—¿Xá nke ijie chónṭa ti nkexro í?

³⁰ Ndá kjuáteḡhe sin ndáchro sin:

—Ti chróchóndahya ch'an ijie la chrókjuikḡahyani ch'an ntihi —ichro sin.

³¹ Ndá k'uḡṭoan ch'in Pilato:

—Sátsjikḡara ch'an, nchekitḡexínra ti ijíee ch'an éxi ndáchro ti ley kuéntara.

Ndá kjuáteḡhe ti sin judío, ndáchro:

—Jeheni chojni judío la chóntahyani kjuachaxin ts'óñáni ninkexró —ichro sin.

³² Mé xíkḡaha xiteyá ti nkehe tsintachro ch'in Jesús kixin nkexrín ts'enxín ch'an. ³³ Ndá ch'in Pilato xík'ixenhen ti nchia itjen t'ḡṭoan, ndá k'uéyḡḡe ti ch'in Jesús la kjuanchankí, ndáchro:

—¿Á jaha ti rey kuènte ti sin judío ní?

³⁴ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Ti nkehe tjánchánkiá, la ¿á jahua kjuenkayáxian ní, ḡ íjnko nkexro chrónka tíha?

³⁵ Ndá kjuáteḡhe ch'in Pilato, ndáchro:

—¿Xá á janhan ijnko judío ní? Ti sin chjasán la ko ti sin nchṭ'á

t'etɔan mé kjuikəo sin ti jaha. ¿Xá nkehe kjuich'e kixin?

³⁶ Ndá kjuátehe ch'in Jesús ndáchro:

—Ti kjuachaxin chonta janhan la jehya éxi kuènte chjasintajni. Nahi. Kixin ti chrókóxiqaha, la itsjé ti sin kuèntana la chrókjuajonko ti sin judío kixin chrótséhya sin ti janhan, la chrókjuikəohya sin ti janhan ntihi; kjánchó ti kjuachaxin chonta janhan la jehya kuènte chjasintajni —ichro ch'an.

³⁷ Andá ch'in Pilato kjuanchankí, ndáchro:

—¿Á chaxín jaha ijnko rey ní?

Ndá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro:

—Janhan ti rey ndáchrua jaha. Janhan kokjína la ko k'uinka chjasintajni kixin tsɔxrjanka ti nkehe chaxín ndoá. Kaín ti sin titekaon ti nkehe chaxín ndoá mé tjejótihin sin ti nkehe tjákua —ichro ch'in Jesús.

³⁸ Ndá ndáchro ch'in Pilato:

—¿Xá nkehe ti nkehe chaxín ndoá?

Ndá kjuixin kjuanchankí ch'in Pilato tíha, ndá k'uaxrjexín ch'an ntiha, la sákjui ch'an ti tjejó ti sin judío, la ndáchro ch'an:

—K'uitjáhya ninkehó ije chóna ti nkexro i. ³⁹ Kjánchó jahara la ó kuáhanra kixin ti kia pascua la tjájuan kjuachaxin kixin ts'axrje ijnko nkexro tjechjína. ¿Á tjinkáonra kixin ts'atjánta ti Rey kuènte ti sin judío ní? —ichro ti ch'in Pilato.

⁴⁰ Ndá kaín sin k'óyako sin, ndáchro sin:

—Ti ch'in a, la nahi. T'atjánta Barrabás —ichro sin.

Kjánchó Barrabás mé ijnko chojni chee.

19

Ch'in Pilato kjuajon kjuachaxin kixin its'en ch'in Jesús

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lk. 23:13-25)

¹ Andá ch'in Pilato mé k'ueɔtan kixin tsjate sin ti ch'in Jesús.

² Landá ti sin soldado mé kjuich'énaxín sin ntach'ij ijnko corona la kjuək'enkəya sin ikja ch'in Jesús la ko kjuínchek'inkáya sin ch'an ijnko ika kjátsetié. ³ Ndá kóchjína sin ti itjen ch'an, la ndáchro sin:

—Isé tsjak'e tsétuənhén ti sin judío —ichro sin,

kjuanoá sin ch'an la chjéhe sin nkayakon ch'an.

⁴ Andá ch'in Pilato k'uaxrje ínaá la níxjēhē ti sin tsíkónkotsé ntiha, ndáchro:

—Tsjehéra, ntihi kjuikjan ti nkexro i kixin tsonohara kixin k'uitjáhya ninkehó ijje chóna ch'an —ichro ch'in Pilato.

⁵ Ndá k'uaxrje ch'in Jesús la tjenchrinkáya ikja ch'an ti corona tsík'ónaxin ntach'i la ko tjenkáya ch'an ti ika kjátsetié. Ndá ch'in Pilato ndáchro:

—Tsjehéra, ntihi itjen ch'an.

⁶ Andá ti ó k'uikon ti sin nchat'á t'etōan la ko ti sin policía kuente ti ninko la kjuankíxin sin k'óyako sin, ndáchro sin:

—¡Tjakénkanira ch'an ntacruz! ¡Tjakénkanira ch'an ntacruz!
—ichro sin.

Ndá ch'in Pilato ndáchro:

—Ti xikaha la jahara sátsjikoara ch'an la tjakénkanira ch'an ti ntacruz kixin janhan la ninkehó ijje k'uitjáhya chóna ch'an —ichro ch'in Pilato.

⁷ Ndá ti sin judío kjuátehe, ndáchro:

—Jeheni chojni judío la chóntani ijnko ley t'etōan kixin chrók'uen ch'an kixin ch'éna ch'an asén ch'an Xjeen Díos —ichro sin.

⁸ Andá ti ó kuíhin ch'in Pilato xikaha, la antsí chakon ch'an, ⁹ la k'uixenhen ch'an ti nchia t'etōanxín ch'an ínaá, la kjuanchankíhi ch'an ti ch'in Jesús, ndáchro ch'an:

—¿Xá nketí k'uinkaxian?

Kjánchó ch'in Jesús la ninkehó kjuáteehya ch'an.

¹⁰ Ndá ch'in Pilato ndáchro:

—¿Á tsjátēehya ti nkehe tjánchánkíha ní? ¿Á noahña kixin chonta kjuachaxin tsétōan kixin tsjak'enkania ntacruz la ko kjaxin chonta kjuachaxin tsondaxrjan kixin sátsjia, la kohya nkehe tsonhan ní? —ichro ch'an.

¹¹ Ndá kjuátehe ch'in Jesús, ndáchro:

—Ninkehó kjuachaxin chróchontahya kixin chrókuétōan chrók'uen janhan o sáchrokjuia, ti jehya Díos chrókjuajon ti kjuachaxin. Andá ti chojni kjuikāona ntihi la antsí chóna ijje ke jaha —ichro ch'an.

¹² Ndá ti kuíhin ch'in Pilato tíha, la kjuankíxin kjuenkayáxin ch'an nkexrin chrók'uatjanta ti ch'in Jesús, kjánchó ti sin judío la k'óyako sin, ndáchro sin:

—Ti tsitohé ch'an sátsji ch'an, la jehya ijnko nkexro t'iton jína ti ch'in t'etuēhen ti nación kuènténi. Ti nkexro tjinkaon ts'óna ijnko rey mé nínkakonhen ti nkexro t'etuēhen ti jeheni —ichro sin.

¹³ Andá ti ó kuíhin ch'in Pilato tíha, la kuakitsje ch'an ti ch'in Jesús ndója ndá kjuák'etjaxin ch'an ti silla nchekitoexin ch'an ijie, mé ngiva hebreo la it'in Gabata, mé t'axrjexín kixin tjat'o noi jehó ixro tsík'ónaxin. ¹⁴ La ó kuichjína ti ñao tsjasin sin ti kia Pascua la ó chjína chonkixin, ndá ti ch'in Pilato mé ndáche ti sin judío:

—Ntihi itjen ti rey kuèntara —ichro ch'an.

¹⁵ Kjánchó jehe sin k'óyako sin, ndáchro sin:

—¡Its'en ch'an! ¡Its'en ch'an! ¡Tjak'enkanira ch'an ntacruz!
—ichro sin.

Ndá ch'in Pilato kjuanchankí ndáchro:

—¿Á tjinkáonra kixin janhan tsjakénkānia ntacruz ti rey kuèntara ní?

Ndá ti sin nchat'á t'etoan mé kjuátehe, ndáchro:

—Chóntahyani ijnko rey, jehó ti ch'in César —ichro sin.

¹⁶ Ndá ch'in Pilato kjuajon kjuachaxin sákjuiko sin ti ch'in Jesús tsjak'enkáni ch'an ntacruz.

Kjuák'enkáni ch'in Jesús ntacruz

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lk. 23:26-43)

¹⁷ Ndá sákjuiko sin ti ch'in Jesús yama ti ntacruz tsjak'enkáni. Ndá kjuijiko sin ch'an ijnko itjo tikitexín sin Hueso ikja chojni, mé ngiva hebreo la nchek'in sin Gólgota. ¹⁸ Ndá ntiha kjuak'enkāni sin ch'an ti ntacruz la ko kjaxin yaá sin nánánko k'uejó, ndá nkosiñe kjuák'e ch'in Jesús. ¹⁹ Ndá ch'in Pilato k'ueṭoan kixin ts'óna letra ijnko inta tsjak'enkáni ikja ti ntacruz tsondáchro: “Jesús tsikjixin Nazaret, Rey kuènte ti sin judío.” ²⁰ La itsjé ti sin judío kjuínchekuáxin ti letra tsík'óna kixin chjína ti chjasin Jerusalén ti kjuák'enkáni ch'in Jesús ntacruz, la ko ti inta tsík'óna letra mé iní ngiva, mé tíha la ngiva hebreo, griego la ko latín. ²¹ Ndá xikaha ti

sin nchaj'á t'etōan kuènte ti sin judío mé ndáche sin ti ch'in Pilato:
—Chrókjinñña jehe ch'an mé “Ti Rey kuènte ti sin judío.” Nahi.
Chrókjian kixin “Jehe ch'an mé ndáchro ch'an kixin jehe ch'an ti
Rey kuènte ti sin judío” —ichro sin.

²² Kjánchó ch'in Pilato kjuátēhe ndáchro:

—Ti letra kuétōan k'óna la ó k'óna, la xikahó tsjak'e.

²³ Andá ti sin soldado ti ó kjuixin kjuak'enkani sin ntacruz ti ch'in
Jesús, la kuakja sin ti iké ch'an la k'óxíkayēhe sin kuakja nkojnko
sin, kanoé sin. La ko kjaxin kuakja sin ti ika kjijin t'inkáyate ch'an.
Ti ika a mé chóntahya ti tsíxronñaxín, méxra nkokōa ika tíha.

²⁴ Ndá ti sin soldado mé ikjo kícho sin ndáchro sin:

—Tsótséchjehyani ti ika i. Ícha jína sich'exíni suerte ndá
tsōnoheni nkexro tsakja.

Mé xikaha kjuích'e sin la xiteyá éxi ndáchro ti xroon tsíkjin sin
ósé, ndáchro: “Kjuích'exín sin suerte ti kaná ndá k'óxíkayēhe sin
kuakja sin.”

²⁵ Andá chjína ti ntacruz kjuák'enkani ch'in Jesús, mé ntiha
kjuák'e ti ñné ch'an la ko ti kícho tjan, ti tjan María ichjién ch'in
Cleofas, la ko ti tjan María Magdalena. ²⁶ Andá ti ó k'uikon ch'an
kixin ntiha itjen ti ñné ch'an la ko ti ch'in imá tjuēhé ch'an
kuék'ajiko ch'an, la ndáche ch'an ti ñné ch'an:

—Ñéni, tsjehé méhe itjen ti xjaan.

²⁷ Ndá kjuixin la níxjēhe ch'an ti nkexro tjuēhe ch'an, ndáchro
ch'an:

—Tsjehé, méhe itjen ñná.

Andá ti nkexro a mé sákjuiko ch'an ndōe ch'an ti tjan María la
k'uayakonhen ch'an éxi ñné ch'an xikaha.

Ik'uen ch'in Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lk. 23:44-49)

²⁸ Ndá ti ó kjuixin tíha la ch'in Jesús ó nohe kixin kaín ixra la ó
kjuixin xiteyá, ndá tjinkaon ch'an kixin tsoxiteyá kaín ti nkehe
ndáchro ti xroon tsíkjin sin ósé, ndá xikaha ndáchro ch'an:

—Ik'uen ñnta.

²⁹ Ndá ntiha itjen ijnko nchísén síkaón xranvino isán, ndá

kjuínchekjata sin ijnko kachjon, landá kjuak'echóna sin ijnko inta kjíjin, ndá kjuínchechriin sin ti itjen ir'ua ch'an. ³⁰ Ndá ch'in Jesús ik'ui ti xranvino isán la ndáchro:

—Ó kjuixin xiteyá kaín nkehe.

Ndá k'uisén ikja ch'an la ik'uen ch'an.

Ijnko soldado chr'áte chika iyo ti chjia ch'in Jesús

³¹ Andá ti naxa tihya ti ñao tjasin sin ti kia pascua, ndá ti sin judío mé tjinkakohnña kixin ti cuerpo kuènte ti sin tsík'en la naxa ts'ejóyáni ti ntacruz ti ñao tok'éhe sin, kixin ti ñao pascua mé ijnko ñao imá tjetuan. Mé kjuanchehe sin ti ch'in Pilato kixin ts'ochjenjin sin toté ti sin tjejóyáni ntacruz la ko ts'inkajin ti cuerpo. ³² Ndá xikaha ti sin soldado la sákjui k'óchjejin toté ti ch'in saó la ko kjaxin k'óchjejin sin toté ti ijnko ch'in, tjejóyániko ch'in Jesús ti ntacruz. ³³ Ndá ti ó kóchjína sin ti itjen ch'in Jesús, la k'uikon sin kixin ó tsikjixin tsík'en ch'an, ndá í k'óchjejihña sin toté ch'an.

³⁴ Ndá ijnko soldado mé chr'áte ijnko chika iyo ti chjia ch'in Jesús ndá tuénxín k'uaxrje ijni la ko ìnta. ³⁵ Andá ti nkexro k'uikon kaín ti nkehe kóhen la ndoa chrónka, la ko nohe kixin chaxín ti nkehe chrónka kixin kaín ti nkexro tsihin la tsitekaon. ³⁶ Mé xikaha kóhen kixin tsoxiteyá ti nkehe ndáchro xroon itén Díos tsíkjin sin ósé ndáchro: “K'óchjejihña sin ninkehó huesoé ch'an.” ³⁷ Kjaxin ijnko nketí nixja ti xroon itén Díos tsíkjin sin ósé ndáchro: “Tsokomá sin ti nkexro tsíkjiate chika ti chjia.”

Xravá ch'in Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lk. 23:50-56)

³⁸ Ndá ti ó kjuixin kóhen kaín tíha, ndá ch'in José, ijnko nkexro tsikjixin chjasin Arimatea, mé chrónóehę ti ch'in Pilato kixin chrókjuajon kjuachaxin kixin ts'inkajinxin ntacruz ti cuerpo kuènte ch'in Jesús, ndá sátsjiko ch'an tsoxravá. Jehe ch'an mé ómó kuinkachónki ch'an ti ch'in Jesús kixin chrakonhen ch'an ti sin judío. Ndá ch'in Pilato mé kjuajon kjuachaxin, ndá ch'in José la kuakjijin la ko sákjuiko ti cuerpo kuènte ch'in Jesús. ³⁹ Kjaxin ch'in Nicodemo, ti nkexro kjuinixjehę ch'in Jesús ijnko tie, mé ikjui

kjuikao treinta kilo xroan xraxé náxrjón tsikjiko xroan mirra la ko áloes. ⁴⁰ Ndá xikaha yoi sin kuakja sin ti cuerpo kuènte ch'in Jesús, la kjuínchek'ísímá sin ijnko ika kjíjin síkjajin ti xroan xraxé náxrjón kixin xikaha kuéhen ti sin judío kuékjavá ti sin tsík'en. ⁴¹ Chjínaxón ti kjuák'enkáni ch'in Jesús ntacruz mé itjen ijnko huerto la ntiha itjen ijnko tòye nixin naxa ninkexró tsíxraváhya. ⁴² Mé ntiha kjuavá sin ti ch'in Jesús kixin kjínhña la ko kixin ó kuichjína ti ñao tok'éhe ti sin judío.

20

Xechón ch'in Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Andá ti ñao xrankíxixín ti semana imá nchítjen mé ti tjan María Magdalena la sákjuj tjan ti tsixravá ch'in Jesús, ndá k'uikon tjan kixin tsíkjiin ti ixro tekjèxin ti tòye . ² Ndá kuinká tjan sákjuj tjan ti itjen ti ch'in Simón Pedro la ko ti nkexro imá kuétjuehe ch'in Jesús, la ndáchro tjan:

—Ó tsíkakitsjexín sin tòye ti cuerpo kuènte Ìnchéni, ndá noehñani nketí sátsjikjiko sin —ichro tjan.

³ Ndá ch'in Pedro la ko ti íjnko ch'in kuíhin xikaha, la sákjuitsjehe sin ti tòye . ⁴ Ndá yóí sin nkokón kuinká sin sákjuj sin, kjánchó ti ch'in íjnko la antsí tjian kuinká ndá ch'in Pedro la kánhño, ndá sao ti íjnko ch'in a kjuiji ti itjen ti tòye . ⁵ Ndá k'uisén ch'an tsjehe ch'an nkaxenhen ti tòye la k'uikon ch'an kixin ti ika tsík'ísímá ch'in Jesús mé naxa tjejó, kjánchó k'uixenhña ch'an ti tòye . ⁶ Ndá chr'éxin ikjuj ch'in Simón Pedro ndá k'uixenhen ch'an ti tòye . La kjaxin ch'an k'uikon ch'an kixin tjejó ti ika tsík'ísímá ch'in Jesús, ⁷ la ko k'uikon ch'an kixin ti ika tsík'ísímá ikja ch'in Jesús mé yóxin tsíxrèya la ókjé itjen. ⁸ Landá ti íjnko nkexro k'uajiko ch'in Jesús, ti ch'in sao tsíkjiijj, la kjaxin ch'an k'uixenhen ch'an ti tòye , ndá k'uikon ch'an ti nkehe tsíkonhen la kuitekaon ch'an, ⁹ kixin naxa kuékienxínhña sin ti nkehe chrónka xroon itén Díos kixin ticháxin tsoxechón ti ch'in Jesús. ¹⁰ Ndá xikaha ti sin kjuitsjehe la ikjan sin ndqe sin.

Tjan María Magdalena k'uikon ch'in Jesús

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Andá ti tjan María mé ndója ti tòye ó kuitohe tjan tsjánka tjan. Ndá naxa tsjánka tjan la k'uisén tjan tsjehe tjan nkaxenhen ti tòye, ¹² la k'uikon tjan yaá sin ángel tjejóchr'inkáya sin ika tjóá, tjejótjāxīn sin ti tsíkjak'e ti cuerpo kuènte ch'in Jesús. Ijnko ti ángel mé itjen ti tsíkjak'e ikja ch'in Jesús la ko ti íjnko mé itjen ti tsík'ejó toté ch'an. ¹³ Ndá ti sin ángel mé kjuanchankí, ndáchro:

—¿Nkekuènté tsjan̄ka?

Ndá kjuátehe tjan ndáchro tjan:

—Satsikjiko sin ti Ìnchéni, ndá noehñani nketí tsíkjak'e sin ch'an —ichro tjan.

¹⁴ Kjuixin ndáchro tjan tíha, ndá kuinkátjía tjan, la k'uikon tjan ti ch'in Jesús, kjánchó kjuátsoanhña tjan kixin jehe ch'an tíha.

¹⁵ Ndá ch'in Jesús kjuanchankí, ndáchro:

—¿Nkekuènté tsjan̄ka? ¿Xá nkexro ti xritjéyá?

Ndá jehe tjan kjuenkayáxin tjan kixin jehe ch'an mé ti nkexro t'ayakonhen ti huerto, ndá ndáchro tjan:

—Ti jaha sákjuikoa ti cuerpo kuènte Ìnchéni Jesús, la chrónka nketí sákjuikoa ndá janhan sátsjichráha —ichro tjan.

¹⁶ Ndá ch'in Jesús ndáchro:

—¡María!

Ndá jehe tjan kuinkátjía tjan la nixjāxīn tjan ngiva arameo, ndáchro tjan:

—¡Raboni! —ichro tjan. Tíha mé t'axrjexín Maestro.

¹⁷ Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Tséhya ti janhan kixin naxa sátjihya ti itjen T'aná. Sátjia ti tjejó ti sin kíchina la chenka sin kixin sátsjía ti itjen T'aná, la mé kjāxin It'ára, ti Díos kuèntana la ko Díos kuèntara kjāxin —ichro ch'an.

¹⁸ Ndá ti tjan María Magdalena mé sákjui tjan la chenka tjan ti sin k'uajiko ch'in Jesús kixin k'uikon tjan ti jehe ch'an. La ko kjāxin chrónka tjan kaín ti nkehe tsichrónka ch'an.

Ti sin k'uajiko ch'in Jesús k'uikon sin ti jehe ch'an

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lk. 24:36-49)

¹⁹ Andá ti ó kójín ti ñ̄o xrankíxixín ti semana, ndá ti sin k'uajiko ch'in Jesús mé kónkotsé sin nkaxenhen nchia síkjehe jína kixin chrakonhen sin ti sin judío. Ndá xríñahña titàya k'uikuén sin kixin nkosiñe ti tjejó sin itjen ch'in Jesús, ndá níxjehe ch'an ti jehe sin, ndáchro ch'an:

—Kjuaxróxin tjejora.

²⁰ Ndá kjuixin ndáchro ch'an tíha, ndá kjuako ch'an ti itja ch'an la ko ti chjia ch'an. Ndá ti sin k'uajiko ch'an la kóchéhe sin k'uikon sin ti jehe ch'an. ²¹ Ndá ch'in Jesús ndáchro ínaá:

—Kjuaxróxin tjejora. Exi T'aná k'ueṭoan k'uinka, mé xikaha tétoan sátsjira tsjichronkara ti itan jína —ichro ch'an.

²² Ndá k'uánote ch'an ti jehe sin la ndáchro ch'an:

—T'ayéhéra ti Nchakuen Díos. ²³ Ti ts'itjáñahanra ti ije kjuasin nkojín nkexro, la Díos koí tsjakjiiin tíha. Andá ti ts'itjáñahñara ti ije kjuasin ti nkexro a, la kjaxin Díos tsjakjiinhña ti ije chóna sin —ichro ch'an.

Ch'in Tomás k'uikon kixin tsíxechón ch'in Jesús

²⁴ Andá ch'in Tomás, ijnko ti teyóxin sin k'uajiko ch'in Jesús, mé kjaxin tikitexín sin ch'an Nóhé, mé kohya ch'an ti ikui ch'in Jesús.

²⁵ Ndá chr'éxin ti íso sin k'uajiko ch'in Jesús mé ndáche sin ch'an: —Ó k'uíkoni ti Inchéni —ichro sin.

Kjánchó ch'in Tomás ndáchro:

—Ti ts'íkõnhña ti itja ch'an tsíkjiate clavo, la ko tsochr'ánxianhña ndedo tjaná ntiha, la ko ti tsochr'ánxianhña tjaná ti chjia ch'an, la tsítekãkonhña —ichro ch'an.

²⁶ Andá ijní ñ̄o chr'éxin, ndá kónkotsé sin ínaá la kjaxin kjuák'e ch'in Tomás. La ti nchia k'uejó sin mé síkjehe jína, ndá titàya k'uikuén sin kixin nkosiñe ti tjejó sin itjen ch'in Jesús, la ndáchro:

—Kjuaxróxin tjejora.

²⁷ Ndá ndáche ch'an ti ch'in Tomás:

—Tjaké ndedo itjá ti kjuiat'o clavo la ko tsjehé ti tjaná la xrákoa ti itjá la chr'axehén ti chjia. La ndáchrohya kixin chaxínhña.

Titekávan kixin chaxín janhan —ichro ch'an.

²⁸ Ndá kjuátēhe ch'in Tomás ndáchro:

—jìnchéni la ko Díos kuènténi! —ichro ch'an.

²⁹ Ndá ch'in Jesús ndáchro:

—Tomás, xikaha ichrua kixin k'uikuan ndá kuitekávan. Antsí ncheñao Díos ti sin kjónté k'uíkonhña la titekaon.

Tíhi mé chrónka nkekuènté tsíkjin ch'in Juan ti xroon

³⁰ Ch'in Jesús kjuasin itsjé íso kjuaxroan náxrjón k'uikon ti sin k'uajiko ch'an, kjónté chrónkahya ti xroon kixin xikaha kóhen. ³¹ Ti nkehe chrónka ti xroon i la ikjian janhan kixin chrókuitekáonra jahara kixin Jesús mé ti Cristo, ti Xjeen Díos, kixin ti tsitekaonra la tsochontara kjuachón nkochríxín.

21

Ch'in Jesús xetja yato ti sin kuék'ajiko

¹ Andá chr'éxjin ch'in Jesús xéta inaá yato ti sin kuék'ajiko chrínta ti Ndañao Tiberias. Mé k'uíkon ch'an ² ch'in Simón Pedro, ch'in Tomás, ti nkexro tikítexín sin Nóhé, ti ch'in Natanael, tsíkixjin Caná nonte Galilea la ko yaá xjeen ch'in Zebedeo la ko íyaá ti sin kuék'ajiko ch'an, mé nkokqa k'uejó sin. ³ Ndá ch'in Simón Pedro ndáchro:

—Sátsjitséni koche.

Ndá ndáchro ti íso sin:

—Kaini tsjikoni ti jaha —ichro sin.

Ndá sákjui sin k'ujt'ótjen sin ijnko ntabarco, kjánchó ninkehó koche tséhya sin kuenté tie. ⁴ Andá ó chjína ts'inkaséña, ndá ikjan sin la xrínahña k'uikon sin itjen ch'in Jesús chrínta ti ndañao, kjánchó kjuátsoanhña sin kixin jehe ch'an tíha. ⁵ Ndá kjuanchankí ch'an, ndáchro ch'an:

—Ndasoá, ¿tsehyara nkojín koche ní? —ichro ch'an.

Ndá kjuátehe sin, ndáchro sin:

—Nahi, ninkehó.

⁶ Ndá ch'in Jesús ndáchro:

—Itéra ti nchísén chjia ti ntabarco la tsotsera iso va.

Ndá kjuínchexiteyá sin la ik'ué sin ti nchísén, la í kjuachahya sin

kuakitsjetaón sin kixin nchónhña koche sítjinká. ⁷ Andá ti nkexro imá tjehe ch'in Jesús mé ndáche ti ch'in Pedro:

—Ti nkexro a la Ìnchéni tíha —ichro ch'an.

Ndá ti ó kuíhin ch'in Simón Pedro kixin Ìnchéni tíha, la tjoka k'uinkáya ch'an ti iké ch'an (kixin tsíkakitsje ch'an) ndá kjiánkí ch'an ti ìntá. ⁸ Ndá ti íso sin mé kjuikao sin chrínta ndañao ti ntabarco tinkánkákjentóxin sin ti nchísén tjinká koche kixin k'uejó sin ijnko ciento metro kjínxin chrínta ti ntãñao. ⁹ Ndá ti ó k'uinkajinxin sin ti ntabarco la k'uikon sin kixin tjeche xrohi la chrítaón ti xrinta la tjejen ijnko koche la ko niqtja. ¹⁰ Ndá ch'in Jesús ndáchro:

—Xrákoara iso ti koche itsera nandá.

¹¹ Ndá ch'in Simón Pedro mé k'uit'ótjen ch'an ti ntabarco la kuakja ch'an ti nchísén tsikaón koche yehye, la kuinkánkákjen ch'an xrakao ch'an, mé ti koche itsé sin la ijnko ciento cincuenta tres va, la kjónté itsjé va la k'uichjehya ti nchísén. ¹² Ndá ndáchro ch'in Jesús:

—Xrákira, intera.

La ninkehó ti sin k'uajiko ch'an kjuanchankíhya sin kixin nkexro ti jehe ch'an kixin ó nohe sin kixin Ìnchéni tíha. ¹³ Ndá ch'in Jesús kóchjína la kuakja ti niqtja la chjéhe ch'an ti jehe sin la ko xikaha kjuajon ch'an ti koche kjaxin.

¹⁴ Tíhi mé ti níxin xéta ch'in Jesús ti sin k'uajiko ch'an ti ó xechón ch'an.

Ch'in Jesús la ko ch'in Pedro

¹⁵ Ndá ti ó kjuixin kjónie sin, ndá ch'in Jesús kjuanchankíhi ti ch'in Simón Pedro, ndáchro:

—Simón, xjeen Jonás, ¿antsí tjehe ti janhan ke ti íso sin a ní? —ichro ch'an.

Ndá kjuátehe ch'in Simón Pedro ndáchro:

—Jeén, Ìnchéni, ó noha kixin tjinkaoni ti jaha —ichro ch'an.

Ndá ch'in Jesús ndáchro:

—T'ayakonhén ti kolélo kuëntana.

¹⁶ Ndá yóxin xikjanchankí ch'in Jesús, ndáchro:

—Simón, xjeen Jonás, ¿á tjehe ti janhan ní? —ichro ch'an.
Ndá kjuátehe ch'in Simón Pedro ndáchro:

—Jeén, Ìnchéni, ó noha kixin tjinkaoni ti jaha —ichro ch'an.
Ndá ch'in Jesús ndáchro:

—Tayakohén ti kolélo kuèntana.

¹⁷ Ndá ó níxin xikjanchankí ch'in Jesús, ndáchro:

—Simón, xjeen Jonás, ¿á tjinkávan ti janhan ní? —ichro ch'an.

Andá ch'in Pedro k'uává asén ch'an kixin ó tíhi ti níxin kjuanchankí ch'in Jesús kixin á tjinkaon ch'an ti jehe, ndá ndáchro ch'an:

—Ìnchéni, jaha noha kaín nkehe la ó noha kixin tjinkaoni ti jaha.

Ndá ch'in Jesús ndáchro:

—Ti xikaha la t'ayakonhén ti kolélo kuèntana. ¹⁸ Ijnko nkehe chaxín tsojtjonka kixin ti naxa kuéndasoá, la jahua kuék'inkaya ti iká la kuékjia ti kuékóxrjíhan. Kjánchó ti ó tsoxada la tsjaya itjá, la ijnko nkexro sintak'inkaya ti iká la sátsjiko sin ti jaha ti tóxrjiahña chrókjuia —ichro ch'in Jesús.

¹⁹ Andá tíhi chrónkaxín ch'in Jesús nkexrín its'en ch'in Pedro la ko nkexrín tsochjéexin Díos kjuasáya. Ndá kjuixin la ndáchro ch'an:

—Chrehé ti janhan.

Ti nkexro antsí tjehe ch'in Jesús

²⁰ Andá nkátjá ch'in Pedro la k'uíkon ch'an kixin tjetinkáchréhe ti nkexro antsí tjehe ch'in Jesús, mé ti nkexro a ti kjuák'e chjína ch'in Jesús ti kjónie sin, la jehe ch'an ti kjuanchankíhi ch'an ch'in Jesús kixin nkexro sinchekji ti jehe ch'an. ²¹ Andá ti k'uíkon ch'in Pedro kixin tjechréhe ch'an, ndá kjuanchankíhi ch'an ti ch'in Jesús, ndáchro ch'an:

—Ìnchéni, ¿ndá ti ch'in i la nkehe tsohen? —ichro ch'an.

²² Ndá ch'in Jesús ndáchro:

—Ti tjinkávan kixin tsjak'echón ch'an ti tsokjan janhan, la nkehe tjiatéxian tíha. Jaha la jehó chrehé ti janhan —ichro ch'an.

²³ Mé xikaha ikjo ti sin kuék'ajiko ch'in Jesús kixin ts'enhña ti nkexro a, kjánchó jehya ndáchro ch'in Jesús kixin chaxín ts'enhña

ti nkexro. Nahi. Jehí ndáchro ch'an kixin ti tjinkaon ch'an naxa chrókjuak'echón ti nkexro ti tsokjan ch'an, la chrókjuiatéhya ti ch'in Pedro, la chrókjuanchankíxinhña ch'an.

²⁴ Andá ti nkexro a mé ti nkexro chrónka kixin chaxín kóhen kaín tíha la ko ikjin ti xroon i. Ndá ó noheni kixin ti nkehe tsíkjin ch'an la chaxín ndoá.

²⁵ Ch'in Jesús la kjuakoxin ch'an íso kjuaxroan chóntahya ti xroon i. Kixin ti chrók'óna nkojnko tíha, la kjá chrókjuachahya ti chjasintajni chrók'uinka kaín ti xroon chrók'óna. Mé xikaha tsohen. Ó tjen.